

Έρευνες
Μελέτες

Δεκέμβριος 2023

Διερεύνηση αναγκών
κατάρτισης στα
αντικείμενα
της «ασημένιας
οικονομίας», της
πολιτιστικής και
καλλιτεχνικής
χειροτεχνίας και
του ψηφιακού
μετασχηματισμού των
υπηρεσιών

Έτος Ίδρυσης 2006

ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων
ΓΣΕΒΕΕ

imegsevee.gr

Υλοποίηση

Έτος Ίδρυσης 2006

ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων
ΓΣΕΒΕΕ

**Διερεύνηση αναγκών
κατάρτισης στα αντικείμενα
της «ασημένιας οικονομίας»,
της πολιτιστικής και
καλλιτεχνικής χειροτεχνίας
και του ψηφιακού
μετασχηματισμού των
υπηρεσιών**

Υλοποίηση

ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων

Γενικής Συνομοσπονδίας Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδας

Αριστοτέλους 46, 104 33 Αθήνα

Τηλ: 210 8846852,

Email: info@imegsevee.gr

www.imegsevee.gr

Τίτλος: «Διερεύνηση και ανάλυση αναγκών επαγγελματικής κατάρτισης σε ειδικότητες που εκπροσωπεί η ΓΣΕΒΕΕ»

Τύπος δημοσίευσης: Έρευνες – Μελέτες ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

Χρονολογία δημοσίευσης: Δεκέμβριος 2023

Συγγραφή: ΑΚΡΩΝΥΜΟ ΜΕΛΕΤΗΤΙΚΗ Ε.Π.Ε

Ερευνητική ομάδα:

Καραντζογιάννης Στάθης, Καρατζογιάννης Δημήτρης, Φράττη Σωτηρία (εκ μέρους της ΑΚΡΩΝΥΜΟ ΜΕΛΕΤΗΤΙΚΗ Ε.Π.Ε.)

Λιτζέρης Παρασκευάς, Μιχαλοπούλου Γεωργία, Μπουγάτσα Ζαχαρούλα (εκ μέρους του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ)

Σελιδοποίηση: Γιάννης Μισεντζής, Ιωάννα Καλουμένου

Βιβλιογραφική αναφορά:

ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ & ΑΚΡΩΝΥΜΟ ΜΕΛΕΤΗΤΙΚΗ Ε.Π.Ε. (2023). *Διερεύνηση και ανάλυση αναγκών επαγγελματικής κατάρτισης σε ειδικότητες που εκπροσωπεί η ΓΣΕΒΕΕ*. Αθήνα: ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

Οι γνώμες που διατυπώνονται και τα επιχειρήματα που χρησιμοποιούνται στην παρούσα μελέτη δεσμεύουν μόνο τους συντάκτες τους και δεν αντικατοπτρίζουν κατ' ανάγκη τις επίσημες απόψεις του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ και της ΓΣΕΒΕΕ. Η παρούσα μελέτη εκπονήθηκε στο πλαίσιο του έργου «Θεσμική, ερευνητική και επιχειρησιακή ενδυνάμωση της ΓΣΕΒΕΕ» με κωδικό ΟΠΣ 5001290. Το έργο συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού Εκπαίδευση και Δία Βίου Μάθηση 2014–2020».

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Δία Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	13
Αντικείμενο της μελέτης	14
Μεθοδολογία υλοποίησης της μελέτης	14
A. Παρουσίαση τομέων απασχόλησης (desk research)	19
A.1 «Ασημένια οικονομία»	21
Εισαγωγή	21
1.1 Υφιστάμενη κατάσταση	22
1.2 Περιγραφή επαγγελμάτων	24
1.3 Τάσεις απασχόλησης	29
1.4 Απαιτούμενες δεξιότητες	32
Σύνοψη	35
A.2 Πολιτιστική και καλλιτεχνική χειροτεχνία	40
Εισαγωγή	40
2.1 Υφιστάμενη κατάσταση	40
2.2 Περιγραφή επαγγελμάτων	41
2.3 Τάσεις απασχόλησης	44
2.4 Απαιτούμενες δεξιότητες επαγγελμάτων	46
Σύνοψη	47

A.3 Ψηφιακός μετασχηματισμός στον τομέα των υπηρεσιών με έμφαση στις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις	51
Εισαγωγή	51
3.1 Υφιστάμενη κατάσταση	51
3.2 Περιγραφή επαγγελμάτων	56
3.3 Τάσεις απασχόλησης	59
3.4 Απαιτούμενες δεξιότητες επαγγελμάτων	62
Σύνοψη	64
B. Εφαρμογή μεθοδολογικής προσέγγισης	69
Εισαγωγή	71
B.1 Ασημένια οικονομία	72
1.1 Τεχνικοί και βοηθοί φυσικοθεραπείας & Γυμναστές, εκπαιδευτές και επικεφαλής προγραμμάτων ευεξίας και αναψυχής	73
1.2 Βοηθοί στον τομέα της υγείας	78
B.2 Πολιτιστική και Καλλιτεχνική Χειροτεχνία	83
2.1 Αγγειοπλάστες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	85
2.2 Κοσμηματοποιοί και τεχνίτες πολύτιμων μετάλλων	90
2.3 Κατασκευαστές και χορδιστές μουσικών οργάνων	95
2.4 Τεχνίτες επεξεργασίας ξύλου, επιπλοποιοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	99

B.3 Ψηφιακός μετασχηματισμός στον τομέα των υπηρεσιών με έμφαση στις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις	104
3.1 Μηχανικοί και επισκευαστές αυτοκίνητων οχημάτων	106
3.2 Γραφίστες και σχεδιαστές πολυμέσων	111
3.3 Μεσίτες ακίνητης περιουσίας	117
Σύνοψη	122
Βιβλιογραφία	127
Παράρτημα	129
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΑΤΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΜΑΔΙΚΩΝ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΩΝ	130
ΟΔΗΓΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΟΜΑΔΙΚΩΝ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΩΝ (ΑΝΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ)	142
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΩΝ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ / ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	143

Λίστα γραφημάτων

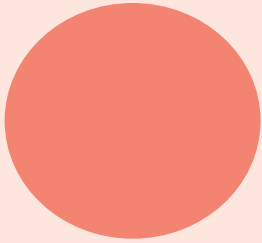
Γράφημα 1: Στάδια υλοποίησης μελέτης	18
Γράφημα 2: Διάμεση ηλικία του πληθυσμού	22
Γράφημα 3: Διάμεση ηλικία πληθυσμού, 2012 και 2022 (έτη)	22
Γράφημα 4: Μέγεθος απασχόλησης επαγγελματιών (3D) τομέα Ασημένιας Οικονομίας	30
Γράφημα 5: Δυναμισμός απασχόλησης επαγγελματιών (3D) τομέα Ασημένιας Οικονομίας	30
Γράφημα 6: Δυναμισμός (νέες θέσεις εργασίας) μισθωτής απασχόλησης ιδιωτικού δικαίου επαγγελματιών (4D) τομέα Ασημένιας Οικονομίας	31
Γράφημα 7: Μέγεθος απασχόλησης επαγγελματιών (3D) τομέα Πολιτιστικής και καλλιτεχνικής χειροτεχνίας	44
Γράφημα 8: Δυναμισμός απασχόλησης επαγγελματιών (3D) τομέα Πολιτιστικής και καλλιτεχνικής χειροτεχνίας	45
Γράφημα 9: Δυναμισμός (νέες θέσεις εργασίας) μισθωτής απασχόλησης ιδιωτικού δικαίου επαγγελματιών (4D) τομέα του Πολιτιστικής και καλλιτεχνικής χειροτεχνίας	45
Γράφημα 10: Δυναμισμός κλάδων (2D) τομέα Ψηφιακού μετασχηματισμού στον τομέα των υπηρεσιών με έμφαση στις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις	55
Γράφημα 12: Δυναμισμός απασχόλησης επαγγελματιών (3D) τομέα του Ψηφιακού μετασχηματισμού στον τομέα των υπηρεσιών με έμφαση στις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις	60
Γράφημα 11: Μέγεθος απασχόλησης επαγγελματιών (3D) τομέα Ψηφιακού μετασχηματισμού στον τομέα των υπηρεσιών με έμφαση στις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις	60
Γράφημα 13: Δυναμισμός (νέες θέσεις εργασίας) μισθωτής απασχόλησης ιδιωτικού δικαίου επαγγελματιών (4D) τομέα του Ψηφιακού μετασχηματισμού στον τομέα των υπηρεσιών με έμφαση στις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις	61

Λίστα πινάκων

Πίνακας 1: Επαγγέλματα (ISCO-08) ενδιαφέροντος	15
Πίνακας 2: Επαγγέλματα (ISCO-08) τομέα Ασημένια Οικονομίας	24
Πίνακας 3: Skill – Occupation Matrix τομέα «Ασημένια Οικονομία»	32
Πίνακας 4: Στοιχεία απασχόλησης τομέα «Ασημένια οικονομία»	35
Πίνακας 5: Ποιοτικά στοιχεία τομέα «Ασημένια οικονομία»	36
Πίνακας 6: Επαγγέλματα (ISCO-08) τομέα Πολιτιστικής και καλλιτεχνικής χειροτεχνίας	42
Πίνακας 7: Skill – Occupation Matrix τομέα «Πολιτιστική και καλλιτεχνική χειροτεχνία»	46
Πίνακας 8: Στοιχεία απασχόλησης τομέα «Πολιτιστική και καλλιτεχνική χειροτεχνία»	47
Πίνακας 9: Ποιοτικά στοιχεία τομέα «Πολιτιστική και καλλιτεχνική χειροτεχνία»	48
Πίνακας 10: Κατανομή επιχειρήσεων και απασχολουμένων σε κλάδους οικονομικής δραστηριότητας του τομέα των υπηρεσιών κατά τάξη μεγέθους	52
Πίνακας 11: Επαγγέλματα (ISCO-08) τομέα Ψηφιακού μετασχηματισμού στον τομέα των υπηρεσιών με έμφαση στις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις	56
Πίνακας 12: Skill – Occupation Matrix τομέα «Ψηφιακός μετασχηματισμός στον τομέα των υπηρεσιών με έμφαση στις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις»	62
Πίνακας 13: Στοιχεία απασχόλησης τομέα «Ψηφιακός μετασχηματισμός στον τομέα των υπηρεσιών με έμφαση στις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις»	64
Πίνακας 14: Ποιοτικά στοιχεία τομέα «Ψηφιακός μετασχηματισμός στον τομέα των υπηρεσιών με έμφαση στις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις»	65
Πίνακας 15: Στοιχεία ταυτότητας των συμμετεχόντων στον τομέα της Ασημένιας οικονομίας	72
Πίνακας 16: Υφιστάμενο επίπεδο γνώσεων και δεξιοτήτων – Προτεραιότητες κατάρτισης (Τεχνικοί και βοηθοί φυσικοθεραπείας & Γυμναστές, εκπαιδευτές και επικεφαλής προγραμμάτων ευεξίας και αναψυχής)	73
Πίνακας 17: Προσδιορισμός στόχων κατάρτισης (Τεχνικοί και βοηθοί φυσικοθεραπείας & Γυμναστές, εκπαιδευτές και επικεφαλής προγραμμάτων ευεξίας και αναψυχής)	75
Πίνακας 18: Υφιστάμενο επίπεδο γνώσεων και δεξιοτήτων – Προτεραιότητες κατάρτισης (Βοηθοί στον τομέα της υγείας)	78
Πίνακας 19: Προσδιορισμός στόχων κατάρτισης (Βοηθοί στον τομέα της υγείας)	79
Πίνακας 20: Στοιχεία ταυτότητας των συμμετεχόντων στον τομέα της Πολιτιστικής και Καλλιτεχνικής Χειροτεχνίας	84

Πίνακας 21: Υφιστάμενο επίπεδο γνώσεων και δεξιοτήτων – Προτεραιότητες κατάρτισης (Αγγειοπλάστες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα)	85
Πίνακας 22: Προσδιορισμός στόχων κατάρτισης (Αγγειοπλάστες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα)	86
Πίνακας 23: Υφιστάμενο επίπεδο γνώσεων και δεξιοτήτων – Προτεραιότητες κατάρτισης (Κοσμηματοποιοί και τεχνίτες πολύτιμων μετάλλων)	90
Πίνακας 24: Προσδιορισμός στόχων κατάρτισης (Κοσμηματοποιοί και τεχνίτες πολύτιμων μετάλλων)	91
Πίνακας 25: Υφιστάμενο επίπεδο γνώσεων και δεξιοτήτων – Προτεραιότητες κατάρτισης (Κατασκευαστές και χορδιστές μουσικών οργάνων)	95
Πίνακας 26: Προσδιορισμός στόχων κατάρτισης (Κατασκευαστές και χορδιστές μουσικών οργάνων)	96
Πίνακας 27: Υφιστάμενο επίπεδο γνώσεων και δεξιοτήτων – Προτεραιότητες κατάρτισης (Τεχνίτες επεξεργασίας ξύλου, επιπλοποιοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα)	99
Πίνακας 28: Προσδιορισμός στόχων κατάρτισης (Τεχνίτες επεξεργασίας ξύλου, επιπλοποιοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα)	100
Πίνακας 29: Στοιχεία ταυτότητας των συμμετεχόντων για τις επιχειρήσεις στον κλάδο του Ψηφιακού μετασχηματισμού στον τομέα των υπηρεσιών με έμφαση στις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις	105
Πίνακας 30: Υφιστάμενο επίπεδο γνώσεων και δεξιοτήτων – Προτεραιότητες κατάρτισης (Μηχανικοί και επισκευαστές αυτοκίνητων οχημάτων)	107
Πίνακας 31: Προσδιορισμός στόχων κατάρτισης (Μηχανικοί και επισκευαστές αυτοκίνητων οχημάτων)	108
Πίνακας 32: Υφιστάμενο επίπεδο γνώσεων και δεξιοτήτων – Προτεραιότητες κατάρτισης (Γραφίστες και σχεδιαστές πολυμέσων)	111
Πίνακας 33: Προσδιορισμός στόχων κατάρτισης (Γραφίστες και σχεδιαστές πολυμέσων)	113
Πίνακας 34: Υφιστάμενο επίπεδο γνώσεων και δεξιοτήτων – Προτεραιότητες κατάρτισης (Μεσίτες ακίνητης περιουσίας)	118
Πίνακας 35: Προσδιορισμός στόχων κατάρτισης (Μεσίτες ακίνητης περιουσίας)	119
Πίνακας 36: Σύνοψη Προγραμμάτων Κατάρτισης ανά Επάγγελμα	122

Εισαγωγή

Αντικείμενο της μελέτης

Αντικείμενο της μελέτης είναι η διερεύνηση και ανάλυση αναγκών επαγγελματικής κατάρτισης σε ειδικότητες που εκπροσωπεί η ΓΣΕΒΕΕ, προκείμενου για την ανίχνευση των αναγκαίων θεματικών αντικειμένων κατάρτισης των απασχολούμενων στις επιχειρήσεις των τομέων: i) της ασημένιας οικονομίας (silver economy), ii) της πολιτιστικής και καλλιτεχνικής χειροτεχνίας και iii) του ψηφιακού μετασχηματισμού στον τομέα των υπηρεσιών με έμφαση στις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις. Βασικός στόχος της μελέτης είναι να διατυπωθούν ολοκληρωμένες προτάσεις αντικειμένων και περιεχομένων κατάρτισης μέσω της ανάπτυξης μιας μεθοδολογικής προσέγγισης διερεύνησης αναγκών κατάρτισης (βιβλιογραφική επισκόπηση, desk research, αρθρογραφία, συνεντεύξεις, ομάδες εστίασης με συμμετοχή κρίσιμων πληροφορητών και αξιοποίηση δεδομένων, που να βασίζονται σε καταγεγραμμένες ανάγκες και προτάσεις εκ μέρους των ίδιων των δυνητικών αποδεκτών των δράσεων ανάπτυξης γνώσεων και δεξιοτήτων).

Βασικές φάσεις της μελέτης:

- i. Ανάπτυξη μεθοδολογικής προσέγγισης διερεύνησης αναγκών κατάρτισης, ώστε να διατυπωθούν ολοκληρωμένες προτάσεις αντικειμένων και περιεχομένων σε νέες εξειδικευμένες ή/και αναβαθμισμένες γνώσεις και δεξιότητες, τις οποίες δύναται να αποκτήσουν τα άτομα μέσα από τη συμμετοχή τους σε προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης προς ενδυνάμωση των προοπτικών απασχόλησής τους.
- ii. Εφαρμογή μεθοδολογικής προσέγγισης διερεύνησης αναγκών κατάρτισης σε ειδικότητες που σχετίζονται με τα επαγγέλματα και τις ειδικότητες που εκπροσωπεί άμεσα ή έμμεσα η ΓΣΕΒΕΕ και ασκούν ή δύναται να ασκήσουν οικονομική δραστηριότητα με παραγωγή προϊόντων ή/και υπηρεσιών στους τομείς i) της ασημένιας οικονομίας (silver economy), ii) της πολιτιστικής και καλλιτεχνικής χειροτεχνίας και iii) του ψηφιακού μετασχηματισμού στο τομέα των υπηρεσιών με έμφαση στις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις και εν τέλει η ανάδειξη προτάσεων για τον εκπαιδευτικό σχεδιασμό αντικειμένων κατάρτισης.

Μεθοδολογία υλοποίησης της μελέτης

Στο πλαίσιο της 1ης φάσης της μελέτης, αποτυπώθηκε μέσω έρευνας γραφείου (desk research) η υφιστάμενη κατάσταση στους τρεις τομείς αναφοράς της μελέτης. Στο πλαίσιο αυτό, αξιοποιήθηκαν δεδομένα από πηγές όπως η Eurostat, το Cedefop, ο Μηχανισμός Διάγνωσης των Αναγκών της Αγοράς Εργασίας (ΜΔΑΑΕ), επιστημονικές δημοσιεύσεις, άρθρα κ.ά. Σκοπός της ανάλυσης αποτέλεσε η αποτύπωση των μεγεθών

της απασχόλησης και των προοπτικών τους, ο προσδιορισμός των αναγκών δεξιοτήτων, των κινδύνων και των απειλών εκάστου τομέα. Σημαντικό περιορισμό της έρευνας γραφείου αποτέλεσε η έλλειψη στοιχείων σε ό,τι αφορά τη συνολική απασχόληση των επαγγελματιών ενδιαφέροντος σε επίπεδο τετραψήφιας ανάλυσης, βάσει της Διεθνούς Τυποποιημένης Ταξινόμησης Επαγγελμάτων (ISCO-08). Σημειώνεται ωστόσο ότι σε επίπεδο τετραψήφιας ανάλυσης των επαγγελμάτων του Πληροφοριακού Συστήματος Εργάνη (στατιστική ταξινόμηση επαγγελμάτων κατά ΣΤΕΠ 92) αναφέρονται στοιχεία για τη συνολική μισθωτή απασχόληση ιδιωτικού δικαίου. Τα σχετικά αποτελέσματα συνέβαλαν στην επιλογή των επαγγελμάτων που διερευνήθηκαν περαιτέρω, μέσω ποιοτικών μεθόδων έρευνας, στη 2η φάση υλοποίησης της μελέτης και παράλληλα, αποτέλεσαν εισροή για το σχεδιασμό των ερωτηματολογίων και τον καθορισμό των θεμάτων συζήτησης των ανά επάγγελμα ομαδικών συνεντεύξεων.

Ειδικότερα, τα επαγγέλματα που αποτέλεσαν αντικείμενο της έρευνας γραφείου είναι τα εξής:

Πίνακας 1: Επαγγέλματα (ISCO-08) ενδιαφέροντος

Ασημένια οικονομία	Πολιτιστική και καλλιτεχνική χειροτεχνία	Ψηφιακός μετασχηματισμός στον τομέα των υπηρεσιών με έμφαση στις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις
Διευθυντές υπηρεσιών φροντίδας ηλικιωμένων	Εικαστικοί καλλιτέχνες	Διευθυντές πωλήσεων και μάρκετινγκ
Επαγγελματίες παραδοσιακής και συμπληρωματικής ιατρικής	Κατασκευαστές και χορδιστές μουσικών οργάνων	Διευθυντές υπηρεσιών π.δ.κ.α.
Ασκούντες παραϊατρικά επαγγέλματα	Κοσμηματοποιοί και τεχνίτες πολύτιμων μετάλλων	Μεσίτες ακίνητης περιουσίας
Φυσικοθεραπευτές	Αγγειοπλάστες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	Πράκτορες παροχής υπηρεσιών σε επιχειρήσεις π.δ.κ.α.
Διαιτολόγοι και διατροφολόγοι	Τεχνίτες, κόπτες, λειαντές και φινιριστές γυαλιού	Επόπτες γραφείου
Ακουολόγοι και λογοθεραπευτές	Επιγραφοποιοί, ζωγράφοι διακοσμήσεων, και χαράκτες	Υπάλληλοι γενικών καθηκόντων
Οπτομέτρες και οπτικοί που εξετάζουν την όραση (οφθαλμολόγοι οπτικοί)	Χειροτέχνες ξύλου, καθαθοπλεκτικής και συναφών υλικών	Υπάλληλοι στατιστικών, οικονομικών και ασφαλιστικών υπηρεσιών
Επαγγελματίες του τομέα της υγείας π.δ.κ.α.	Χειροτέχνες υφάσματος, δέρματος και συναφών υλικών	Αισθητικοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα
Βοηθοί επαγγελματιών παραδοσιακής και συμπληρωματικής ιατρικής	Χειροτέχνες π.δ.κ.α.	Καταστηματάρχες
Τεχνικοί και βοηθοί φυσικοθεραπείας	Τεχνίτες επεξεργασίας ξύλου	Επόπτες καταστημάτων
Βοηθοί επαγγελματιών ιατρικής		Βοηθοί πωλήσεων σε καταστήματα

Βοηθοί επαγγελματιών του τομέα της υγείας π.δ.κ.α.		Μηχανικοί και επισκευαστές αυτοκινήτων οχημάτων
Μεσίτες ακίνητης περιουσίας		Μηχανικοί και εφαρμοστές ηλεκτρολογικού εξοπλισμού
Γυμναστές, εκπαιδευτές και επικεφαλής προγραμμάτων ευεξίας και αναψυχής		Επαγγελματίες γραφικών τεχνών / σχεδιαστές
Αρχιμάγειροι		
Ταξιδιωτικοί σύμβουλοι και υπάλληλοι ταξιδιωτικών γραφείων		
Ταξιδιωτικοί συνοδοί και φροντιστές		
Ξεναγοί		
Μάγειροι		
Σερβιτόροι		
Μπάρμεν		
Οικονόμοι σπιτιών		
Βοηθοί στον τομέα της υγείας		
Απασχολούμενοι στην παροχή ατομικής φροντίδας στον τομέα των υπηρεσιών υγείας π.δ.κ.α.		

Στο πλαίσιο της **2ης φάσης** υλοποίησης της μελέτης για τη διερεύνηση αναγκών κατάρτισης και την ανάδειξη προτάσεων για τον εκπαιδευτικό σχεδιασμό αντικείμενων κατάρτισης πραγματοποιήθηκαν οι εξής ενέργειες:

- Οργάνωση και διεξαγωγή τριάντα (30) ατομικών συνεντεύξεων για δέκα (10) επιλεγμένα επαγγέλματα (τρία [3] στον τομέα της ασμένιας οικονομίας, τέσσερα [4] στον τομέα της πολιτιστικής και καλλιτεχνικής χειροτεχνίας και τρία [3] για τον ψηφιακό μετασχηματισμό στον τομέα των υπηρεσιών με έμφαση στις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις)
- Οργάνωση και διεξαγωγή τριών (3) ομαδικών συνεντεύξεων για τα επαγγέλματα: α) βοηθοί στον τομέα της υγείας, β) αγγειοπλάστες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα, γ) γραφίστες και σχεδιαστές πολυμέσων, καθώς και μίας (1) επαναληπτικής / συγκεντρωτικής συνέντευξης για το επάγγελμα του μηχανικού και επισκευαστή αυτοκινήτων οχημάτων.

Οι συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκαν κυρίως διαδικτυακά και όπου δεν υπήρχε η σχετική δυνατότητα, τηλεφωνικά. Όλες οι συνεντεύξεις, ατομικές και ομαδικές, που ελήφθησαν διαδικτυακά έχουν καταγραφεί. Οι πληροφορητές ανά επάγγελμα επιλέχτηκαν σε συνεργασία με την Αναθέτουσα Αρχή και είναι: α) επαγγελματίες του τομέα / κλάδου και επαγγέλματος με μακροχρόνια σχετική εμπειρία, β) επιστημονικοί σύμβουλοι ή εκπαιδευτές με εξειδίκευση στα αντίστοιχα επαγγέλματα των τομέων / κλάδων.

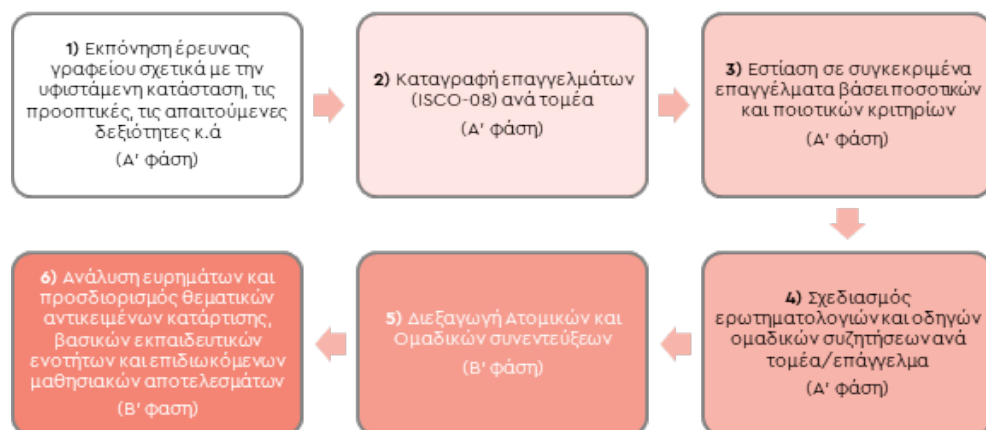
- Σύνταξη και υποβολή στην Αναθέτουσα Αρχή συνθετικής μελέτης στην οποία περιλαμβάνονται:
  - Η επικαιροποίηση και συμπλήρωση του πρώτου παραδοτέου του έργου, λαμβάνοντας υπόψη τον τελικό κατάλογο των υπό διερεύνηση επαγγελμάτων, όπως συμφωνήθηκε μεταξύ των στελεχών του αναδόχου και της αναθέτουσας αρχής.
  - Τα αποτελέσματα από την εφαρμογή της μεθοδολογικής προσέγγισης διερεύνησης των αναγκών κατάρτισης στα επαγγέλματα που προσδιορίστηκαν στο πλαίσιο της πρώτης φάσης του έργου. Στα αποτελέσματα προσδιορίζονται ανά επάγγελμα τα προτεινόμενα αντικείμενα κατάρτισης με τα αντίστοιχους μαθησιακούς στόχους και θεματικές ενότητες.

Για την προετοιμασία της ποιοτικής έρευνας (ατομικές και ομαδικές συνεντεύξεις), σχεδιάστηκαν τρία ερωτηματολόγια, ένα για κάθε τομέα, τα οποία περιλάμβαναν κλειστές και ανοιχτές ερωτήσεις, με κοινή δομή και για τους τρεις τομείς αναφοράς, περιλαμβάνοντας ωστόσο ερωτήματα εξειδικευμένα για κάθε τομέα (βλ. Παράρτημα), καθώς και ένας κοινός οδηγός διεξαγωγής των ομαδικών συνεντεύξεων. Τα ερωτήματα επικεντρώνονται στα εξής θέματα:

- Υφιστάμενο επίπεδο αναγκών δεξιοτήτων
- Ανάγκες κατάρτισης
- Προγράμματα κατάρτισης και επιδιωκόμενοι στόχοι κατάρτισης / Μαθησιακά αποτελέσματα
- Χαρακτηριστικά των δομημένων προγραμμάτων κατάρτισης
- Κίνητρα και εμπόδια συμμετοχής

Τα στάδια υλοποίησης της έρευνας είναι τα εξής (βλ. Διάγραμμα 1):

Γράφημα 1: Στάδια υλοποίησης μελέτης

**Παρουσίαση
τομέων
απασχόλησης
(desk research)**

A.1 Ασημένια οικονομία

Εισαγωγή

Η ασημένια οικονομία αποτελεί το μέρος της γενικής οικονομίας που σχετίζεται με τις ανάγκες και τις απαιτήσεις των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας, συνιστώντας μια συλλογή προϊόντων και υπηρεσιών από πολλούς υπάρχοντες οικονομικούς τομείς, συμπεριλαμβανομένων της τεχνολογίας πληροφοριών, των τηλεπικοινωνιών, του χρηματοπιστωτικού τομέα, της στέγασης, των μεταφορών, της ενέργειας, του τουρισμού, του πολιτισμού, των υποδομών και των υπηρεσιών μακροχρόνιας φροντίδας κ.ά. Συνεπώς, η ασημένια οικονομία θα μπορούσε να ορισθεί στο πλαίσιο της παρούσης μελέτης ως το άθροισμα όλων των οικονομικών δραστηριοτήτων που απευθύνονται σε άτομα ηλικίας 55 ετών¹ και άνω, συμπεριλαμβανομένων των προϊόντων και των υπηρεσιών που αγοράζουν άμεσα, καθώς και της περαιτέρω οικονομικής δραστηριότητας που αυτές οι δαπάνες δημιουργούν².

Οι σχετικές με την ασημένια οικονομία υπηρεσίες περιλαμβάνουν υγειονομική περίθαλψη, προγράμματα ευεξίας, βοήθεια στο σπίτι, γηροκομεία, κοινότητες διαβίωσης ηλικιωμένων, ψυχαγωγικές δραστηριότητες, υπηρεσίες μεταφοράς, χρηματοοικονομικές και νομικές συμβουλές και τεχνολογικές λύσεις προσαρμοσμένες σε ηλικιωμένους κ.ά. Σε αυτό το ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων εμπλέκεται ένας μεγάλος αριθμός εργαζομένων διαφόρων ειδικοτήτων, όπως οι επαγγελματίες υγείας (γιατροί, νοσηλεύτες, φυσικοθεραπευτές, γηριατρικοί ειδικοί κλπ.), οι φροντιστές, οι βοηθοί υγειονομικής περίθαλψης στο σπίτι, οι κοινωνικοί λειτουργοί, οι εκπαιδευτές φυσικής κατάστασης και ευεξίας, οι οικονομικοί σύμβουλοι, οι νομικοί σύμβουλοι, οι πάροχοι μεταφορών και οι ειδικοί τεχνολογίας. Αντίστοιχα, οι απαιτούμενες βασικές δεξιότητες του τομέα περιλαμβάνουν γνώσεις και τεχνογνωσία στον τομέα της υγείας, δεξιότητες γηριατρικής φροντίδας, δεξιότητες ενσυναίσθησης και διαπροσωπικής επικοινωνίας, ικανότητες επίλυσης προβλημάτων, κατανόηση νομικών και οικονομικών πτυχών που σχετίζονται με ηλικιωμένους, τεχνολογική επάρκεια (ειδικά για λύσεις ψηφιακής υγείας).

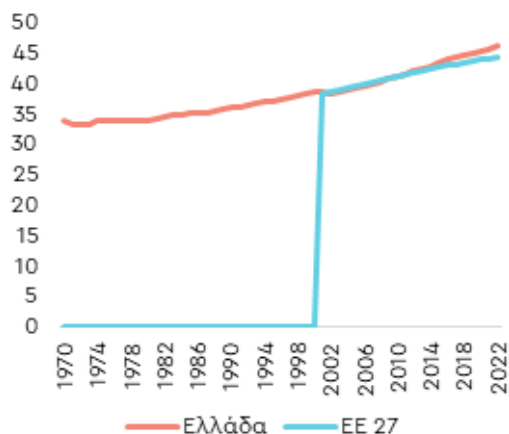
¹ Σε σχετική μελέτη (διαΝΕΟσις, 2019, σ. 32) αναφέρεται ότι: «Οι περισσότεροι αρμόδιοι οργανισμοί διεθνώς θεωρούν τα 55 έτη ως ηλικία εισόδου στη λεγόμενη «τρίτη ηλικία». Στην Ευρώπη, όμως, επικρατεί η άποψη ότι ένα άτομο θα πρέπει να κατατάσσεται στους ηλικιωμένους μετά τα 63,9 έτη. Οι περισσότεροι μελετητές συμφωνούν πως δεν είναι η πραγματική ηλικία αυτή που επηρεάζει τον τρόπο ζωής και την συμπεριφορά ενός ατόμου, αλλά ο τρόπος που ο ίδιος αντιλαμβάνεται την ηλικιακή ομάδα στην οποία ανήκει. Διαφορές επίσης παρουσιάζονται από χώρα σε χώρα. Εξάλλου έχει υποστηριχθεί πως εκτός της πραγματικής (χρονολογικής) ηλικίας, κάθε άτομο έχει διαφορετική βιολογική ηλικία, ανάλογα με τους ρυθμούς γήρανσης του οργανισμού και ψυχολογική ηλικία ανάλογα με τη ψυχολογική του διάθεση και ευεξία».

² Παρόμοιος ορισμός, αλλά με χαμηλότερο ηλικιακό όριο (50 έτη) εντοπίζεται σε μελέτη που εκπονήθηκε για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (European Commission, et al., 2018, σ. 8).»FINAL REPORT – A study prepared for the European Commission DG Communications Networks, Content & Technology by Technopolis group'

1.1 Υφιστάμενη κατάσταση

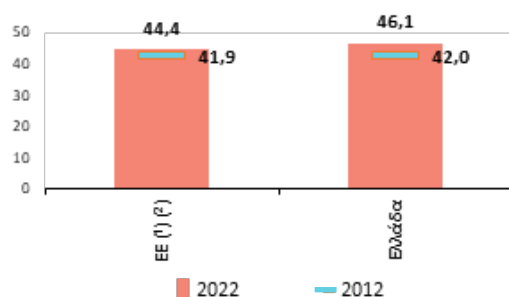
Η σημαντική αύξηση του προσδόκιμου ζωής που έχει συντελεστεί κατά τις τελευταίες δεκαετίες παγκοσμίως έχει επιφέρει σημαντικές αλλαγές σε οικονομικό επίπεδο, καθώς τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας έχουν ιδιαίτερες ανάγκες λόγω γήρατος. Σε εθνικό επίπεδο, η διάμεση ηλικία του πληθυσμού έχει αυξηθεί κατά 12,2 έτη κατά τα τελευταία πενήντα χρόνια (βλ. Γράφημα 1) και κατά 2,5 έτη την τελευταία δεκαετία, ενώ ελαφρώς μικρότερη αύξηση παρατηρείται στον μέσο όρο των κρατών μελών της Ε.Ε. (βλ. Γράφημα 2).

Γράφημα 2: Διάμεση ηλικία του πληθυσμού

Πηγή: Eurostat (online data code: demo_pjanind)

Γράφημα 3: Διάμεση ηλικία πληθυσμού, 2012 και 2022 (έτη)

(¹) Χρονοσειρές σε διάφορα έτη μεταξύ 2012 και 2022.

(²) 2022: Προσωρινό/Εκτιμώμενο.

Πηγή: Eurostat (online data code: demo_pjanind)

Ειδικότερα, η ασημένια οικονομία συνεισφέρει με 3,7 τρισεκατομμύρια ευρώ (€) στην οικονομία της Ευρώπης και αναμένεται να αυξηθεί με ρυθμό 5% ετησίως φτάνοντας μέχρι το 2025 τα 5,7 τρισεκατομμύρια ευρώ (€) (European Commission, et al., 2018, σ. 9).

Στην Ελλάδα, η ασημένια οικονομία αποτελεί επίσης έναν πολλά υποσχόμενο κλάδο, δεδομένου ότι αφορά σε ένα πολυπληθές κοινό, αυτό των πολιτών της Ε.Ε. ηλικίας άνω των 55 ετών, που έχει τις δικές του ξεχωριστές ανάγκες για διακοπές. Τα βασικά οφέλη της ασημένιας οικονομίας για την Ελλάδα περιλαμβάνουν την αύξηση των εσόδων από τον τουρισμό, την δημιουργία νέων θέσεων εργασίας στον τομέα των υπηρεσιών για ηλικιωμένους, την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας και την προσέλκυση ξένων επενδύσεων.

Σύμφωνα με μελέτη που πραγματοποιήθηκε από το ΙΝΣΕΤΕ (Ινστιτούτο Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων) (2016, σ. 17) για τον τουρισμό τρίτης ηλικίας στην Ευρώπη, υπολογίζεται ότι στη χώρα μας το 2016, οι επισκέπτες τρίτης ηλικίας πραγματοποίησαν:

- 1,7 εκατ. ταξίδια (6,1% του συνόλου των ταξιδιών συμπεριλαμβανομένης και της κρουαζιέρας)
- 16,5 εκατ. διανυκτερεύσεις (8,5% του συνόλου των διανυκτερεύσεων μαζί με την κρουαζιέρα)
- 2 δισ. ευρώ δαπάνη.

Σε αυτή τη κατεύθυνση, η Enterprise Greece³ και το Συμβούλιο Ελληνικού Ιατρικού Τουρισμού υπέγραψαν πρόσφατα Μνημόνιο Κατανόησης για την κοινή προώθηση της χώρας ως προορισμός ιατρικού τουρισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο οποίος έχει ετήσιο ύψος 47 δισεκατομμύρια ευρώ. Η πρωτοβουλία αποτελεί μέρος των πρόσφατων προσπαθειών της ελληνικής κυβέρνησης να αξιοποιήσει την ταχέως αναπτυσσόμενη ασημένια οικονομία της Ε.Ε.

Η ελληνική κυβέρνηση έχει ήδη λάβει ορισμένα μέτρα για την προώθηση της ασημένιας οικονομίας, παρέχοντας φορολογικά κίνητρα σε αλλοδαπούς συνταξιούχους που επιθυμούν να εγκατασταθούν στην Ελλάδα⁴. Το φορολογικό κίνητρο αναμένεται να ενισχύσει με 5 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως την οικονομία και να δημιουργήσει 60.000 θέσεις εργασίας. Επιπρόσθετα, το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας περιλαμβάνει την «Επένδυση 3. Υποδομές για την συνδρομή του πολιτισμού στην «ασημένια οικονομία» & αξιοποίηση της τέχνης για την βελτίωση της ψυχικής υγείας (ID: 16735)». Ωστόσο, απαιτείται περαιτέρω σχεδιασμός και δράσεις, προκειμένου να

³ Η Enterprise Greece είναι ο αρμόδιος εθνικός φορέας, υπό την εποπτεία του Υπουργείου Εξωτερικών, που προσελκύει ξένες άμεσες επενδύσεις στην Ελλάδα και προωθεί τις εξαγωγές ελληνικών προϊόντων και υπηρεσιών στο εξωτερικό (βλ. <https://www.enterprisegreece.gov.gr/>).

⁴ βλ. <https://www.minfin.gr/>

αξιοποιηθούν πλήρως οι ευκαιρίες που προσφέρονται σε αυτόν τον τομέα, όπως για παράδειγμα η ανάπτυξη ολοκληρωμένων υποδομών και υπηρεσιών για ηλικιωμένους, καθώς και η παροχή κατάλληλης εκπαίδευσης στα εμπλεκόμενα επαγγέλματα, ώστε να μπορέσουν να ανταποκριθούν στις ανάγκες του συγκεκριμένου πληθυσμού.

1.2 Περιγραφή επαγγελμάτων

Στον Πίνακα 1, παρουσιάζονται τα σχετικά με τον τομέα της Ασημένιας Οικονομίας επαγγέλματα βάσει της Διεθνούς Τυποποιημένης Ταξινόμησης των Επαγγελμάτων (ISCO-08)⁵ σε τρίτο (3D) και τέταρτο (4D) επίπεδο ανάλυσης:

Πίνακας 2: Επαγγέλματα (ISCO-08) τομέα Ασημένια Οικονομία

ΚΩΔ. (3D)	Επάγγελμα (3D)	ΚΩΔ. (4D)	Επάγγελμα (4D)
134	Διευθυντές επιχειρήσεων παροχής επαγγελματικών υπηρεσιών	1343	Διευθυντές υπηρεσιών φροντίδας ηλικιωμένων
223	Επαγγελματίες παραδοσιακής και συμπληρωματικής ιατρικής	2230	Επαγγελματίες παραδοσιακής και συμπληρωματικής ιατρικής
224	Ασκούντες παραϊατρικά επαγγέλματα	2240	Ασκούντες παραϊατρικά επαγγέλματα
226	Άλλοι επαγγελματίες του τομέα της υγείας	2264	Φυσικοθεραπευτές
		2265	Διαιτολόγοι και διατροφολόγοι
		2266	Ακουσολόγοι και λογοθεραπευτές
		2267	Οπτομέτρες και οπτικοί που εξετάζουν την όραση (οφθαλμολόγοι οπτικοί)
2269	Επαγγελματίες του τομέα της υγείας π.δ.κ.α.		
323	Βοηθοί επαγγελματιών παραδοσιακής και συμπληρωματικής ιατρικής	3230	Βοηθοί επαγγελματιών παραδοσιακής και συμπληρωματικής ιατρικής

⁵ Ας σημειωθεί ότι ο Μηχανισμός Διάγνωσης Αναγκών Αγοράς Εργασίας παρέχει στοιχεία για τη συνολική απασχόληση έως και το τρίτο επίπεδο ανάλυσης (3D) της Διεθνούς Τυποποιημένης Ταξινόμησης των Επαγγελμάτων (ISCO-08) και συνεπώς, υποχρεωτικά η ανάλυση πραγματοποιείται σε αυτό το επίπεδο.

ΚΩΔ. (3D)	Επάγγελμα (3D)	ΚΩΔ. (4D)	Επάγγελμα (4D)
325	Άλλοι βοηθοί επαγγελματιών του τομέα της υγείας	3255	Τεχνικοί και βοηθοί φυσικοθεραπείας
		3256	Βοηθοί επαγγελματιών ιατρικής
		3259	Βοηθοί επαγγελματιών του τομέα της υγείας π.δ.κ.α.
333	Πράκτορες παροχής υπηρεσιών σε επιχειρήσεις	3334	Μεσίτες ακίνητης περιουσίας
342	Εργαζόμενοι στον τομέα του αθλητισμού και της σωματικής αγωγής	3423	Γυμναστές, εκπαιδευτές και επικεφαλής προγραμμάτων ευεξίας και αναψυχής
343	Βοηθοί επαγγελματιών του καλλιτεχνικού και πολιτιστικού τομέα και της μαγειρικής	3434	Αρχιμάγειροι
422	Υπάλληλοι πληροφόρησης πελατών	4221	Ταξιδιωτικοί σύμβουλοι και υπάλληλοι ταξιδιωτικών γραφείων
511	Ταξιδιωτικοί συνοδοί, εισπράκτορες και ξεναγοί	5111	Ταξιδιωτικοί συνοδοί και φροντιστές
		5113	Ξεναγοί
512	Μάγειροι	5120	Μάγειροι
513	Σερβιτόροι και μπάρμεν	5131	Σερβιτόροι
		5132	Μπάρμεν
515	Επόπτες καθαρισμού και φροντιστές κτιρίων και κατοικιών	5152	Οικονόμοι σπιτιών
532	Απασχολούμενοι στην παροχή ατομικής φροντίδας στον τομέα των υπηρεσιών υγείας	5321	Βοηθοί στον τομέα της υγείας
		5329	Απασχολούμενοι στην παροχή ατομικής φροντίδας στον τομέα των υπηρεσιών υγείας π.δ.κ.α.

Στη συνέχεια, παρατίθενται σύντομες περιγραφές των επιλεγμένων επαγγελμάτων, όπως αποτυπώνονται στο ESCO (European Skills, Competences, Qualifications and Occupations), εξετάζοντας παράλληλα εάν υφίσταται κλαδική εκπροσώπηση του επαγγέλματος στη ΓΣΕΒΕΕ, καθώς και εάν έχει εκπονηθεί ή εκπονείται συναφές επαγγελματικό περίγραμμα ή μελέτη σχετικά με τις δεξιότητες στο πλαίσιο του επαγγέλματος λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία των δύο αυτών παραγόντων για τον προσδιορισμό των αναγκαίων δεξιοτήτων και τον σχεδιασμό θεματικών αντικειμένων κατάρτισης:

- **Διευθυντές υπηρεσιών φροντίδας ηλικιωμένων:** Οι διευθυντές υπηρεσιών φροντίδας ηλικιωμένων σχεδιάζουν, διευθύνουν, συντονίζουν και αξιολογούν την παροχή υπηρεσιών κατοικίας και προσωπικής φροντίδας για άτομα

και οικογένειες που χρειάζονται τέτοιες υπηρεσίες λόγω των επιπτώσεων της γήρανσης. Η συγκεκριμένη επαγγελματική ομάδα συσχετίζεται με το επαγγελματικό περίγραμμα «Στέλεχος δομών κοινωνικής φροντίδας.

- **Επαγγελματίες παραδοσιακής και συμπληρωματικής ιατρικής:** Οι επαγγελματίες της παραδοσιακής και συμπληρωματικής ιατρικής εξετάζουν τους ασθενείς, προλαμβάνουν και αντιμετωπίζουν ασθένειες, παθήσεις, τραυματισμούς και άλλες σωματικές και ψυχικές αναπηρίες και διατηρούν την γενική υγεία των ανθρώπων εφαρμόζοντας γνώσεις, δεξιότητες και πρακτικές που αποκτήθηκαν μέσω εκτενούς μελέτης των θεωριών, πεποιθήσεων και εμπειριών που προέρχονται από συγκεκριμένες κουλτούρες.
- **Ασκούντες παραϊατρικά επαγγέλματα:** Οι ασκούντες παραϊατρικά επαγγέλματα παρέχουν συμβουλευτική, διαγνωστική, θεραπευτική και προληπτική ιατρική φροντίδα πιο περιορισμένης εμβέλειας και πολυπλοκότητας από αυτές που παρέχονται από ιατρούς. Εργάζονται αυτόνομα ή υπό περιορισμένη επίβλεψη ιατρών και εφαρμόζουν προηγμένες κλινικές διαδικασίες για τη θεραπεία και την πρόληψη ασθενειών, τραυματισμών και άλλων σωματικών ή ψυχικών αναπηριών που είναι κοινές σε συγκεκριμένες κοινότητες.
- **Φυσικοθεραπευτές:** Οι φυσικοθεραπευτές αξιολογούν, σχεδιάζουν και εφαρμόζουν προγράμματα αποκατάστασης που βελτιώνουν ή αποκαθιστούν τις κινητικές λειτουργίες του ανθρώπου, μεγιστοποιούν την κινητικότητα, ανακουφίζουν από σύνδρομα πόνου και αντιμετωπίζουν ή προλαμβάνουν σωματικές προκλήσεις που σχετίζονται με τραυματισμούς, ασθένειες και άλλες αναπηρίες. Εφαρμόζουν ένα ευρύ φάσμα φυσικών θεραπειών και τεχνικών όπως κίνηση, υπερηχογράφημα, θέρμανση, λείζερ και άλλες τεχνικές.
- **Διαιτολόγοι και διατροφολόγοι:** Οι διαιτολόγοι και διατροφολόγοι αξιολογούν, σχεδιάζουν και εφαρμόζουν προγράμματα για την ενίσχυση της επίδρασης της τροφής και της διατροφής στην ανθρώπινη υγεία.
- **Ακουολόγοι και λογοθεραπευτές:** Οι ακουολόγοι και λογοθεραπευτές αξιολογούν, διαχειρίζονται και θεραπεύουν σωματικές διαταραχές που επηρεάζουν την ανθρώπινη ακοή, την ομιλία, την επικοινωνία και την κατάποση. Συνταγογραφούν διορθωτικά μέσα ή θεραπευτικές αγωγές για την απώλεια ακοής, τις διαταραχές της ομιλίας και τα σχετικά αισθητηριακά και νευρολογικά προβλήματα και παρέχουν συμβουλευτική για την ασφάλεια της ακοής και την απόδοση της επικοινωνίας.
- **Οπτομέτρες και οπτικοί που εξετάζουν την όραση (οφθαλμολόγοι οπτικοί):** Οι οπτομέτρες και οι οφθαλμολόγοι οπτικοί παρέχουν υπηρεσίες διάγνωσης, διαχείρισης και θεραπείας για διαταραχές των ματιών και του οπτικού συστήματος. Παρέχουν συμβουλές για την φροντίδα των ματιών και συνταγογραφούν οπτικά βοηθήματα ή άλλες θεραπείες για διαταραχές της όρασης.

- **Επαγγελματίες του τομέα της υγείας π.δ.κ.α.:** Αυτή η ομάδα καλύπτει τους επαγγελματίες υγείας που δεν ταξινομούνται αλλού στην Υποκατηγορία 22: Επαγγελματίες Υγείας. Για παράδειγμα, η ομάδα περιλαμβάνει επαγγέλματα όπως ποδίατρος, εργοθεραπευτής, θεραπευτής αναψυχής, χειροπράκτης, οστεοπαθητικός και άλλοι επαγγελματίες που παρέχουν διαγνωστικές, προληπτικές, θεραπευτικές και αποκαταστατικές υπηρεσίες υγείας.
- **Βοηθοί επαγγελματιών παραδοσιακής και συμπληρωματικής ιατρικής:** Οι βοηθοί επαγγελματιών παραδοσιακής και συμπληρωματικής ιατρικής αποτρέπουν, φροντίζουν και θεραπεύουν σωματικές και ψυχικές ασθένειες, διαταραχές και τραυματισμούς του ανθρώπου χρησιμοποιώντας βοτανοθεραπεία και άλλες θεραπείες που βασίζονται σε θεωρίες, πεποιθήσεις και εμπειρίες που προέρχονται από συγκεκριμένες κουλτούρες. Παρέχουν θεραπείες χρησιμοποιώντας παραδοσιακές τεχνικές και φαρμακευτικά σκευάσματα, είτε ενεργώντας ανεξάρτητα είτε σύμφωνα με θεραπευτικά σχέδια φροντίδας που έχουν θεσπιστεί από έναν επαγγελματία παραδοσιακής ιατρικής ή άλλο επαγγελματία υγείας.
- **Τεχνικοί και βοηθοί φυσικοθεραπείας:** Οι τεχνικοί και βοηθοί φυσικοθεραπείας παρέχουν θεραπείες φυσικοθεραπείας σε ασθενείς σε περιπτώσεις όπου η λειτουργική κίνηση απειλείται από τραυματισμό, ασθένεια ή αναπηρία. Οι θεραπείες παρέχονται συνήθως σύμφωνα με τα σχέδια αποκατάστασης που έχουν θεσπιστεί από έναν φυσικοθεραπευτή ή άλλο επαγγελματία υγείας. Η συγκεκριμένη επαγγελματική ομάδα συσχετίζεται με το επαγγελματικό περίγραμμα «Βοηθός φυσικοθεραπευτή».
- **Βοηθοί επαγγελματιών ιατρικής:** Οι βοηθοί επαγγελματιών ιατρικής εκτελούν βασικές κλινικές και διοικητικές εργασίες για την υποστήριξη της φροντίδας των ασθενών υπό την άμεση επίβλεψη ενός ιατρού ή άλλου επαγγελματία υγείας.
- **Βοηθοί επαγγελματιών του τομέα της υγείας π.δ.κ.α.:** Αυτή η ομάδα καλύπτει τους επαγγελματίες υγείας που δεν ταξινομούνται αλλού στην Υποκατηγορία 22: Επαγγελματίες Υγείας. Για παράδειγμα, η ομάδα περιλαμβάνει επαγγέλματα όπως σύμβουλος HIV, σύμβουλος οικογενειακού προγραμματισμού και άλλοι επαγγελματίες υγείας.
- **Γυμναστές, εκπαιδευτές και επικεφαλής προγραμμάτων ευεξίας και αναψυχής:** Οι γυμναστές, εκπαιδευτές και επικεφαλής προγραμμάτων ευεξίας και αναψυχής: καθοδηγούν, καθοδηγούν και εκπαιδεύουν ομάδες και άτομα σε δραστηριότητες αναψυχής, φυσικής κατάστασης ή εξωτερικών περιπέτειων. Η συγκεκριμένη επαγγελματική ομάδα συσχετίζεται με το επαγγελματικό περίγραμμα «Ειδικός Εφαρμογής Προγραμμάτων Άσκησης και Ευεξίας».
- **Αρχιμάγειροι:** Οι αρχιμάγειροι σχεδιάζουν μενού, δημιουργούν πιάτα και επιβλέπουν τον προγραμματισμό, την οργάνωση, την προετοιμασία και το μαγείρεμα των γευμάτων σε ξενοδοχεία, εστιατόρια και άλλους χώρους εστίασης,

σε πλοία, σε επιβατικά τρένα και σε ιδιωτικά νοικοκυριά. Η συγκεκριμένη επαγγελματική ομάδα συσχετίζεται με το επαγγελματικό περίγραμμα «Μάγειρας», στο οποίο ο αρχιμάγειρας αναφέρεται ως ανώτερη ιεραρχική θέση στο επάγγελμα.

- **Ταξιδιωτικοί σύμβουλοι και υπάλληλοι ταξιδιωτικών γραφείων:** Οι ταξιδιωτικοί σύμβουλοι και οι υπάλληλοι ταξιδιωτικών γραφείων παρέχουν πληροφορίες για προορισμούς ταξιδιού, συνθέτουν ταξιδιωτικά δρομολόγια, εξασφαλίζουν κρατήσεις ταξιδιού και διαμονής και εγγράφουν επιβάτες κατά την άφιξη και την αναχώρηση. Η συγκεκριμένη επαγγελματική ομάδα συσχετίζεται με το επαγγελματικό περίγραμμα «Υπάλληλος τουριστικών και ταξιδιωτικών γραφείων», που αντικατέστησε το περίγραμμα «Διοργανωτής Τουριστικών Πακέτων».
- **Ταξιδιωτικοί συνοδοί και φροντιστές:** Οι ταξιδιωτικοί συνοδοί και φροντιστές διασφαλίζουν την άνεση και την ασφάλεια των επιβατών, σερβίρουν γεύματα και ποτά και παρέχουν προσωπικές υπηρεσίες, συνήθως σε αεροσκάφη και σε πλοία. Μπορούν να σχεδιάζουν και να συντονίζουν τις οικιακές και κοινωνικές δραστηριότητες στα πλοία. Η συγκεκριμένη επαγγελματική ομάδα συσχετίζεται με το επαγγελματικό περίγραμμα «Τουριστικός συνοδός».
- **Ξεναγοί:** Οι ξεναγοί συνοδεύουν άτομα ή ομάδες σε ταξίδια, περιηγήσεις στα αξιοθέατα και εκδρομές και σε περιηγήσεις σε σημεία ενδιαφέροντος όπως ιστορικές τοποθεσίες, βιομηχανικές εγκαταστάσεις και θεματικά πάρκα. Περιγράφουν σημεία ενδιαφέροντος και παρέχουν βασικές πληροφορίες για ενδιαφέροντα χαρακτηριστικά. Η συγκεκριμένη επαγγελματική ομάδα συσχετίζεται με τα επαγγελματικά περιγράμματα «Οικοξεναγός» (Ξεναγός Οικολογικών Συστημάτων) και «Οδηγός Βουνού».
- **Μάγειροι:** Οι μάγειρες σχεδιάζουν, οργανώνουν, ετοιμάζουν και μαγειρεύουν γεύματα, σύμφωνα με συνταγές ή υπό την επίβλεψη σεφ, σε ξενοδοχεία, εστιατόρια και άλλους χώρους εστίασης, σε πλοία, σε επιβατικά τρένα και σε ιδιωτικά νοικοκυριά. Η συγκεκριμένη επαγγελματική ομάδα συσχετίζεται με το επαγγελματικό περίγραμμα «Μάγειρας».
- **Μεσίτες ακίνητης περιουσίας:** Οι μεσίτες ακίνητης περιουσίας κανονίζουν την πώληση, την αγορά, την ενοικίαση και τη μίσθωση ακινήτων και ακινήτων, συνήθως για λογαριασμό πελατών και βάσει προμήθειας. Η συγκεκριμένη επαγγελματική ομάδα συσχετίζεται με το επαγγελματικό περίγραμμα «Μεσίτης Αστικών Συμβάσεων – Διαχειριστής Ακίνητης Περιουσίας». Στα κλαδικά μέλη της ΓΣΕΒΕΕ συγκαταλέγεται η Ομοσπονδία Μεσιτών Αστικών Συμβάσεων Ελλάδας.
- **Σερβιτόροι:** Οι σερβιτόροι σερβίρουν φαγητό και ποτά σε τραπέζια σε χώρους εστίασης και ποτού, κλαμπ, ιδρύματα και καντίνες, σε πλοία και σε επιβατικά τρένα. Η συγκεκριμένη επαγγελματική ομάδα συσχετίζεται με το επαγγελματικό περίγραμμα «Σερβιτόρος».

- **Μπάρμεν:** Οι μπάρμεν προετοιμάζουν, αναμειγνύουν και σερβίρουν αλκοολούχα και μη αλκοολούχα ποτά απευθείας στους πελάτες σε ένα μπαρ ή πάγκο ή μέσω σερβιτόρων. Η συγκεκριμένη επαγγελματική ομάδα συσχετίζεται με το επαγγελματικό περίγραμμα «Μπάρμαν».
- **Οικονόμοι σπιτιών:** Οι οικονομολογοί οργανώνουν, επιβλέπουν και εκτελούν εργασίες καθαριότητας σε ιδιωτικά νοικοκυριά και μικρά καταλύματα με ή χωρίς την υποστήριξη υφισταμένου προσωπικού.
- **Βοηθοί στον τομέα της υγείας:** Οι βοηθοί στον τομέα της υγείας παρέχουν άμεση προσωπική φροντίδα και βοήθεια στις δραστηριότητες της καθημερινής ζωής σε ασθενείς και κατοίκους σε διάφορους χώρους υγειονομικής περίθαλψης, όπως νοσοκομεία, κλινικές και οίκους ευγηρίας. Συνήθως εργάζονται στην εφαρμογή εγκατεστημένων σχεδίων φροντίδας και πρακτικών, και υπό την άμεση επίβλεψη ιατρικών, νοσηλευτών ή άλλων επαγγελματιών υγείας ή συναδέλφων επαγγελματιών υγείας. Η συγκεκριμένη επαγγελματική ομάδα συσχετίζεται με τα επαγγελματικά περιγράμματα «Επιμελητής Προσωπικής Φροντίδας», «Βοηθός γηριατρικού νοσηλευτή» και «Βοηθός νοσηλευτικής γενικής νοσηλείας».
- **Απασχολούμενοι στην παροχή ατομικής φροντίδας στον τομέα των υπηρεσιών υγείας π.δ.κ.α.:** Αυτή η ομάδα καλύπτει τους παρόχους βασικών υπηρεσιών υποστήριξης υγείας και προσωπικής φροντίδας που δεν ταξινομούνται αλλού στην Υποκατηγορία 532: Προσωπικοί Βοηθοί στην Υγεία. Για παράδειγμα, η ομάδα περιλαμβάνει επαγγέλματα όπως βοηθός οδοντίατρου, βοήθεια αποστείρωσης, βοηθός ιατρικής απεικόνισης και βοηθός φαρμακείου. Η συγκεκριμένη επαγγελματική ομάδα συσχετίζεται με το επαγγελματικό περίγραμμα «Βοηθός φαρμακείου».

1.3 Τάσεις απασχόλησης

Σε επίπεδο τριψήφιας ανάλυσης, ο συνολικός αριθμός των απασχολούμενων στις σχετιζόμενες με τον τομέα ομάδες επαγγελματιών είναι 427.824 άτομα και οι τρεις πολυπληθέστερες ομάδες είναι οι «Σερβιτόροι και μπάρμεν» (153.889), «Άλλοι επαγγελματίες του τομέα της υγείας» (57.121) και ακολουθούν και οι «Υπάλληλοι πληροφόρησης πελατών» (56.969).

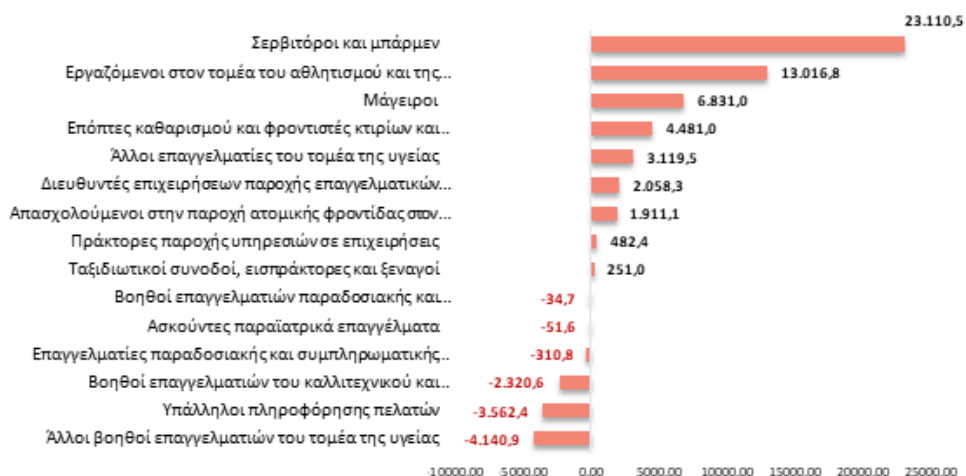
Γράφημα 4: Μέγεθος απασχόλησης επαγγελματιών (3D) τομέα Ασημένιας Οικονομίας

Πηγή: Στοιχεία ΜΔΑΑΕ, «Μεγέθη αγοράς εργασίας»

Σε επίπεδο τριψήφιας ανάλυσης, επίσης, ο υψηλότερος δυναμισμός παρατηρείται στους «Σερβιτόροι και μπάρμεν» (+23.110,49) και ακολουθούν οι «Εργαζόμενοι στον τομέα του αθλητισμού και της σωματικής αγωγής» (+13.016,77) και οι «Μάγειροι» (+6.831,04)⁶.

Γράφημα 5: Δυναμισμός απασχόλησης επαγγελματιών (3D) τομέα Ασημένιας Οικονομίας

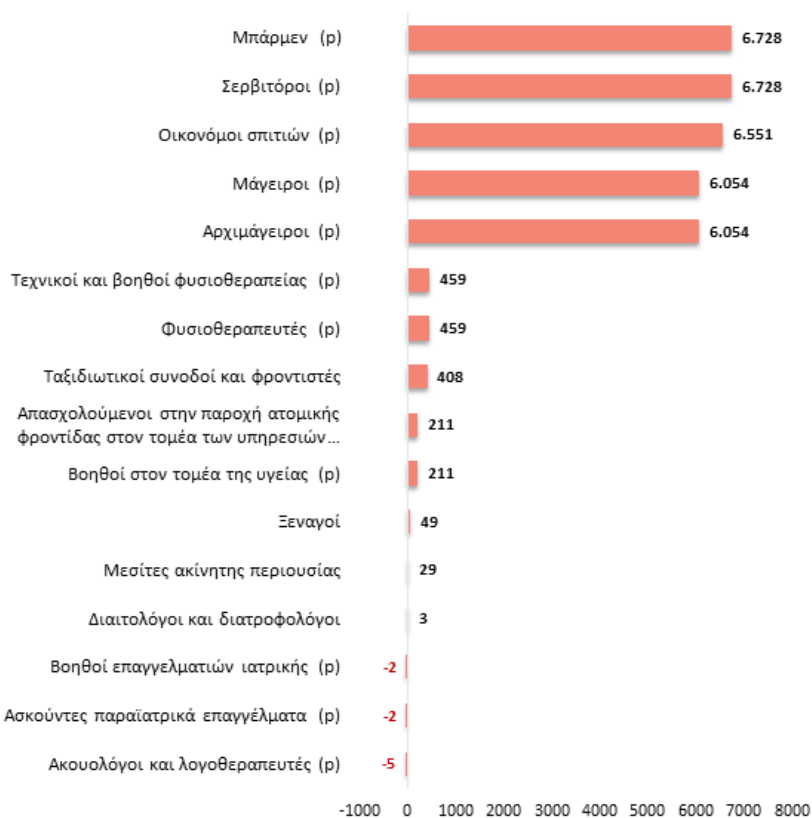

Πηγή: Στοιχεία ΜΔΑΑΕ, «Μεγέθη αγοράς εργασίας» (Επεξεργασία: Ακρόνυμο Μελετητική ΕΠΕ)

⁶ Στο γράφημα αυτό ο δυναμισμός απασχόλησης υπολογίζεται βάσει του τύπου, που αναφέρεται στον Μηχανισμό Διάγνωσης Αναγκών Αγοράς Εργασίας, ως εξής: $(A2-A1) * (A2/A1)$, όπου A2 είναι ο αριθμός των απασχολούμενων του έτους αναφοράς και A1 είναι ο αριθμός των απασχολούμενων του προηγούμενου έτους.

Το επόμενο γράφημα παρουσιάζει στοιχεία σχετικά με τη μισθωτή απασχόληση (στοιχεία ΕΡΓΑΝΗ) σε επίπεδο τετραψήφιας ανάλυσης (ΣΤΕΠ 92)⁷:

Γράφημα 6: Δυναμισμός (νέες θέσεις εργασίας) μισθωτής απασχόλησης ιδιωτικού δικαίου επαγγελματών (4D) τομέα Ασημένιας Οικονομίας

Πηγή: Στοιχεία ΜΔΑΑΕ, «Τάσεις της αγοράς εργασίας»

⁷ Σημειώνεται ότι από το παραπάνω γράφημα απουσιάζουν ορισμένα σημαντικά επαγγέλματα (ISCO 08) του τομέα, διότι αντιστοιχούν σε περισσότερους του ενός κωδικούς του ΣΤΕΠ 92. Συγκεκριμένα, πρόκειται για τα εξής επαγγέλματα: «Διευθυντές υπηρεσιών φροντίδας ηλικιωμένων», «Επαγγελματίες παραδοσιακής και συμπληρωματικής ιατρικής», «Οπτομέτρες και οπτικοί που εξετάζουν την όραση (οφθαλμολόγοι οπτικοί)», «Επαγγελματίες του τομέα της υγείας π.δ.κ.α.», «Βοηθοί επαγγελματιών του τομέα της υγείας π.δ.κ.α.», «Γυμναστές, εκπαιδευτές και επικεφαλής προγραμμάτων ευεξίας και αναψυχής», «Ταξιδιωτικοί σύμβουλοι και υπάλληλοι ταξιδιωτικών γραφείων». Το επάγγελμα «Βοηθοί επαγγελματιών παραδοσιακής και συμπληρωματικής ιατρικής» (3230) δεν εμπεριέχεται στο ΣΤΕΠ 92. Επίσης, όσα επαγγέλματα φέρουν την ένδειξη «p» (partial) αφορούν σε κωδικούς ΣΤΕΠ 92 που αντιστοιχούν σε περισσότερους του ενός κωδικούς ISCO 08.

1.4 Απαιτούμενες Δεξιότητες

Ο κάτωθι πίνακας συνδέει τα επαγγέλματα του τομέα της Ασημένιας Οικονομίας (ISCO-08) με ιεραρχικές ομάδες δεξιοτήτων ESCO⁸:

Πίνακας 3: Skill – Occupation Matrix τομέα «Ασημένια Οικονομία»⁹

Κωδ. (ISCO-08)	Επάγγελμα	επικοινωνία, συνεργασία και δημιουργικότητα	δεξιότητες πληροφόρησης	παροχή βοήθειας και φροντίδας	διοικητικές δεξιότητες	εργασία με υπολογιστές	διακίνηση και χειρισμός	κατασκευές	χειρισμός μηχανημάτων και ειδικού εξοπλισμού
1343	Διευθυντές υπηρεσιών φροντίδας ηλικιωμένων	33,6%	11,4%	17,1%	36,4%	1,4%	0,0%	0,0%	0,0%
2266	Ακουστές και λογοθεραπευτές	36,5%	16,6%	34,8%	8,8%	0,0%	1,1%	0,0%	2,2%
5132	Μπάρμენ	35,6%	1,1%	36,2%	6,9%	0,0%	16,5%	0,0%	3,7%
3434	Αρχιμάγειροι	19,0%	8,1%	38,4%	15,8%	0,0%	17,4%	0,0%	1,3%
5120	Μάγειροι	10,9%	8,6%	47,0%	7,2%	0,0%	22,3%	0,0%	4,0%
2265	Διαιτολόγοι και διατροφολόγοι	32,5%	21,9%	26,3%	13,8%	0,0%	3,8%	0,0%	1,9%
5152	Οικονόμοι σπιτιών	15,8%	8,7%	27,9%	24,6%	0,0%	21,9%	0,0%	1,1%
3423	Γυμναστές, εκπαιδευτές και επικεφαλής προγραμμάτων ευεξίας και αναψυχής	32,8%	19,7%	22,7%	20,7%	0,0%	2,4%	0,3%	1,4%
3259	Βοηθοί επαγγελματιών του τομέα της υγείας π.δ.κ.α.	27,3%	25,4%	37,6%	2,4%	1,5%	1,5%	0,0%	4,4%

⁸ Για αναλυτικότερη παρουσίαση των δεξιοτήτων βλ. <https://esco.ec.europa.eu/el/about-esco/publications/publication/skills-occupations-matrix-tables>

⁹ Στον πίνακα δεν περιλαμβάνονται οι «Ασκούντες παραϊατρικά επαγγέλματα».

Κωδ. (ISCO-08)	Επάγγελμα	επικοινωνία, συνεργασία και δημιουργικότητα	δεξιότητες πληροφόρησης	παροχή βοήθειας και φροντίδας	διοικητικές δεξιότητες	εργασία με υπολογιστές	διακίνηση και χειρισμός	κατασκευές	χειρισμός μηχανημάτων και ειδικού εξοπλισμού
5321	Βοηθοί στον τομέα της υγείας	39,1%	8,0%	40,6%	9,4%	2,2%	0,7%	0,0%	0,0%
2269	Επαγγελματίες του τομέα της υγείας π.δ.κ.α.	29,2%	19,4%	33,2%	10,8%	1,3%	2,0%	0,0%	4,2%
3256	Βοηθοί επαγγελματιών ιατρικής	35,4%	14,6%	35,4%	9,8%	2,4%	1,2%	0,0%	1,2%
2267	Οπτομέτρες και οπτικοί που εξετάζουν την όραση (οφθαλμολόγοι οπτικοί)	35,7%	13,7%	38,7%	9,5%	0,6%	1,8%	0,0%	0,0%
5329	Απασχολούμενοι στην παροχή ατομικής φροντίδας στον τομέα των υπηρεσιών υγείας π.δ.κ.α.	20,8%	10,8%	43,8%	2,3%	1,5%	13,1%	0,0%	7,7%
2264	Φυσικοθεραπευτές	22,7%	16,4%	33,3%	21,5%	1,2%	3,6%	0,0%	1,2%
3255	Τεχνικοί και βοηθοί φυσικοθεραπείας	29,7%	12,5%	31,3%	12,9%	0,7%	12,2%	0,0%	0,7%
3334	Μεσίτες ακίνητης περιουσίας	31,1%	34,1%	11,9%	22,4%	0,5%	0,0%	0,0%	0,0%
3230	Βοηθοί επαγγελματιών παραδοσιακής και συμπληρωματικής ιατρικής	45,5%	20,0%	18,2%	5,5%	7,3%	3,6%	0,0%	0,0%

Κωδ. (ISCO-08)	Επάγγελμα	επικοινωνία, συνεργασία και δημιουργικότητα	δεξιότητες πληροφορησης	παροχή βοήθειας και φροντίδας	διοικητικές δεξιότητες	εργασία με υπολογιστές	διακίνηση και χειρισμός	κατασκευές	χειρισμός μηχανημάτων και ειδικού εξοπλισμού
2230	Επαγγελματίες παραδοσιακής και συμπληρωματικής ιατρικής	42,6%	18,1%	24,5%	8,8%	0,8%	5,2%	0,0%	0,0%
5111	Ταξιδιωτικοί συνοδοί και φροντιστές	33,8%	10,2%	35,2%	13,0%	1,1%	6,7%	0,0%	0,0%
4221	Ταξιδιωτικοί σύμβουλοι και υπάλληλοι ταξιδιωτικών γραφείων	44,6%	12,2%	26,1%	11,6%	4,3%	1,1%	0,0%	0,0%
5113	Ξεναγοί	36,0%	13,1%	21,6%	19,4%	2,7%	6,8%	0,0%	0,5%
5131	Σερβιτόροι	31,7%	16,7%	34,6%	13,3%	0,3%	3,5%	0,0%	0,0%

Πληροφορίες σχετικά με τις απαιτούμενες δεξιότητες των προαναφερθέντων επαγγελματιών μπορούν να ανευρεθούν στα εξής επαγγελματικά περιγράμματα:

- Βοηθός γηριατρικού νοσηλευτή
- Βοηθός νοσηλευτικής γενικής νοσηλείας
- Βοηθός φαρμακείου
- Βοηθός φυσικοθεραπευτή
- Ειδικός εφαρμογής προγραμμάτων άσκησης και ευεξίας
- Επιμελητής Προσωπικής Φροντίδας
- Μάγειρας
- Μεσίτης Αστικών Συμβάσεων - Διαχειριστής Ακίνητης Περιουσίας
- Μπάρμαν
- Οδηγός Βουνού
- Οικοξεναγός (Ξεναγός Οικολογικών Συστημάτων)
- Σερβιτόρος
- Στέλεχος δομών κοινωνικής φροντίδας
- Τουριστικός συνοδός
- Υπάλληλος τουριστικών και ταξιδιωτικών γραφείων (πρώην Διοργανωτής Τουριστικών Πακέτων)

Σύνοψη

Συνοψίζοντας, τα στοιχεία σχετικά με το μέγεθος και τον δυναμισμό της απασχόλησης του τομέα της Ασημένιας Οικονομίας παρουσιάζονται συγκεντρωτικά στον κάτωθι πίνακα:

Πίνακας 4: Στοιχεία απασχόλησης τομέα «Ασημένια οικονομία»

ΚΩΔ. (4D)	Επάγγελμα (4D)	Μέγεθος	Δυναμισμός	Δυναμισμός μισθωτής απασχόλησης ιδιωτικού δικαίου 2022
		(3D)	(3D)	(4D)
1343	Διευθυντές υπηρεσιών φροντίδας ηλικιωμένων	13.331,0	2.058,3	Δ/Ε
2230	Επαγγελματίες παραδοσιακής και συμπληρωματικής ιατρικής	449,0	-310,8	Δ/Ε
2240	Ασκούντες παραϊατρικά επαγγέλματα	204,0	-51,6	-2,0
2264	Φυσικοθεραπευτές	57.121,0	3.119,6	459,0
2265	Διαιτολόγοι και διατροφολόγοι	57.121,0	3.119,6	3,0
2266	Ακουολόγοι και λογοθεραπευτές	57.121,0	3.119,6	-5,0
2267	Οπτομέτρες και οπτικοί που εξετάζουν την όραση (οφθαλμολόγοι οπτικοί)	57.121,0	3.119,6	Δ/Ε
2269	Επαγγελματίες του τομέα της υγείας π.δ.κ.α.	57.121,0	3.119,6	Δ/Ε
3230	Βοηθοί επαγγελματιών παραδοσιακής και συμπληρωματικής ιατρικής	42,0	-34,7	Δ/Ε
3255	Τεχνικοί και βοηθοί φυσικοθεραπείας	9.273,0	-4.140,9	459,0
3256	Βοηθοί επαγγελματιών ιατρικής	9.273,0	-4.140,9	-2,0
3259	Βοηθοί επαγγελματιών του τομέα της υγείας π.δ.κ.α.	9.273,0	-4.140,9	Δ/Ε
3334	Μεσίτες ακίνητης περιουσίας	10.916,0	482,4	29,0
3423	Γυμναστές, εκπαιδευτές και επικεφαλής προγραμμάτων ευεξίας και αναψυχής	25.981,0	13.016,8	Δ/Ε
3434	Αρχιμάγειροι	12.571,0	-2.320,6	6.054,0

ΚΩΔ. (4D)	Επάγγελμα (4D)	Μέγεθος	Δυναμισμός	Δυναμισμός μισθωτής απασχόλησης ιδιωτικού δικαίου 2022
		(3D)	(3D)	(4D)
4221	Ταξιδιωτικοί σύμβουλοι και υπάλληλοι ταξιδιωτικών γραφείων	56.968,0	-3.562,4	Δ/Ε
5111	Ταξιδιωτικοί συνοδοί και φροντιστές	7.622,0	251,0	408,0
5113	Ξεναγοί	7.622,0	251,0	49,0
5120	Μάγειροι	45.304,0	6.831,0	6.054,0
5131	Σερβιτόροι	153.889,0	23.110,5	6.728,0
5132	Μπάρμεν	153.889,0	23.110,5	6.728,0
5152	Οικονόμοι σπιτιών	11.897,0	4.481,0	6.551,0
5321	Βοηθοί στον τομέα της υγείας	22.256,0	1.911,1	211,0
5329	Απασχολούμενοι στην παροχή ατομικής φροντίδας στον τομέα των υπηρεσιών υγείας π.δ.κ.α.	22.256,0	1.911,1	211,0

Επιπρόσθετα, ο κάτωθι πίνακας παρουσιάζει συγκεντρωτικά στοιχεία σχετικά με την ύπαρξη συναφούς επαγγελματικού περιγράμματος ή πρόσφατης μελέτης για τις δεξιότητες στο πλαίσιο των επαγγελμάτων που παρουσιάστηκαν, καθώς και την κλαδική εκπροσώπηση στη ΓΣΕΒΕΕ:

Πίνακας 5: Ποιοτικά στοιχεία τομέα «Ασημένια οικονομία»

ΚΩΔ. (4D)	Επάγγελμα (4D)	Συναφές ΕΠ	Τίτλος ΕΠ	Φορέας εκπόνη- σης ΕΠ	Εκπο- νημένη μελέτη δεξιότη- των	Φορέας εκπό- νησης μελέτης	Συνδικαλιστική εκπροσώπηση ΓΣΕΒΕΕ
1343	Διευθυντές υπηρεσιών φροντίδας ηλικιωμένων	✓	Στέλεχος δο- μών κοινωνικής φροντίδας	ΙΝΕ ΓΣΕΕ	✗	-	✗
2230	Επαγγελματίες παραδοσιακής και συμπληρωματικής ιατρικής	✗	-	-	✗	-	✗
2240	Ασκούντες παραϊατρικά επαγγέλματα	✗	-	-	✗	-	✗
2264	Φυσικοθεραπευτές	✗	-	-	✓	-	✗
2265	Διαιτολόγοι και διατροφολόγοι	✗	-	-	✗	-	✗

ΚΩΔ. (4D)	Επάγγελμα (4D)	Συναφές ΕΠ	Τίτλος ΕΠ	Φορέας εκπόνησης ΕΠ	Εκπονημένη μελέτη δεξιοτήτων	Φορέας εκπόνησης μελέτης	Συνδικαλιστική εκπροσώπηση ΓΣΕΒΕΕ
2266	Ακουολόγοι και λογοθεραπευτές	✗	-	-	✗	-	✗
2267	Οπτομέτρες και οπτικοί που εξετάζουν την όραση (οφθαλμολόγοι οπτικοί)	✗	-	-	✗	-	✗
2269	Επαγγελματίες του τομέα της υγείας π.δ.κ.α.	✗	-	-	✗	-	✗
3230	Βοηθί επαγγελματιών παραδοσιακής και συμπληρωματικής ιατρικής	✗	-	-	✗	-	✗
3255	Τεχνικοί και βοηθί φυσικοθεραπείας	✓	Βοηθός Φυσικοθεραπευτή/τριας	ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ	✗	-	✗
3256	Βοηθί επαγγελματιών ιατρικής	✗	-	-	✗	-	✗
3259	Βοηθί επαγγελματιών του τομέα της υγείας π.δ.κ.α.	✗	-	-	✗	-	✗
3334	Μεσίτες ακίνητης περιουσίας	✓	Μεσίτης Αστικών Συμβάσεων - Διαχειριστής Ακίνητης Περιουσίας	ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ	✓	ΓΣΕΒΕΕ	✓
3423	Γυμναστές, εκπαιδευτές και επικεφαλής προγραμμάτων ευεξίας και αναψυχής	✓	Ειδικός Εφαρμογής Προγραμμάτων Άσκησης και Ευεξίας	ΙΝΕ ΓΣΕΕ	✗	-	✗
3434	Αρχιμάγειροι	✓	Μάγειρας	ΙΝΕ ΓΣΕΕ	✗	-	✗
4221	Ταξιδιωτικοί σύμβουλοι και υπάλληλοι ταξιδιωτικών γραφείων	✓	Υπάλληλος τουριστικός και ταξιδιωτικών γραφείων (αρχικός τίτλος ΕΠ: Διοργανωτής Τουριστικών Πακέτων)	ΙΟΒΕ (επικαιροποιήθηκε το 2021 από το ΙΝΕ ΓΣΕΕ)	✗	-	✗
5111	Ταξιδιωτικοί συνοδοί και φροντιστές	✓	Τουριστικός συνοδός	ΙΝΕ ΓΣΕΕ	✗	-	✗

ΚΩΔ. (4D)	Επάγγελμα (4D)	Συναφές ΕΠ	Τίτλος ΕΠ	Φορέας εκπόνησης ΕΠ	Εκπονημένη μελέτη δεξιότητων	Φορέας εκπόνησης μελέτης	Συνδικαλιστική εκπροσώπηση ΓΣΕΒΕΕ
5113	Ξεναγοί	✓	Οικοξεναγός (Ξεναγός Οικολογικών Συστημάτων) / Οδηγός Βουνού	ΙΟΒΕ (σε διαδικασία επικαιροποίησης και πιστοποίησης από τον ΙΝΣΕΤΕ) & ΙΟΒΕ (σε διαδικασία επικαιροποίησης και πιστοποίησης από το ΙΝΕ ΓΣΕΕ)	✗	-	✗
5120	Μάγειροι	✓	Μάγειρας	ΚΕΚ-ΙΝΕ/ΓΣΕΕ	✗	-	✗
5131	Σερβιτόροι	✓	Σερβιτόρος	ΚΕΚ-ΙΝΕ/ΓΣΕΕ	✗	-	✗
5132	Μπάρμεν	✓	Μπάρμαν	ΚΕΚ-ΙΝΕ/ΓΣΕΕ	✗	-	✗
5152	Οικονόμοι σπιτιών	✗	-	-	✗	-	✗
5321	Βοηθοί στον τομέα της υγείας	✓	Επιμελητής Προσωπικής Φροντίδας / Βοηθός γηριατρικού νοσηλευτή / Βοηθός νοσηλευτικής γενικής νοσηλείας	ΚΕΚ-ΙΝΕ/ΓΣΕΕ	✗	-	✗
5329	Απασχολούμενοι στην παροχή ατομικής φροντίδας στον τομέα των υπηρεσιών υγείας π.δ.κ.α.	✗	Βοηθός φαρμακείου	ΙΝΕ ΓΣΕΕ	✗	-	✗

Βάσει των ποσοτικών και ποιοτικών στοιχείων που παρουσιάστηκαν προηγουμένως, αναφορικά με το μέγεθος και τον δυναμισμό της απασχόλησης, καθώς επίσης και τη διαθεσιμότητα συναφούς επαγγελματικού περιγράμματος ή πρόσφατης μελέτης δεξιοτήτων, στο πλαίσιο του 1ου παραδοτέου είχαν προταθεί τα εξής επαγγέλματα ως αντικείμενο περαιτέρω διερεύνησης με στόχο τον προσδιορισμό των κατά προτεραιότητα αναγκαίων θεματικών αντικειμένων κατάρτισης του τομέα¹⁰:

¹⁰ Στα προτεινόμενα επαγγέλματα δεν συγκαταλέγονται αυτά για τα οποία, σύμφωνα με την οπτική προσέγγιση του μελετητή, δεν εμπίπτουν στις προτεραιότητες άμεσου ενδιαφέροντος της Αναθέτουσας Αρχής, όπως π.χ. τα κατεχοχόν επιστημονικά ή τα τουριστικά επαγγέλματα. Η προσέγγιση αυτή υιοθετείται στα προτεινόμενα προς διερεύνηση επαγγέλματα όλων των τομέων.

1. Βοηθοί στον τομέα της υγείας και Απασχολούμενοι στην παροχή ατομικής φροντίδας στον τομέα των υπηρεσιών υγείας π.δ.κ.α., διότι πληρούν τα κριτήρια του υψηλού μεγέθους απασχόλησης, του θετικού δυναμισμού (σε τριψήφιο επίπεδο, που υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία) και της άμεσης συνάφειας τους με τον τομέα. Σημειώνεται επίσης ότι για τα επαγγέλματα αυτά διατίθεται συναφές επαγγελματικό περίγραμμα.
2. **Γυμναστές, εκπαιδευτές και επικεφαλής προγραμμάτων ευεξίας και αναψυχής**, διότι πληρούν τα κριτήρια του υψηλού μεγέθους απασχόλησης, του υψηλού θετικού δυναμισμού (σε τριψήφιο επίπεδο, που υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία) και της άμεσης συνάφειας τους με τον τομέα.
3. **Τεχνικοί και βοηθοί φυσικοθεραπείας, Βοηθοί επαγγελματιών ιατρικής και Βοηθοί επαγγελματιών του τομέα της υγείας π.δ.κ.α.**, διότι μολονότι παρουσιάζουν αρνητικό δυναμισμό απασχόλησης (σε τριψήφιο επίπεδο ωστόσο), πληρούν ωστόσο τα κριτήρια του -σχετικά ικανοποιητικού- μεγέθους απασχόλησης και της ισχυρής συνάφειας τους με τον τομέα.
4. **Οικονόμοι σπιτιών**, διότι πληρούν τα κριτήρια του - ικανοποιητικού- μεγέθους απασχόλησης, του θετικού δυναμισμού (σε τριψήφιο επίπεδο, που υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία) και της συνάφειας τους με τον τομέα.
5. **Μεσίτες ακίνητης περιουσίας**, διότι παρουσιάζουν θετικό δυναμισμό απασχόλησης (σε τριψήφιο επίπεδο), διαθέτουν συναφές επαγγελματικό περίγραμμα και εκπροσωπούνται στην ΓΣΕΒΕΕ.

Από τα άνω επαγγέλματα, σε συνεργασία του αναδόχου και της αναθέτουσας αρχής επιλέχθηκαν τελικώς τα εξής επαγγέλματα:

1. **Τεχνικοί και βοηθοί φυσικοθεραπείας**
2. **Γυμναστές, εκπαιδευτές και επικεφαλής προγραμμάτων ευεξίας και αναψυχής**
3. **Βοηθοί στον τομέα της υγείας**

A.2 Πολιτιστική και καλλιτεχνική χειροτεχνία

Εισαγωγή

Ο τομέας της πολιτιστικής και καλλιτεχνικής χειροτεχνίας στην Ελλάδα περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα επαγγελμάτων και δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τις παραδοσιακές τέχνες, την καλλιτεχνική παραγωγή και την πολιτιστική κληρονομιά. Ενδεικτικά επαγγέλματα / ειδικότητες του τομέα είναι τα εξής:

- Ειδικευμένοι τεχνίτες που διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην παραγωγή παραδοσιακών χειροτεχνικών και χειροποίητων προϊόντων. Εργάζονται σε τομείς όπως η κεραμική, η ξυλουργική, η μεταλλουργία, η υφαντική, η δαντελοποιία, η κατασκευή κοσμημάτων (αργυροχρυσοχοΐα) και η δερματοουργία.
- Καλλιτέχνες, όπως εικαστικούς καλλιτέχνες, ζωγράφους, γλύπτες και άλλους δημιουργικούς επαγγελματίες που συμβάλλουν στην καλλιτεχνική έκφραση και την πολιτιστική παραγωγή.
- Συντηρητές και αναστηλωτές, που ειδικεύονται στη συντήρηση και αποκατάσταση πολιτιστικών αντικειμένων, ιστορικών κτιρίων και αρχαιολογικών χώρων διαδραματίζοντας κρίσιμο ρόλο στη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς της χώρας.

Σε αντιστοιχία με τα κύρια επαγγέλματα του τομέα, οι απαιτούμενες βασικές δεξιότητες αφορούν σε δεξιότητες χειροτεχνίας, καλλιτεχνικές δεξιότητες, δεξιότητες διατήρησης και αποκατάστασης πολιτιστικών αντικειμένων και ιστορικών χώρων, δεξιότητες επιμελείας και διαχείρισης μουσείων, επιχειρηματικές δεξιότητες, ιδίως για τους αυτοαπασχολούμενους, τους επικεφαλής και τα στελέχη των πολύ μικρών και των μικρών επιχειρήσεων.

2.1 Υφιστάμενη κατάσταση

Η πολιτιστική και καλλιτεχνική χειροτεχνία είναι ένας σημαντικός τομέας της οικονομίας και της κοινωνίας στην Ευρώπη. Οι χειροτέχνες παράγουν μια μεγάλη ποικιλία προϊόντων, από παραδοσιακά αντικείμενα όπως κεραμικά, υφάσματα και κοσμήματα μέχρι μοντέρνα έργα τέχνης.

Η πολιτιστική και καλλιτεχνική χειροτεχνία είναι ένας σημαντικός κλάδος της ελληνικής οικονομίας, με μεγάλη παράδοση και σύγχρονη δυναμική. Σύμφωνα με

πρόσφατη μελέτη, η συντριπτική πλειοψηφία (97%) των επιχειρήσεων του κλάδου είναι πολύ μικρές (<10 απασχολούμενοι) και οικογενειακές (46%), με έντονο τοπικό χαρακτήρα.

Οι παραδοσιακές τέχνες της Ελλάδας, όπως η κεραμική, η κοσμηματοποιία, η αγγειοπλαστική, η ξυλογλυπτική, η αργυροχρυσοχοΐα και η βυζαντινή αγιογραφία αναγνωρίζονται για την υψηλή τους ποιότητα και την καλλιτεχνική τους αξία. Αντίστοιχα, οι σύγχρονες τέχνες, όπως η υφαντουργία, η μόδα, η δημιουργία κοσμημάτων και η διακόσμηση, προσαρμόζονται στις σύγχρονες απαιτήσεις των καταναλωτών και απολαμβάνουν αυξανόμενη δημοτικότητα.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο (ΕΕ-27), ωστόσο, οι «χειροτέχνες και οι τυπογράφοι»¹¹ αντιμετωπίζουν τον υψηλότερο κίνδυνο (18%) αυτοματισμού μεταξύ των επαγγελματικών ομάδων για τις οποίες παρέχει στοιχεία ο σχετικός δείκτης του Ευρωπαϊκού Κέντρου για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (Cedefop)¹².

Σε εθνικό επίπεδο, βασικά προβλήματα των επιχειρήσεων αποτελούν η έλλειψη ρευστότητας (77,40%), το κόστος, η διαθεσιμότητα και η αξιοπιστία πρώτων υλών (54,40%), η πρόσβαση στη χρηματοδότηση (51,80%), ο αυξημένος ανταγωνισμός (48,60%) και η μη επαρκής στελέχωση ανθρώπινου δυναμικού (45,20%) (Premium Consulting, 2022, σ. 38).

2.2 Περιγραφή επαγγελμάτων

Στον Πίνακα 5, παρουσιάζονται τα σχετικά με τον τομέα της Πολιτιστικής και καλλιτεχνικής χειροτεχνίας επαγγέλματα βάσει της Διεθνούς Τυποποιημένης Ταξινόμησης των Επαγγελμάτων (ISCO-08) σε τρίτο (3D) και τέταρτο (4D) επίπεδο ανάλυσης:

¹¹ Οι τυπογράφοι αναφέρονται διότι ανήκουν στην ίδια ενιαία επαγγελματική ομάδα.

¹² βλ. <https://www.cedefop.europa.eu/en/tools/skills-intelligence/automation-risk-occupations#1>

Πίνακας 6: Επαγγέλματα (ISCO-08) τομέα Πολιτιστικής και καλλιτεχνικής χειροτεχνίας

ΚΩΔ. (3D)	Επάγγελμα (3D)	ΚΩΔ. (4D)	Επάγγελμα (4D)
265	Καλλιτέχνες εν γένει	2651	Εικαστικοί καλλιτέχνες
731	Χειροτέχνες	7312	Κατασκευαστές και χορδιστές μουσικών οργάνων
		7313	Κοσμηματοποιοί και τεχνίτες πολύτιμων μετάλλων
		7314	Αγγειοπλάστες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα
		7315	Τεχνίτες, κόπτες, λειαντές και φινιριστές γυαλιού
		7316	Επιγραφοποιοί, ζωγράφοι διακοσμήσεων, και χαράκτες
		7317	Χειροτέχνες ξύλου, καθαθοπλεκτικής και συναφών υλικών
		7318	Χειροτέχνες υφάσματος, δέρματος και συναφών υλικών
		7319	Χειροτέχνες π.δ.κ.α.
752	Τεχνίτες επεξεργασίας ξύλου, επιπλοποιοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	7521	Τεχνίτες επεξεργασίας ξύλου

Στη συνέχεια, παρατίθενται σύντομες περιγραφές των επιλεγμένων ομάδων επαγγελμάτων, όπως αποτυπώνονται στο ESCO (European Skills, Competences, Qualifications and Occupations), εξετάζοντας παράλληλα εάν υφίσταται κλαδική εκπροσώπηση του επαγγέλματος εκ μέρους της ΓΣΕΒΕΕ, καθώς και εάν έχει εκπονηθεί ή εκπονεύεται κατά την τρέχουσα ΠΠ συναφές επαγγελματικό περίγραμμα ή μελέτη σχετικά με τις δεξιότητες στο πλαίσιο του επαγγέλματος λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία των δύο αυτών παραγόντων για τον σχεδιασμό αντικειμένων κατάρτισης:

- **Εικαστικοί καλλιτέχνες:** Οι εικαστικοί καλλιτέχνες δημιουργούν και εκτελούν έργα τέχνης γλυπτά, ζωγραφίζοντας, σχεδιάζοντας, δημιουργώντας κόμικς, χαράσσοντας ή χρησιμοποιώντας άλλες τεχνικές. Η συγκεκριμένη επαγγελματική ομάδα συσχετίζεται με το επαγγελματικό περίγραμμα «Τεχνικός Γραφικών Τεχνών», το οποίο επικαιροποιήθηκε εκ μέρους του ΙΝΕ ΓΣΕΕ ως «Τεχνικός εκτυπώσεων».
- **Κατασκευαστές και χορδιστές μουσικών οργάνων:** Οι κατασκευαστές και χορδιστές μουσικών οργάνων κατασκευάζουν, συναρμολογούν, επισκευάζουν, ρυθμίζουν και αποκαθιστούν μουσικά όργανα και τα συντονίζουν στην απαιτούμενη τονικότητα με χειροκίνητα ή ηλεκτροκίνητα εργαλεία. Συνήθως εξειδικεύονται σε έναν τύπο οργάνου, όπως έγχορδα, πνευστά, ξύλινα πνευστά, πιάνο ή κρουστά. Η συγκεκριμένη επαγγελματική ομάδα συσχετίζεται με το επαγγελματικό περίγραμμα «Οργανοποιός».

- Κοσμηματοποιοί και τεχνίτες πολύτιμων μετάλλων: Οι κοσμηματοποιοί και οι τεχνίτες πολύτιμων μετάλλων σχεδιάζουν, κατασκευάζουν, προσαρμόζουν, επισκευάζουν ή εκτιμούν κοσμήματα, τελετουργικά ή θρησκευτικά αντικείμενα, χρυσό, ασήμι, άλλα πολύτιμα μέταλλα ή πολύτιμους λίθους. Κόβουν, ακονίζουν, γυαλίζουν και τοποθετούν πολύτιμους και ημιπολύτιμους λίθους, συμπεριλαμβανομένων πολύτιμων λίθων και διαμαντιών, και χαράζουν σχέδια σε κοσμήματα και κοσμήματα από πολύτιμα μέταλλα. Κόβουν και γυαλίζουν διαμάντια για βιομηχανικούς σκοπούς. Η συγκεκριμένη επαγγελματική ομάδα συσχετίζεται με το επαγγελματικό περίγραμμα «Αργυροχρυσοχόος» και πρόσφατα εκπονήθηκε σχετική μελέτη δεξιοτήτων εκ μέρους ΓΣΕΒΕΕ, στο δίκτυο μελών της οποίας ανήκει η Πανελλήνια Ομοσπονδία Βιοτεχνών Αργυροχρυσοχόων Κοσμηματοπωλών Ωρολογοπωλών.
- Αγγειοπλάστες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα: Οι αγγειοπλάστες και οι ασκούντες συναφή επαγγέλματα προετοιμάζουν αγγεία, πορσελάνη, είδη υγιεινής, τούβλα, πλακάκια και λειαντικά τροχούς με το χέρι ή με τη μηχανή. Η συγκεκριμένη επαγγελματική ομάδα συσχετίζεται με το επαγγελματικό περίγραμμα «Αγγειοπλάστης / Κεραμίστας» και πρόσφατα εκπονήθηκε σχετική μελέτη δεξιοτήτων εκ μέρους της ΓΣΕΒΕΕ.
- Τεχνίτες, κόπτες, λειαντές και φινιριστές γυαλιού: Οι τεχνίτες, κόπτες, λειαντές και φινιριστές γυαλιού φυσούν, σχηματίζουν, πιέζουν, κόβουν, τεμαχίζουν, λειαινούν και γυαλίζουν γυαλί, και διαμορφώνουν το λιωμένο γυαλί σύμφωνα με σχέδια. Η συγκεκριμένη επαγγελματική ομάδα συσχετίζεται με το επαγγελματικό περίγραμμα «Τεχνίτης μεταποίησης – εμπορίας, επεξεργασίας και τοποθέτησης υαλοπινάκων», το οποίο επικαιροποιείται με συντονιστή το ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ ως «Τεχνίτης υαλοπινάκων».
- Επιγραφοποιοί, ζωγράφοι διακοσμήσεων, και χαράκτες: Οι επιγραφοποιοί, ζωγράφοι διακοσμήσεων, και χαράκτες διακοσμούν αντικείμενα από ξύλο, μέταλλο, υφάσματα, γυαλί, κεραμικά και άλλα υλικά. Σχεδιάζουν, τοποθετούν και ζωγραφίζουν γράμματα, φιγούρες, μονογράμματα και σχέδια για να φτιάξουν πινακίδες και χαράσσουν και χαράζουν διακοσμητικά και floral σχέδια σε γυαλί και άλλα αντικείμενα. Η συγκεκριμένη επαγγελματική ομάδα συσχετίζεται με τα επαγγελματικά περιγράμματα «Ζωγράφος – Πλαστικός» και «Κατασκευαστής Επιγραφών».
- Χειροτέχνες ξύλου, καλαθοπλεκτικής και συναφών υλικών: Οι χειροτέχνες ξύλου καλαθοπλεκτικής και συναφών υλικών εφαρμόζουν παραδοσιακές τεχνικές όπως ωρίμανση ή εμποτισμό για να προετοιμάσουν ξύλο, άχυρο, ρατάν, καλάμια, πηλό, κελύφη και άλλα υλικά, και να σκαλίσουν, να μορφοποιήσουν, να συναρμολογήσουν, να πλέξουν ή να ζωγραφίσουν και να διακοσμήσουν διάφορα αντικείμενα για προσωπική ή οικιακή χρήση ή για διακοσμητικούς σκοπούς. Οι καλαθοπλέκτες, οι κατασκευαστές βούρτσας και οι συναφείς εργαζόμενοι επιλέγουν και προετοιμάζουν υλικά όπως τρίχες, νάιλον, ίνες, μπάσσα, μουστάκι

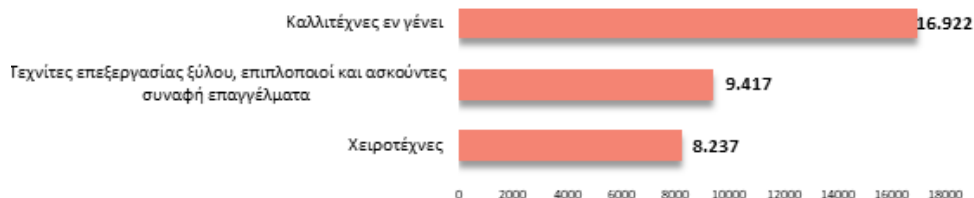
και σύρμα για να φτιάξουν έπιπλα από λυγαριά, βούρτσες και σκούπες και να πλέξουν διάφορα είδη καλαθιών.

- Χειροτέχνες υφάσματος, δέρματος και συναφών υλικών: Οι χειροτέχνες υφάσματος, δέρματος και συναφών υλικών χρησιμοποιούν παραδοσιακές τεχνικές και μοτίβα για να παράγουν υφαντά υφάσματα, πλεκτά, κεντήματα, υφαντά και άλλα είδη ένδυσης και είδη οικιακής χρήσης, καθώς και παραδοσιακά υποδήματα, τσάντες, ζώνες και άλλα αξεσουάρ. Η συγκεκριμένη επαγγελματική ομάδα συσχετίζεται με τα επαγγελματικά περιγράμματα «Ράπτης Ενδυμάτων» και «Σχεδιαστής – Κατασκευαστής Κεντήματος».
- Χειροτέχνες π.δ.κ.α.: Αυτή η ομάδα καλύπτει τους τεχνίτες χειροτεχνίας που εκτελούν παραδοσιακές χειροτεχνίες που δεν ταξινομούνται αλλού. Για παράδειγμα, η ομάδα περιλαμβάνει παραδοσιακούς τεχνίτες χειροτεχνίας σε μη πολύτιμα μέταλλα και πέτρα.
- Τεχνίτες επεξεργασίας ξύλου: Οι τεχνίτες επεξεργασίας ξύλου επεξεργάζονται, συντηρούν και θεραπεύουν το ξύλο και τα ξύλα με το χέρι ή χρησιμοποιώντας εξοπλισμό επεξεργασίας ξύλου όπως φούρνους και δεξαμενές. Η συγκεκριμένη επαγγελματική ομάδα συσχετίζεται με τα επαγγελματικό περίγραμμα «Ξυλογλύπτης» πρόσφατα εκπονήθηκε σχετική μελέτη δεξιοτήτων εκ μέρους τη ΓΣΕΒΕΕ στο δίκτυο μελών της οποίας ανήκει η Πανελλήνια Ομοσπονδία Βιοτεχνικών Σωματείων Κατεργασίας Ξύλου.

2.3 Τάσεις απασχόλησης

Σε επίπεδο τριψήφιας ανάλυσης, ο συνολικός αριθμός των απασχολούμενων στις σχετιζόμενες με τον τομέα ομάδες επαγγελματιών είναι 34.576 άτομα και η πολυπληθέστερη ομάδα είναι οι «Καλλιτέχνες εν γένει» (16.922) και ακολουθούν οι «Τεχνίτες επεξεργασίας ξύλου, επιπλοποιόι και ασκούντες συναφή επαγγέλματα» (9.417) και οι «Χειροτέχνες» (8.236).

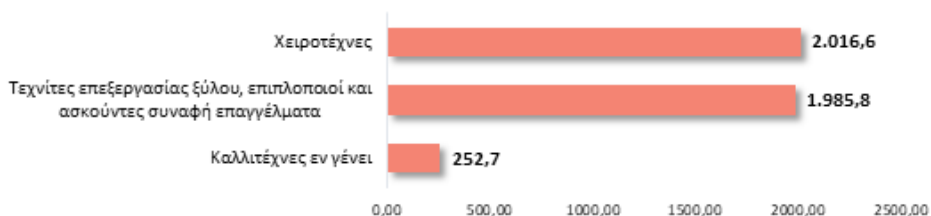
Γράφημα 7: Μέγεθος απασχόλησης επαγγελματιών (3D) τομέα Πολιτιστικής και καλλιτεχνικής χειροτεχνίας

Πηγή: Στοιχεία ΜΔΑΑΕ, «Μεγέθη αγοράς εργασίας»

Σε επίπεδο τριψήφιας ανάλυσης, επίσης, ο υψηλότερος δυναμισμός παρατηρείται στους «Χειροτέχνες» (+2.016,61) και ακολουθούν οι «Τεχνίτες επεξεργασίας ξύλου, επιπλοποιοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα» (+1.985,84) και οι «Καλλιτέχνες εν γένει» (+252,72).

Γράφημα 8: Δυναμισμός απασχόλησης επαγγελματών (3D) τομέα Πολιτιστικής και καλλιτεχνικής χειροτεχνίας

Πηγή: Στοιχεία ΜΔΑΑΕ, «Μεγέθη αγοράς εργασίας» (Επεξεργασία: Ακρόνυμο Μελετητική ΕΠΕ)

Το επόμενο γράφημα παρουσιάζει στοιχεία σχετικά με τη μισθωτή απασχόληση (στοιχεία ΕΡΓΑΝΗ) σε επίπεδο τετραψήφιας ανάλυσης (ΣΤΕΠ 92)¹³:

Γράφημα 9: Δυναμισμός (νέες θέσεις εργασίας) μισθωτής απασχόλησης ιδιωτικού δικαίου επαγγελματών (4D) τομέα του Πολιτιστικής και καλλιτεχνικής χειροτεχνίας

Πηγή: Στοιχεία ΜΔΑΑΕ, «Τάσεις της αγοράς εργασίας»

¹³ Σημειώνεται ότι από το παραπάνω γράφημα απουσιάζουν οι «Επιγραφοποιοί, ζωγράφοι διακοσμήσεων, και χαρακτές», οι «Χειροτέχνες υφάσματος, δέρματος και συναφών υλικών» καθώς και οι «Χειροτέχνες ξύλου, καλαθοπλεκτικής και συναφών υλικών», διότι αντιστοιχούν σε περισσότερους του ενός κωδικούς του ΣΤΕΠ 92. Επίσης, όσα επαγγέλματα φέρουν την ένδειξη «p» αφορούν σε κωδικούς ΣΤΕΠ 92 που αντιστοιχούν σε περισσότερους του ενός κωδικούς ISCO 08.

2.4 Απαιτούμενες δεξιότητες επαγγελμάτων

Ο κάτωθι πίνακας συνδέει τα επαγγέλματα του τομέα «Πολιτιστική και καλλιτεχνική χειροτεχνία» (ISCO-08) με ιεραρχικές ομάδες δεξιοτήτων ESCO:

Πίνακας 7: Skill – Occupation Matrix τομέα «Πολιτιστική και καλλιτεχνική χειροτεχνία»

Κωδ. (ISCO-08)	Επάγγελμα	επικοινωνία, συνεργασία και δημιουργικότητα	δεξιότητες πληροφόρησης	παροχή βοήθειας και φροντίδας	διοικητικές δεξιότητες	εργασία με υπολογιστές	διακίνηση και χειρισμός	κατασκευές	χειρισμός μηχανημάτων και ειδικού εξοπλισμού
7115	Ξυλουργοί και μαραγκοί	12,1%	21,8%	10,9%	1,4%	0,9%	22,1%	21,6%	9,2%
7315	Τεχνίτες, κόπτες, λειαντές και φινιριστές γυαλιού	18,8%	26,7%	4,0%	4,0%	3,0%	24,8%	5,9%	12,9%
7318	Χειροτέχνες υφάσματος, δέρματος και συναφών υλικών	22,9%	8,6%	3,8%	7,6%	0,0%	32,4%	0,0%	24,8%
7317	Χειροτέχνες ξύλου, καλαθοπλεκτικής και συναφών υλικών	15,7%	11,9%	1,1%	4,9%	0,4%	33,6%	11,6%	20,9%
7319	Χειροτέχνες π.δ.κ.α.	18,5%	18,5%	3,3%	9,8%	2,2%	33,7%	0,0%	14,1%
7313	Κοσμηματοποιοί και τεχνίτες πολύτιμων μετάλλων	11,4%	19,2%	4,1%	7,2%	0,2%	46,1%	2,6%	9,2%
7312	Κατασκευαστές και χορδιστές μουσικών οργάνων	24,3%	12,7%	2,1%	4,3%	0,3%	39,3%	10,9%	6,1%
7316	Επιγραφοποιοί, ζωγράφοι διακοσμήσεων, και χαράκτες	46,3%	18,0%	2,2%	6,8%	0,2%	9,8%	5,1%	11,5%
2651	Εικαστικοί καλλιτέχνες	45,6%	19,6%	2,4%	13,0%	3,1%	8,1%	1,5%	6,7%
7521	Τεχνίτες επεξεργασίας ξύλου	9,2%	23,7%	6,9%	5,3%	1,5%	26,0%	3,1%	24,4%

Πρόσφατη σχετική μελέτη καταδεικνύει ότι η μεγαλύτερη ανάγκη για εξειδίκευση του προσωπικού που εργάζεται στον συγκεκριμένο τομέα αφορά στις Τεχνικές δεξιότητες (45,20%), στη γνώση ξένων γλωσσών (35,40%), στις Βασικές γνώσεις Ηλεκτρονικών Υπολογιστών (34,60%) & στη Διαφήμιση, λειτουργία e-shop επιχειρήσεων, Marketing (34,60%). Με μικρότερα ποσοστά ακολουθούν η Σχεδίαση με Η/Υ – AUTOCAD (30,00%) και οι Δημόσιες σχέσεις και εξυπηρέτηση πελατών (29,60%) (Premium Consulting, 2022, σ. 32).

Επίσης, πληροφορίες σχετικά με τις απαιτούμενες δεξιότητες των προαναφερθέντων επαγγελματιών μπορούν να ανευρεθούν στα εξής επαγγελματικά περιγράμματα:

- Αργυροχρυσοχόος
- Αγγειοπλάστης / Κεραμίστας
- Ζωγράφος – Πλαστικός
- Κατασκευαστής Επιγραφών
- Ξυλογλύπτης
- Οργανοποιός
- Ράπτης / Ράπτρια Ενδυμάτων
- Σχεδιαστής – Κατασκευαστής Κεντήματος
- Τεχνικός εκτυπώσεων (πρώην Τεχνικός Γραφικών Τεχνών)
- Τεχνίτης υαλοπινάκων (πρώην «Τεχνίτης μεταποίησης – εμπορίας, επεξεργασίας και τοποθέτησης υαλοπινάκων»)

Σύνοψη

Συνοψίζοντας, τα στοιχεία σχετικά με το μέγεθος και τον δυναμισμό της απασχόλησης του τομέα της πολιτιστικής και καλλιτεχνικής χειροτεχνίας παρουσιάζονται συγκεντρωτικά στον κάτωθι πίνακα:

Πίνακας 8: Στοιχεία απασχόλησης τομέα «Πολιτιστική και καλλιτεχνική χειροτεχνία»

ΚΩΔ. (4D)	Επάγγελμα (4D)	Μέγεθος (3D)	Δυναμισμός (3D)	Δυναμισμός μισθωτής απασχόλησης ιδιωτικού δικαίου (4D)
2651	Εικαστικοί καλλιτέχνες	16.922,0	252,7	52,0
7312	Κατασκευαστές και χορδιστές μουσικών οργάνων	8.237,0	2.016,6	-3,0

ΚΩΔ.	Επάγγελμα (4D)	Μέγεθος	Δυναμισμός	Δυναμισμός μισθωτής απασχόλησης ιδιωτικού δικαίου
(4D)		(3D)	(3D)	(4D)
7313	Κοσμηματοποιοί και τεχνίτες πολύτιμων μετάλλων	8.237,0	2.016,6	55,0
7314	Αγγειοπλάστες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	8.237,0	2.016,6	-8,0
7315	Τεχνίτες, κόπτες, λειαντές και φινιριστές γυαλιού	8.237,0	2.016,6	10,0
7316	Επιγραφοποιοί, ζωγράφοι διακοσμήσεων, και χαράκτες	8.237,0	2.016,6	Δ/Ε
7317	Χειροτέχνες ξύλου, καλαθοπλεκτικής και συναφών υλικών	8.237,0	2.016,6	Δ/Ε
7318	Χειροτέχνες υφάσματος, δέρματος και συναφών υλικών	8.237,0	2.016,6	Δ/Ε
7319	Χειροτέχνες π.δ.κ.α.	8.237,0	2.016,6	6,0
7521	Τεχνίτες επεξεργασίας ξύλου	9.417,0	1.985,8	-16,0

Επιπρόσθετα, ο κάτωθι πίνακας παρουσιάζει συγκεντρωτικά στοιχεία σχετικά με την ύπαρξη συναφούς επαγγελματικού περιγράμματος ή πρόσφατης μελέτης για τις δεξιότητες στο πλαίσιο των επαγγελμάτων που παρουσιάστηκαν, καθώς και την κλαδική εκπροσώπηση στη ΓΣΕΒΕΕ:

Πίνακας 9: Ποιοτικά στοιχεία τομέα «Πολιτιστική και καλλιτεχνική χειροτεχνία»

ΚΩΔ. (4D)	Επάγγελμα (4D)	Συναφές ΕΠ	Τίτλος ΕΠ	Φορέας εκπόνησης ΕΠ	Εκπονημένη μελέτη δεξιοτήτων	Φορέας εκπόνησης μελέτης	Συνδικαλιστική εκπροσώπηση ΓΣΕΒΕΕ
2651	Εικαστικοί καλλιτέχνες	✓	Τεχνικός εκτενώσεων (Αρχικό ΕΠ: Τεχνικός γραφικών τεχνών)	ΙΜΕ ΓΣΕΕ	✗	-	✗
7312	Κατασκευαστές και χορδιστές μουσικών οργάνων	✓	Οργανοποιός	ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ	✗	-	✗
7313	Κοσμηματοποιοί και τεχνίτες πολύτιμων μετάλλων	✓	Αργυροχρυσόχος	ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ	✓	ΓΣΕΒΕΕ	✓

ΚΩΔ. (4D)	Επάγγελμα (4D)	Συναφές ΕΠ	Τίτλος ΕΠ	Φορέας εκπόνησης ΕΠ	Εκπονημένη μελέτη δεξιοτήτων	Φορέας εκπόνησης μελέτης	Συνδικαλιστική εκπροσώπηση ΓΣΕΒΕΕ
7314	Αγγειοπλάστες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	✓	Αγγειοπλάστης / Κεραμίστας	ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ	✓	ΓΣΕΒΕΕ	✗
7315	Τεχνίτες, κόπτες, λειαντές και φινιριστές γυαλιού	✓	Τεχνίτης υαλοπινάκων (Αρχικό ΕΠ: Τεχνίτης μεταποίησης - εμπορίας, επεξεργασίας και τοποθέτησης υαλοπινάκων)	ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ	✗	-	✗
7316	Επιγραφοποιοί, ζωγράφοι διακοσμήσεων, και χαρακτές	✓	Ζωγράφος - Πλαστικός & Κατασκευαστής Επιγραφών	ΚΕΚ-ΙΝΕ/ ΓΣΕΕ & ΚΕΚ ΓΣΕΒΕΕ	✗	-	✗
7317	Χειροτέχνες ξύλου, καλαθοπλεκτικής και συναφών υλικών	✗	-	-	✗	-	✗
7318	Χειροτέχνες υφάσματος, δέρματος και συναφών υλικών	✓	Ράπτης / Ράπτρια Ενδυμάτων & Σχεδιαστής - Κατασκευαστής Κεντήματος	ΚΕΚ ΓΣΕ-ΒΕΕ	✗	-	✗
7319	Χειροτέχνες π.δ.κ.α.	✗	-	-	✗	-	✗
7521	Τεχνίτες επεξεργασίας ξύλου	✓	Ξυλογλύπτης	ΚΕΚ ΓΣΕ-ΒΕΕ	✓	ΓΣΕΒΕΕ	✓

Βάσει των ποσοτικών και ποιοτικών στοιχείων που παρουσιάστηκαν προηγουμένως, αναφορικά με το μέγεθος και τον δυναμισμό της απασχόλησης, καθώς επίσης και τη διαθεσιμότητα συναφούς επαγγελματικού περιγράμματος ή πρόσφατης μελέτης δεξιοτήτων, στο πλαίσιο του 1ου παραδοτέου είχαν προταθεί τα εξής επαγγέλματα ως αντικείμενο περαιτέρω διερεύνησης με στόχο τον προσδιορισμό των κατά προτεραιότητα αναγκαίων θεματικών αντικειμένων κατάρτισης του τομέα:

1. Όλα τα επαγγέλματα της τριψήφιας ομάδας των χειροτεχνών, διότι παρουσιάζουν πολύ ισχυρή συνάφεια με τον τομέα, σχετικά ικανοποιητικό μέγεθος απασχόλησης και θετικό δυναμισμό απασχόλησης (σε τριψήφιο επίπεδο, όπου υπάρχουν

διαθέσιμα στοιχεία). Μεταξύ των επαγγελμάτων αυτής της ομάδας, κατά προτεραιότητα προτείνονται:

- Οι κοσμηματοποιοί και τεχνίτες πολύτιμων μετάλλων, διότι διαθέτουν συναφές επαγγελματικό περίγραμμα και εκπροσωπούνται στη ΓΣΕΒΕΕ
  - Οι κατασκευαστές και χορδιστές μουσικών οργάνων, διότι παρουσιάζουν θετικό δυναμισμό (σε τριψήφιο επίπεδο) και διαθέτουν συναφές επαγγελματικό περίγραμμα καθώς και σχετική μελέτη δεξιοτήτων.
  - Οι αγγειοπλάστες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα, οι τεχνίτες, κόπτες, λειαντές και φινιριστές γυαλιού, οι επιγραφοποιοί, ζωγράφοι διακοσμήσεων, και χαράκτες, καθώς και οι χειροτέχνες υφάσματος, δέρματος και συναφών υλικών, διότι διαθέτουν συναφές επαγγελματικό περίγραμμα.
2. Οι τεχνίτες επεξεργασίας ξύλου, επιπλοποιοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα, διότι παρουσιάζουν ισχυρή συνάφεια με τον τομέα, σχετικά ικανοποιητικό μέγεθος απασχόλησης και θετικό δυναμισμό (σε τριψήφιο επίπεδο), ενώ επίσης διαθέτουν επαγγελματικό περίγραμμα και εκπροσωπούνται στη ΓΣΕΒΕΕ.

Από τα άνω επαγγέλματα, σε συνεργασία του αναδόχου και της αναθέτουσας αρχής επιλέχτηκαν τελικώς τα εξής επαγγέλματα:

1. Κοσμηματοποιοί και τεχνίτες πολύτιμων μετάλλων
2. Κατασκευαστές και χορδιστές μουσικών οργάνων
3. Αγγειοπλάστες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα
4. Τεχνίτες επεξεργασίας ξύλου, επιπλοποιοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα

A.3 Ψηφιακός μετασχηματισμός στον τομέα των υπηρεσιών με έμφαση στις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις

Εισαγωγή

Ο ψηφιακός μετασχηματισμός του τομέα των υπηρεσιών για πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις, είναι ζωτικής σημασίας για να μπορέσουν οι επιχειρήσεις να αξιοποιήσουν τις σύγχρονες τεχνολογικές εφαρμογές, ώστε να βελτιώσουν τις δραστηριότητές τους και να ενισχύσουν την ανταγωνιστικότητά τους. Λαμβάνοντας υπόψη ότι ο τομέας των υπηρεσιών περιλαμβάνει μεγάλο αριθμό επιμέρους οικονομικών κλάδων, εκτιμάται ότι πριν τον καθορισμό των υπό διερεύνηση ομάδων επαγγελματών σε 3ψήφιο και 4ψήφιο επίπεδο, θα πρέπει να προηγηθεί η κλαδική στόχευση του τομέα των υπηρεσιών λαμβάνοντας υπόψιν τουλάχιστον τα εξής κριτήρια: α) τη συμμετοχή (%) της απασχόλησης των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων στους επιμέρους οικονομικούς κλάδους, β) το βαθμό επιρροής του ψηφιακού μετασχηματισμού στις επιχειρήσεις των επιμέρους οικονομικών κλάδων, γ) το δυναμισμό των επιμέρους οικονομικών κλάδων, δ) την έστω και δυνητική υπαγωγή τους στο πεδίο ενδιαφέροντος της ΓΣΕΒΕΕ.

3.1 Υφιστάμενη κατάσταση

Στον επόμενο πίνακα αποτυπώνεται με δεδομένα του 2021 η κατανομή των επιχειρήσεων της χώρας στους οικονομικούς κλάδους του τομέα των υπηρεσιών, ανά τάξη μεγέθους με όρους απασχόλησης.

Πίνακας 10: Κατανομή επιχειρήσεων και απασχολούμενων σε κλάδους οικονομικής δραστηριότητας του τομέα των υπηρεσιών κατά τάξη μεγέθους

INDIC_SBS (Labels)	Επιχειρήσεις -αριθμός	Απασχολούμενοι -αριθμός	Επιχειρήσεις -αριθμός
	1	2	3
NACE_R2 (Labels)	0-9 απασχολούμενοι		από 10 έως 19
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο και επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	26.290	52.940	457
Χονδρικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	52.438	120.525	2.472
Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	138.354	267.762	2.680
Χερσαία μεταφορά και μεταφορά μέσω αγωγών	49.333	70.449	475
Μεταφορά νερού	2.083	4.529	164
Εναέρια μεταφορά	48	110	4
Δραστηριότητες αποθήκευσης και υποστήριξης για τη μεταφορά	5.064	11.464	264
Ταχυδρομικές και ταχυμεταφορικές δραστηριότητες	1.093	2.996	151
Κατάλυμα	27.192	58.597	966
Δραστηριότητες εξυπηρέτησης τροφίμων και ποτών	64.814	188.736	7.926
Εκδοτικές δραστηριότητες	2.108	4.330	91
Παραγωγή κινηματογραφικών ταινιών, βίντεο και τηλεοπτικών προγραμμάτων, ηχογράφηση και μουσική έκδοση	1.905	3.297	65
Δραστηριότητες προγραμματισμού και εκπομπής	785	1.418	31
Τηλεπικοινωνίες	1.321	3.285	69
Προγραμματισμός ηλεκτρονικών υπολογιστών, παροχή συμβουλών και συναφείς δραστηριότητες	9.039	13.397	220
Δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών πληροφόρησης	3.818	5.026	53
Δραστηριότητες χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, εκτός από την ασφάλιση και τη χρηματοδότηση συν	:	:	30
Ασφάλιση, αντασφάλιση και συνταξιοδοτική χρηματοδότηση, εκτός από την υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	:	:	0
Δραστηριότητες βοηθητικές για χρηματοοικονομικές υπηρεσίες και ασφαλιστικές δραστηριότητες	14.932	20.630	143
Δραστηριότητες ακίνητης περιουσίας	11.833	17.592	200
Νομικές και λογιστικές δραστηριότητες	58.376	81.839	212
Δραστηριότητες των κεντρικών γραφείων, συμβουλευτικές δραστηριότητες διαχείρισης	16.581	24.908	296
Αρχιτεκτονικές και μηχανολογικές δραστηριότητες, τεχνική δοκιμή και ανάλυση	49.850	64.398	329
Επιστημονική έρευνα και ανάπτυξη	6.578	7.520	59
Διαφήμιση και έρευνα αγοράς	4.830	7.403	128
Άλλες επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες	7.348	9.901	59
Κτηνιατρικές δραστηριότητες	1.786	2.754	16
Δραστηριότητες ενοικίασης και χρηματοδοτικής μίσθωσης	6.885	11.487	106
Δραστηριότητες απασχόλησης	238	537	17
Ταξιδιωτικό γραφείο, ταξιδιωτικός πράκτορας και άλλες υπηρεσίες κρατήσεων και συναφείς δραστηριότητες	3.491	8.435	168
Δραστηριότητες ασφάλειας και έρευνας	1.124	2.289	91
Υπηρεσίες σε κτίρια και δραστηριότητες τοπίου	5.342	10.554	219
Διοικητικό γραφείο, υποστήριξη γραφείου και άλλες δραστηριότητες υποστήριξης επιχειρήσεων	4.160	6.541	136
Εκπαίδευση	19.026	45.289	2.307
Δραστηριότητες για την ανθρώπινη υγεία	60.643	95.071	738
Δραστηριότητες οικιακής φροντίδας	272	779	116
Δραστηριότητες κοινωνικής εργασίας χωρίς διαμονή	2.064	6.743	454
Δημιουργικές, καλλιτεχνικές και ψυχαγωγικές δραστηριότητες	7.042	10.699	172
Βιβλιοθήκες, αρχαία, μουσεία και άλλες πολιτιστικές δραστηριότητες	536	1.235	50
Δραστηριότητες τυχερών παιχνιδιών και στοιχημάτων	3.878	11.029	94
Αθλητικές δραστηριότητες και δραστηριότητες ψυχαγωγίας και αναψυχής	8.679	20.142	501
Επισκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών και ειδών προσωπικής και οικιακής χρήσης	6.714	9.890	45
Άλλες δραστηριότητες προσωπικής εξυπηρέτησης	25.506	52.270	481

Πηγή: Eurostat, 2021

Απασχολούμενοι -αριθμός	Επιχειρήσεις -αριθμός	Απασχολούμενοι -αριθμός	Επιχειρήσεις -αριθμός	Απασχολούμενοι -αριθμός	απασχολούμενοι %	απασχολούμενοι %	απασχολούμενοι %
4	5	6	7	8	2/8	4/8	(2+4)/8
απασχολούμενοι	από 20 έως 49 απασχολούμενοι	Σύνολο					
6.209	190	5.925	26.989	73.003	72,5%	8,5%	81,0%
34.782	1.255	40.300	56.661	263.078	45,8%	13,2%	59,0%
36.361	758	22.062	142.076	464.993	57,6%	7,8%	65,4%
6.761	218	6.972	50.115	102.920	68,5%	6,6%	75,0%
2.061	81	2.268	2.369	18.611	24,3%	11,1%	35,4%
62	:	:	63	3.849	2,9%	1,6%	4,5%
3.691	189	5.790	5.644	49.827	23,0%	7,4%	30,4%
2.060	:	:	1.350	18.016	16,6%	11,4%	28,1%
15.133	511	18.582	28.963	141.397	41,4%	10,7%	52,1%
114.315	3.550	108.515	76.768	456.465	41,3%	25,0%	66,4%
1.309	62	2.162	2.291	12.038	36,0%	10,9%	46,8%
862	44	1.311	2.047	10.306	32,0%	8,4%	40,4%
406	:	:	844	5.346	26,5%	7,6%	34,1%
937	25	760	1.444	25.997	12,6%	3,6%	16,2%
2.937	149	4.412	9.499	36.307	36,9%	8,1%	45,0%
630	:	:	3.926	9.351	53,7%	6,7%	60,5%
400	38	1.296	718	37.576		1,1%	
89	0	0	63	5.103		1,7%	
1.849	74	2.232	15.169	28.751	71,8%	6,4%	78,2%
2.524	83	2.385	12.149	26.548	66,3%	9,5%	75,8%
2.865	96	2.900	58.724	94.653	86,5%	3,0%	89,5%
3.733	139	3.813	17.088	47.861	52,0%	7,8%	59,8%
4.506	137	4.172	50.356	77.747	82,8%	5,8%	88,6%
814	:	:	6.681	10.941	68,7%	7,4%	76,2%
1.640	69	1.917	5.070	16.718	44,3%	9,8%	54,1%
756	:	:	7.434	12.909	76,7%	5,9%	82,6%
204	3	103	1.805	3.061	90,0%	6,7%	96,6%
1.448	45	1.391	7.046	16.231	70,8%	8,9%	79,7%
265	21	701	302	23.813	2,3%	1,1%	3,4%
2.409	77	2.443	3.760	15.748	53,6%	15,3%	68,9%
1.335	88	2.984	1.394	27.878	8,2%	4,8%	13,0%
2.948	166	5.135	5.849	41.454	25,5%	7,1%	32,6%
1.869	62	1.850	4.401	19.796	33,0%	9,4%	42,5%
31.917	1.238	35.694	23.061	350.007	12,9%	9,1%	22,1%
9.692	358	11.084	62.052	260.410	36,5%	3,7%	40,2%
1.566	144	4.094	592	13.470	5,8%	11,6%	17,4%
5.537	212	5.687	2.864	36.299	18,6%	15,3%	33,8%
2.251	66	1.965	7.315	18.907	56,6%	11,9%	68,5%
659	10	338	609	3.677	33,6%	17,9%	51,5%
1.122	:	:	4.000	18.346	60,1%	6,1%	66,2%
6.679	:	:	9.453	39.132	51,5%	17,1%	68,5%
623	8	259	6.771	11.037	89,6%	5,6%	95,3%
6.190	160	4.408	26.165	64.112	81,5%	9,7%	91,2%

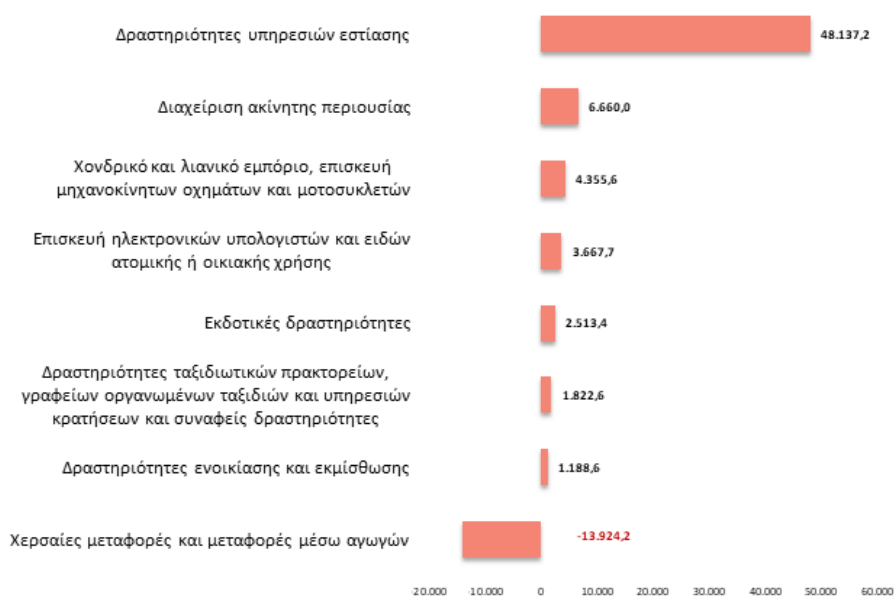
Από τα δεδομένα του ανωτέρω πίνακα προκύπτει ότι η συμμετοχή των μικρών και των πολύ μικρών επιχειρήσεων στη συνολική απασχόληση του τομέα των υπηρεσιών αφορά κυρίως στους εξής οικονομικούς κλάδους, που εμπίπτουν έστω και δυνητικά στο πεδίο ενδιαφέροντος της ΓΣΕΒΕΕ:

1. Χονδρικό και λιανικό εμπόριο και επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών: Στον κλάδο αυτό ο ψηφιακός μετασχηματισμός αφορά κυρίως στα ψηφιακά διαγνωστικά εργαλεία και τα ηλεκτρονικά συστήματα κρατήσεων.
2. Χερσαία μεταφορά και μεταφορά μέσω αγωγών: Στον κλάδο αυτό ο ψηφιακός μετασχηματισμός αφορά κυρίως στο GPS και το λογισμικό βελτιστοποίησης διαδρομής, τις εφαρμογές για εύκολες επιλογές κράτησης και παρακολούθησης, καθώς και τα συστήματα τηλεματικής που μπορούν να παρακολουθούν την απόδοση του οχήματος και τη συμπεριφορά του οδηγού.
3. Δραστηριότητες ακίνητης περιουσίας: Στον κλάδο αυτό ο ψηφιακός μετασχηματισμός αφορά κυρίως στις διαδικτυακές καταχωρίσεις των ακινήτων, τις εικονικές περιηγήσεις, τη διαχείριση των σχέσεων με τους πελάτες, την παρακολούθηση των δεδομένων της ιδιοκτησίας και την ανάλυση μεγάλων δεδομένων για την έρευνα αγοράς και την αποτίμηση της αξίας των ακινήτων.
4. Δραστηριότητες ενοικίασης και χρηματοδοτικής μίσθωσης: Στον κλάδο αυτό ο ψηφιακός μετασχηματισμός αφορά κυρίως στις ψηφιακές πλατφόρμες που επιτρέπουν αποτελεσματικές διαδικτυακές κρατήσεις και επεξεργασία πληρωμών, τους αισθητήρες (Internet of Things) για να παρακολουθούν τις ανάγκες χρήσης και συντήρησης του ενοικιαζόμενου εξοπλισμού, καθώς και τα αυτοματοποιημένα συστήματα διαχείρισης αποθεμάτων.
5. Επισκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών και ειδών ατομικής ή οικιακής χρήσης: Στον κλάδο αυτό ο ψηφιακός μετασχηματισμός αφορά κυρίως στα εργαλεία απομακρυσμένης διάγνωσης και αντιμετώπισης προβλημάτων, τις πλατφόρμες ηλεκτρονικού εμπορίου, τα μέσα επικοινωνίας με τους πελάτες και παρακολούθησης των παρεχόμενων υπηρεσιών.
6. Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης: Στον κλάδο αυτό ο ψηφιακός μετασχηματισμός αφορά κυρίως τις εφαρμογές στα κινητά τηλέφωνα για παραγγελίες και παράδοση, τα συστήματα POS, ιδίως όταν συνδέονται με τη διαχείριση των αποθεμάτων, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και τις πλατφόρμες των κριτικών και των σχολίων των πελατών.
7. Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων, γραφείων οργανωμένων ταξιδιών και υπηρεσιών κρατήσεων και συναφείς δραστηριότητες: Στον κλάδο αυτό ο ψηφιακός μετασχηματισμός αφορά κυρίως στις διαδικτυακές πλατφόρμες κρατήσεων και τις συναφείς εφαρμογές για κινητά, τα εργαλεία ανάλυσης δεδομένων για τη βελτιστοποίηση της τιμολόγησης και την εξατομίκευση των ταξιδιωτικών προτάσεων στους πελάτες.

8. Εκδοτικές δραστηριότητες: Στον κλάδο αυτό ο ψηφιακός μετασχηματισμός αφορά κυρίως στα ηλεκτρονικά βιβλία και τις ψηφιακές εκδόσεις που προσφέρουν νέα κανάλια διανομής, την ανάλυση δεδομένων για τη δημιουργία περιεχομένου και τον σχεδιασμό του marketing.

Στο Γράφημα 10 παρουσιάζεται ο δυναμισμός των συγκεκριμένων κλάδων σε επίπεδο διψήφιας ανάλυσης:

Γράφημα 10: Δυναμισμός κλάδων (2D) τομέα Ψηφιακού μετασχηματισμού στον τομέα των υπηρεσιών με έμφαση στις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις

Πηγή: Στοιχεία ΜΔΑΑΕ, «Τάσεις της αγοράς εργασίας» (Επεξεργασία: Ακρόνωμο Μελετητική ΕΠΕ)

Στην περίπτωση των μικρών και ιδίως των πολύ μικρών επιχειρήσεων, που συνήθως δεν διαθέτουν εξειδικευμένα στελέχη στον τομέα των ΤΠΕ, ο ψηφιακός τους μετασχηματισμός θα μπορούσε να υποστηριχθεί από:

- τους ιδιοκτήτες των επιχειρήσεων, που μπορούν να ηγηθούν της διαδικασίας ψηφιακού μετασχηματισμού θέτοντας τους στόχους και τις προτεραιότητες
- τους διευθυντές των επιχειρήσεων, που μπορούν να επιβλέψουν την υλοποίηση των σχετικών ενεργειών και να διαχειριστούν τους διαθέσιμους οικονομικούς πόρους

- τα στελέχη πωλήσεων και μάρκετινγκ, που μπορούν να εντοπίζουν ευκαιρίες ψηφιακού μάρκετινγκ και κανάλια διαδικτυακών πωλήσεων
- τα στελέχη εξυπηρέτησης πελατών, που μπορούν να παρέχουν πληροφορίες για τις προτιμήσεις των πελατών, καθώς και να βελτιώσουν την ψηφιακή εμπειρία των πελατών
- το διοικητικό προσωπικό που μπορεί να υποστηρίξει τη διαχείριση των ψηφιακών αρχείων και δεδομένων, καθώς και να βοηθήσει στο συντονισμό της ψηφιακής επικοινωνίας.

3.2 Περιγραφή επαγγελμάτων

Στον Πίνακα 10, παρουσιάζονται τα σχετικά με τον τομέα του Ψηφιακού μετασχηματισμού στον τομέα των υπηρεσιών επαγγέλματα με έμφαση στις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις βάσει της Διεθνούς Τυποποιημένης Ταξινόμησης των Επαγγελμάτων (ISCO-08) σε τρίτο (3D) και τέταρτο (4D) επίπεδο ανάλυσης:

Πίνακας 11: Επαγγέλματα (ISCO-08) τομέα Ψηφιακού μετασχηματισμού στον τομέα των υπηρεσιών με έμφαση στις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις

ΚΩΔ. (3D)	Επάγγελμα (3D)	ΚΩΔ. (4D)	Επάγγελμα (4D)
122	Διευθυντές πωλήσεων, μάρκετινγκ και ανάπτυξης	1221	Διευθυντές πωλήσεων και μάρκετινγκ
143	Διευθυντές άλλων υπηρεσιών	1439	Διευθυντές υπηρεσιών π.δ.κ.α.
216	Αρχιτέκτονες, τοπογράφοι, πολεοδόμοι και σχεδιαστές	2166	Γραφίστες και σχεδιαστές πολυμέσων
333	Πράκτορες παροχής υπηρεσιών σε επιχειρήσεις	3334	Μεσίτες ακίνητης περιουσίας
		3339	Πράκτορες παροχής υπηρεσιών σε επιχειρήσεις π.δ.κ.α.
334	Γραμματείς διοίκησης και ειδικευμένοι(-ες) γραμματείς	3341	Επόπτες γραφείου
411	Υπάλληλοι γενικών καθηκόντων	4110	Υπάλληλοι γενικών καθηκόντων
431	Υπάλληλοι καταγραφής αριθμητικών δεδομένων	4312	Υπάλληλοι στατιστικών, οικονομικών και ασφαλιστικών υπηρεσιών
		5221	Καταστηματάρχες
522	Πωλητές σε καταστήματα	5222	Επόπτες καταστημάτων
		5223	Βοηθοί πωλήσεων σε καταστήματα

ΚΩΔ. (3D)	Επάγγελμα (3D)	ΚΩΔ. (4D)	Επάγγελμα (4D)
723	Μηχανικοί και επισκευαστές μηχανημάτων	7231	Μηχανικοί και επισκευαστές αυτοκινήτων οχημάτων
741	Εγκαταστάτες και επισκευαστές ηλεκτρολογικού εξοπλισμού	7412	Μηχανικοί και εφαρμοστές ηλεκτρολογικού εξοπλισμού

Στη συνέχεια, παρατίθενται σύντομες περιγραφές των επιλεγμένων ομάδων επαγγελματιών, όπως αποτυπώνονται στο ESCO (European Skills, Competences, Qualifications and Occupations), εξετάζοντας παράλληλα εάν υφίσταται κλαδική εκπροσώπηση του επαγγέλματος εκ μέρους της ΓΣΕΒΕΕ, καθώς και εάν έχει εκπονηθεί ή εκπονείται κατά την τρέχουσα ΠΠ συγναφές επαγγελματικό περίγραμμα ή μελέτη σχετικά με τις δεξιότητες στο πλαίσιο του επαγγέλματος λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία των δύο αυτών παραγόντων για τον σχεδιασμό αντικειμένων κατάρτισης:

- **Γραφίστες και σχεδιαστές πολυμέσων:** Οι σχεδιαστές γραφικών και πολυμέσων σχεδιάζουν οπτικό και οπτικοακουστικό περιεχόμενο για την επικοινωνία πληροφοριών χρησιμοποιώντας έντυπα, φιλμ, ηλεκτρονικά, ψηφιακά και άλλες μορφές οπτικών και ακουστικών μέσων. Δημιουργούν γραφικά, ειδικά εφέ, κινούμενα σχέδια ή άλλες οπτικές εικόνες για χρήση σε παιχνίδια υπολογιστή, ταινίες, μουσικά βίντεο, έντυπα μέσα και διαφημίσεις. Η συγκεκριμένη επαγγελματική ομάδα συσχετίζεται με το επαγγελματικό περίγραμμα «Δημιουργός τρισδιάστατης 3D κινούμενης εικόνας με ψηφιακά μέσα» που αναπτύσσεται από το ΚΑΕΛΕ.
- **Διευθυντές πωλήσεων και μάρκετινγκ:** Οι διευθυντές πωλήσεων και μάρκετινγκ σχεδιάζουν, κατευθύνουν και συντονίζουν τις δραστηριότητες πωλήσεων και μάρκετινγκ μιας επιχείρησης ή οργανισμού ή των επιχειρήσεων που παρέχουν υπηρεσίες πωλήσεων και μάρκετινγκ σε άλλες επιχειρήσεις και οργανισμούς. Μέρος των εργασιών της επαγγελματικής αυτής ομάδας μπορεί να συσχετιστεί με το επαγγελματικό περίγραμμα «Ειδικός Ψηφιακού Μάρκετινγκ και Social Media».
- **Διευθυντές υπηρεσιών π.δ.κ.α.:** Αυτή η ομάδα καλύπτει διευθυντές που σχεδιάζουν, κατευθύνουν και συντονίζουν την παροχή υπηρεσιών και δεν ταξινομούνται δευτερεύουσα ομάδα 13: Διευθυντές Παραγωγής και Εξειδικευμένων Υπηρεσιών ή αλλού στην δευτερεύουσα 14: Διευθυντές Φιλοξενίας, Λιανικής και Άλλων Υπηρεσιών. Για παράδειγμα, οι διαχειριστές ταξιδιωτικών γραφείων, συνεδριακών κέντρων, κέντρων επικοινωνίας και εμπορικών κέντρων ταξινομούνται εδώ.
- **Μεσίτες ακίνητης περιουσίας:** Οι μεσίτες ακίνητης περιουσίας κανονίζουν την πώληση, την αγορά, την ενοικίαση και τη μίσθωση ακινήτων και ακινήτων, συνήθως για λογαριασμό πελατών και βάσει προμήθειας. Η συγκεκριμένη

επαγγελματική ομάδα συσχετίζεται με το επαγγελματικό περίγραμμα «Μεσίτης Αστικών Συμβάσεων – Διαχειριστή Ακίνητης Περιουσίας». Στα κλαδικά μέλη της ΓΣΕΒΕΕ συγκαταλέγεται η Ομοσπονδία Μεσιτών Αστικών Συμβάσεων Ελλάδας.

- Πράκτορες παροχής υπηρεσιών σε επιχειρήσεις π.δ.κ.α.: Αυτή η ομάδα καλύπτει πράκτορες επιχειρηματικών υπηρεσιών που δεν ταξινομούνται αλλού στη δευτερεύουσα ομάδα 333: Πράκτορες επιχειρηματικών υπηρεσιών. Για παράδειγμα, η ομάδα περιλαμβάνει εκείνους που δημιουργούν επιχειρηματικές επαφές, πωλούν επιχειρηματικές υπηρεσίες όπως διαφημιστικό χώρο στα μέσα ενημέρωσης, συνάπτουν συμβάσεις για παραστάσεις αθλητών, διασκεδαστών και καλλιτεχνών, για δημοσίευση βιβλίων, παραγωγή θεατρικών έργων ή ηχογράφηση, παράσταση και πώληση μουσικής, πώληση ακινήτων και αγαθών με δημοπρασία και που σχεδιάζουν και οργανώνουν πακέτα και ομαδικές εκδρομές.
- Επόπτες γραφείου: Οι επόπτες γραφείου επιβλέπουν και συντονίζουν τις δραστηριότητες των εργαζομένων στη Μεγάλη Ομάδα 4: Εργαζόμενοι Υποστήριξης Γραφείων.
- Υπάλληλοι γενικών καθηκόντων: Άλλοι υπάλληλοι γραφείου υποστήριξης ταξινομούν και παραδίδουν αλληλογραφία, αρχειοθετούν έγγραφα, προετοιμάζουν πληροφορίες για επεξεργασία, διατηρούν αρχεία προσωπικού, ελέγχουν το υλικό για συνέπεια με το αρχικό υλικό πηγής, βοηθούν άτομα που δεν μπορούν να διαβάσουν ή να γράψουν και εκτελούν διάφορα άλλα εξειδικευμένα καθήκοντα γραφείου. Η συγκεκριμένη επαγγελματική ομάδα συσχετίζεται με το επαγγελματικό περίγραμμα «Υπάλληλος Γραφείου».
- Υπάλληλοι στατιστικών, οικονομικών και ασφαλιστικών υπηρεσιών: Οι υπάλληλοι στατιστικών, οικονομικών και ασφαλιστικών υπηρεσιών λαμβάνουν, συγκεντρώνουν και υπολογίζουν στατιστικά ή αναλογιστικά δεδομένα ή εκτελούν εργασίες γραφείου που σχετίζονται με τις συναλλαγές ασφαλιστικών ιδρυμάτων, τραπεζών και άλλων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Η συγκεκριμένη επαγγελματική ομάδα συσχετίζεται με τα επαγγελματικά περιγράμματα «Ασφαλιστικός Υπάλληλος» και «Υπάλληλος Οικονομικών Υπηρεσιών».
- Καταστηματάρχες: Οι καταστηματάρχες λειτουργούν μικρά καταστήματα λιανικής είτε ανεξάρτητα είτε με την υποστήριξη ενός μικρού αριθμού άλλων.
- Επόπτες καταστημάτων: Οι επόπτες καταστημάτων επιβλέπουν και συντονίζουν τις δραστηριότητες των πωλητών καταστημάτων, των χειριστών ταμείων και άλλων εργαζομένων σε καταστήματα λιανικής και χονδρικής, όπως σούπερ μάρκετ και πολυκαταστήματα.
- Βοηθοί πωλήσεων σε καταστήματα: Οι βοηθοί πωλήσεων καταστημάτων πωλούν μια σειρά αγαθών και υπηρεσιών απευθείας στο κοινό ή για λογαριασμό καταστημάτων λιανικής και χονδρικής και εξηγούν τις λειτουργίες και τις ιδιότητες αυτών των αγαθών και υπηρεσιών. Η συγκεκριμένη επαγγελματική

ομάδα συσχετίζεται με τα επαγγελματικά περιγράμματα «Πωλητής Λιανικής», «Υπάλληλος Διαχείρισης Συστήματος Ηλεκτρονικού Εμπορίου», «Πωλητής τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών», «Πωλητής ιατροτεχνολογικού εξοπλισμού», «Υπάλληλος βιβλιοχαρτοπωλείου» και «Ανθοπώλης».

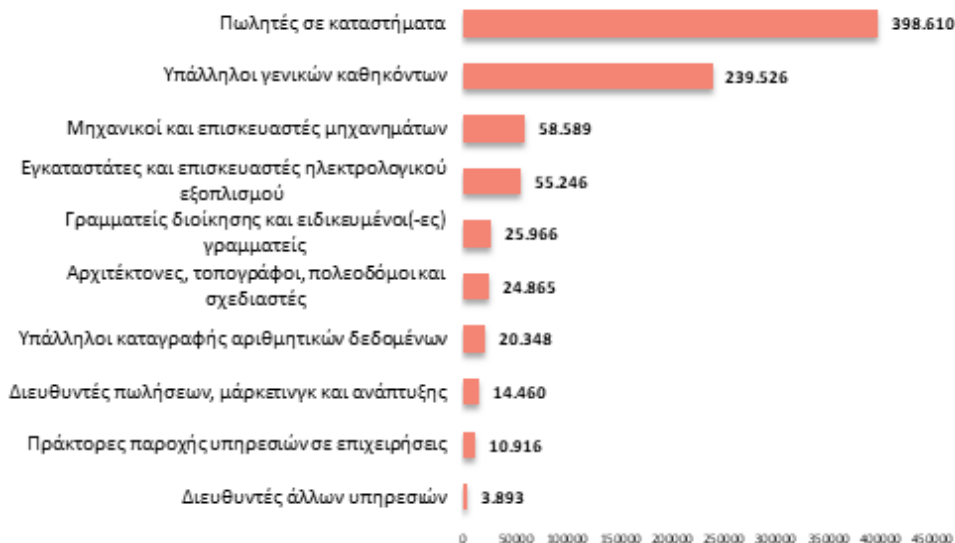
- Μηχανικοί και επισκευαστές μηχανοκίνητων οχημάτων: Οι μηχανικοί και επισκευαστές μηχανοκίνητων οχημάτων τοποθετούν, εγκαθιστούν, συντηρούν, συντηρούν και επισκευάζουν κινητήρες και τον μηχανικό και συναφή εξοπλισμό επιβατικών αυτοκινήτων, φορτηγών παράδοσης, μοτοσυκλετών και άλλων μηχανοκίνητων οχημάτων. Η συγκεκριμένη επαγγελματική ομάδα συσχετίζεται με τα επαγγελματικά περιγράμματα «Μηχανικός αυτοκινήτων», «Τεχνίτης ηλεκτρολόγος οχημάτων» και «Τεχνίτης μοτοσυκλετών – μοτοποδηλάτων».
- Μηχανικοί και εφαρμοστές ηλεκτρολογικού εξοπλισμού: Οι μηχανικοί και εφαρμοστές ηλεκτρολογικού εξοπλισμού προσαρμόζουν, προσαρμόζουν, εγκαθιστούν και επισκευάζουν ηλεκτρικά μηχανήματα και άλλες ηλεκτρικές συσκευές και εξοπλισμό σε κτίρια, εργοστάσια, μηχανοκίνητα οχήματα, εργαστήρια ή άλλους χώρους. Η συγκεκριμένη επαγγελματική ομάδα συσχετίζεται με το επαγγελματικό περίγραμμα «Τεχνίτης εσωτερικών ηλεκτρικών εγκαταστάσεων».

3.3 Τάσεις απασχόλησης

Σε επίπεδο τριψήφιας ανάλυσης, ο συνολικός αριθμός των απασχολούμενων στις σχετιζόμενες με τον τομέα ομάδες επαγγελματιών είναι 852.419 άτομα με τις τρεις πολυπληθέστερες ομάδες να είναι οι «Πωλητές σε καταστήματα» (398.611), οι «Υπάλληλοι γενικών καθηκόντων» (239.527) και «Μηχανικοί και επισκευαστές μηχανημάτων» (58.589).

Ως επίπεδο τριψήφιας ανάλυσης, επίσης, τον υψηλότερο δυναμισμό παρουσιάζουν οι «Υπάλληλοι γενικών καθηκόντων» (+5.902,98), «Διευθυντές πωλήσεων, μάρκετινγκ και ανάπτυξης» (3.809,25) και «Εγκαταστάτες και επισκευαστές ηλεκτρολογικού εξοπλισμού» (+2.611,91).

Γράφημα 11: Μέγεθος απασχόλησης επαγγελματιών (3D) τομέα Ψηφιακού μετασχηματισμού στον τομέα των υπηρεσιών με έμφαση στις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις

Πηγή: Στοιχεία ΜΔΑΑΕ, «Μεγάλη αγοράς εργασίας»

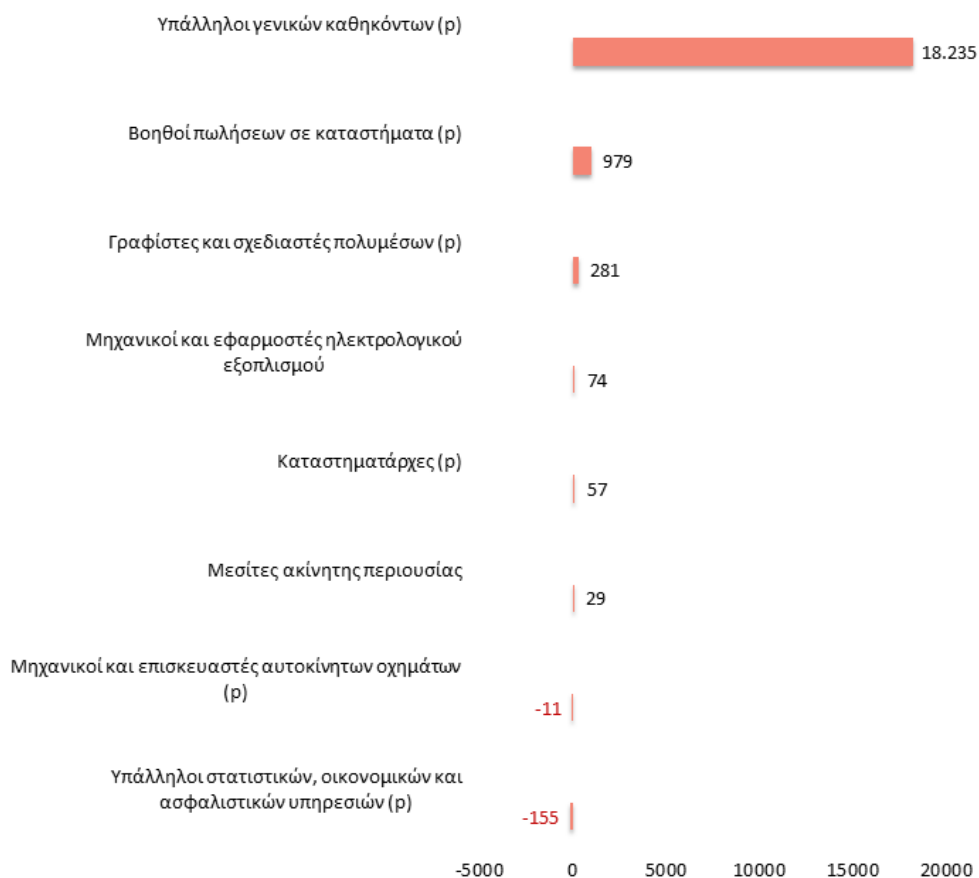
Γράφημα 12: Δυναμισμός απασχόλησης επαγγελματιών (3D) τομέα του Ψηφιακού μετασχηματισμού στον τομέα των υπηρεσιών με έμφαση στις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις

Πηγή: Στοιχεία ΜΔΑΑΕ, «Μεγάλη αγοράς εργασίας» (Επεξεργασία: Ακρώνυμο Μελετητική ΕΠΕ)

Το επόμενο γράφημα παρουσιάζει στοιχεία σχετικά με τη μισθωτή απασχόληση (στοιχεία ΕΡΓΑΝΗ) σε επίπεδο τετραψήφιας ανάλυσης (ΣΤΕΠ 92)¹⁴:

Γράφημα 13: Δυναμισμός (νέες θέσεις εργασίας) μισθωτής απασχόλησης ιδιωτικού δικαίου επαγγελματιών (4D) τομέα του Ψηφιακού μετασχηματισμού στον τομέα των υπηρεσιών με έμφαση στις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις

Πηγή: Στοιχεία ΜΔΑΑΕ, «Μεγέθη αγοράς εργασίας»

¹⁴ Σημειώνεται ότι από το παραπάνω γράφημα απουσιάζουν ορισμένα σημαντικά επαγγέλματα (ISCO 08) του τομέα, διότι αντιστοιχούν σε περισσότερους του ενός κωδικούς του ΣΤΕΠ 92. Συγκεκριμένα, πρόκειται για τα εξής επαγγέλματα: «Διευθυντές πωλήσεων και μάρκετινγκ», «Διευθυντές υπηρεσιών π.δ.κ.α.», «Πράκτορες παροχής υπηρεσιών σε επιχειρήσεις π.δ.κ.α.», «Επόπτες γραφείου» και «Επόπτες καταστημάτων». Επίσης, όσα επαγγέλματα φέρουν την ένδειξη «ρ» αφορούν σε κωδικούς ΣΤΕΠ 92 που αντιστοιχούν σε περισσότερους του ενός κωδικούς ISCO 08.

3.4 Απαιτούμενες δεξιότητες επαγγελματιών

Ο κάτωθι πίνακας συνδέει τα επαγγέλματα του τομέα των υπηρεσιών (ISCO-08) με ιεραρχικές ομάδες δεξιοτήτων ESCO¹⁵:

Πίνακας 12: Skill – Occupation Matrix τομέα «Ψηφιακός μετασχηματισμός στον τομέα των υπηρεσιών με έμφαση στις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις»

Κωδ. (ISCO-08)	Επάγγελμα	επικοινωνία, συνεργασία και δημιουργικότητα	δεξιότητες πληροφόρησης	παροχή βοήθειας και φροντίδας	διοικητικές δεξιότητες	εργασία με υπολογιστές	δικίκησηση και χειρισμός	κατασκευές	χειρισμός μηχανημάτων και ειδικού εξοπλισμού
3339	Πράκτορες παροχής υπηρεσιών σε επιχειρήσεις π.δ.κ.α.	43,5%	13,9%	10,0%	29,8%	0,7%	2,2%	0,0%	0,0%
4110	Υπάλληλοι γενικών καθηκόντων	24,1%	21,8%	6,0%	35,3%	9,0%	3,8%	0,0%	0,0%
3341	Επόπτες γραφείου	27,7%	25,7%	8,5%	30,6%	7,5%	0,0%	0,0%	0,0%
3334	Μεσίτες ακίνητης περιουσίας	31,1%	34,1%	11,9%	22,4%	0,5%	0,0%	0,0%	0,0%
1221	Διευθυντές πωλήσεων και μάρκετινγκ	27,7%	25,2%	6,0%	36,6%	4,5%	0,1%	0,0%	0,0%
1439	Διευθυντές υπηρεσιών π.δ.κ.α.	29,5%	16,1%	10,9%	38,6%	2,8%	1,0%	0,0%	1,0%
5223	Βοηθοί πωλήσεων σε καταστήματα	41,6%	15,5%	9,8%	18,0%	0,5%	13,2%	0,1%	1,3%
5222	Επόπτες καταστημάτων	21,1%	14,7%	12,6%	47,4%	2,1%	2,1%	0,0%	0,0%
4312	Υπάλληλοι στατιστικών, οικονομικών και ασφαλιστικών υπηρεσιών	32,0%	26,1%	11,2%	26,1%	4,6%	0,0%	0,0%	0,0%
7231	Μηχανικοί και επισκευαστές αυτοκινήτων οχημάτων	16,2%	18,3%	11,5%	8,9%	1,2%	15,5%	2,1%	26,3%
7412	Μηχανικοί και εφαρμοστές ηλεκτρολογικού εξοπλισμού	18,4%	21,0%	12,2%	9,7%	1,2%	7,1%	4,3%	25,9%
2166	Γραφίστες και σχεδιαστές πολυμέσων	51,0%	16,5%	1,0%	16,1%	12,0%	0,4%	0,0%	2,9%

¹⁵ Στον συγκεκριμένο πίνακα δεν περιλαμβάνονται ως ξεχωριστή κατηγορία οι «Καταστηματαρχές».

Επίσης, πληροφορίες σχετικά με τις απαιτούμενες δεξιότητες των προαναφερθέντων επαγγελμάτων μπορούν να ανευρεθούν στα εξής επαγγελματικά περιγράμματα:

- Ανθοπώλης
- Ασφαλιστικός Υπάλληλος
- Δημιουργός τρισδιάστατης 3D κινούμενης εικόνας με ψηφιακά μέσα
- Ειδικός Ψηφιακού Μάρκετινγκ και Social Media
- Μεσίτης Αστικών Συμβάσεων - Διαχειριστής Ακίνητης Περιουσίας
- Μηχανικός αυτοκινήτων
- Πωλητής ιατροτεχνολογικού εξοπλισμού
- Πωλητής Λιανικής
- Πωλητής τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών
- Τεχνίτης ηλεκτρολόγος οχημάτων
- Τεχνίτης μοτοσικλετών - μοτοποδηλάτων
- Υπάλληλος βιβλιοχαρτοπωλείου
- Υπάλληλος Γραφείου
- Υπάλληλος Διαχείρισης Συστήματος Ηλεκτρονικού Εμπορίου
- Υπάλληλος Οικονομικών Υπηρεσιών

Σύνοψη

Συνοψίζοντας, τα στοιχεία σχετικά με το μέγεθος και τον δυναμισμό της απασχόλησης του τομέα του ψηφιακού μετασχηματισμού σε επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών παρουσιάζονται συγκεντρωτικά στον κάτωθι πίνακα:

Πίνακας 13: Στοιχεία απασχόλησης τομέα «Ψηφιακός μετασχηματισμός στον τομέα των υπηρεσιών με έμφαση στις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις»

ΚΩΔ. (4D)	Επάγγελμα (4D)	Μέγεθος	Δυναμισμός	Δυναμισμός μισθωτής απασχόλησης ιδιωτικού δικαίου 2022
		(3D)	(3D)	(4D)
2166	Γραφίστες και σχεδιαστές πολυμέσων	24.865,0	-1.291,3	281,0
1221	Διευθυντές πωλήσεων και μάρκετινγκ	14.460,0	3.809,3	Δ/Ε
1439	Διευθυντές υπηρεσιών π.δ.κ.α.	3.893,0	-1.331,2	Δ/Ε
3334	Μεσίτες ακίνητης περιουσίας	10.916,0	482,4	29,0
3339	Πράκτορες παροχής υπηρεσιών σε επιχειρήσεις π.δ.κ.α.	10.916,0	482,4	Δ/Ε
3341	Επόπτες γραφείου	25.966,0	-829,6	Δ/Ε
4110	Υπάλληλοι γενικών καθηκόντων	239.526,0	5.903,0	18.235,0
4312	Υπάλληλοι στατιστικών, οικονομικών και ασφαλιστικών υπηρεσιών	20.348,0	-2.674,3	-155,0
5221	Καταστηματάρχες	398.610,0	-5.814,9	57,0
5222	Επόπτες καταστημάτων	398.610,0	-5.814,9	Δ/Ε
5223	Βοηθοί πωλήσεων σε καταστήματα	398.610,0	-5.814,9	979,0
7231	Μηχανικοί και επισκευαστές αυτοκινήτων οχημάτων	58.589,0	-1.081,7	-11,0
7412	Μηχανικοί και εφαρμοστές ηλεκτρολογικού εξοπλισμού	55.246,0	2.611,9	74,0

Πίνακας 14: Ποιοτικά στοιχεία τομέα «Ψηφιακός μετασχηματισμός στον τομέα των υπηρεσιών με έμφαση στις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις»

ΚΩΔ. (4D)	Επάγγελμα (4D)	Συναφές ΕΠ	Τίτλος ΕΠ	Φορέας εκπόνησης ΕΠ	Εκπονημένη μελέτη δεξιοτήτων	Φορέας εκπόνησης μελέτης	Συνδικαλιστική εκπροσώπηση ΓΣΕΒΕΕ
2166	Γραφίστες και σχεδιαστές πολυμέσων	✓	Δημιουργός Τρισδιάστατης (3D) Κινούμενης Εικόνας με Ψηφιακά Μέσα	ΚΑΕΛΕ	✗	-	✗
1221	Διευθυντές πωλήσεων και μάρκετινγκ	✓	Ειδικός Ψηφιακού Μάρκετινγκ Και Social Media	ΚΑΕΛΕ	✗	-	✗
1439	Διευθυντές υπηρεσιών π.δ.κ.α.	✗	-	-	✗	-	✗
3334	Μεσίτες ακίνητης περιουσίας	✓	Μεσίτης Αστικών Συμβάσεων – Διαχειριστής Ακίνητης Περιουσίας	ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ	✓	ΓΣΕΒΕΕ	✓
3339	Πράκτορες παροχής υπηρεσιών σε επιχειρήσεις π.δ.κ.α.	✗	-	-	✗	-	✗
3341	Επόπτες γραφείου	✗	-	-	✗	-	✗
4110	Υπάλληλοι γενικών καθηκόντων	✓	Υπάλληλος Γραφείου	ΙΝΕ ΓΣΕΕ	✗	-	✗
4312	Υπάλληλοι στατιστικών, οικονομικών και ασφαλιστικών υπηρεσιών	✓	Ασφαλιστικός Υπάλληλος	ΚΕΚ-ΙΝΕ/ΓΣΕΕ	✗	-	✗
5221	Καταστηματάρχες	✗	-	-	✗	-	✗
5222	Επόπτες καταστημάτων	✗	-	-	✗	-	✗
5223	Βοηθοί πωλήσεων σε καταστήματα	✓	Πωλητής Λιανικής / Υπάλληλος Διαχείρισης Συστήματος Ηλεκτρονικού Εμπορίου / Πωλητής τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών / Πωλητής ιατροτεχνολογικού εξοπλισμού / Υπάλληλος βιβλιοχαρτοπωλείου / Ανθοπώλης	ΚΑΕΛΕ (επικαιροποιήθηκε το 2021 από το ΙΝΕ ΓΣΕΕ) & ΚΑΕΛΕ	✓	ΙΝΕ-ΓΣΕΕ	✗
7231	Μηχανικοί και επισκευαστές αυτοκινήτων οχημάτων	✓	Μηχανικός αυτοκινήτων / Τεχνίτης ηλεκτρολόγος οχημάτων / Τεχνίτης μοτοσικλετών – μοτοποδηλάτων	ΚΕΚ ΓΣΕΒΕΕ	✓	ΓΣΕΒΕΕ	✗
7412	Μηχανικοί και εφαρμοστές ηλεκτρολογικού εξοπλισμού	✓	Τεχνίτης εσωτερικών ηλεκτρικών εγκαταστάσεων	ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ	✗	-	✗

Βάσει των ποσοτικών στοιχείων που παρουσιάστηκαν προηγουμένως, αναφορικά με το μέγεθος και τον δυναμισμό της απασχόλησης των κλάδων του τομέα, καθώς και τη συμμετοχή των πολύ μικρών (0–9 απασχολούμενους) και μικρών (10–19 απασχολούμενους) επιχειρήσεων στη συνολική απασχόληση των επιχειρήσεων των αντίστοιχων κλάδων, προτείνεται ώστε κατά προτεραιότητα, η επιλογή των επαγγελματιών του τομέα, να αφορά στους εξής οικονομικούς κλάδους:

1. Χονδρικό και λιανικό εμπόριο – Επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών
2. Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης
3. Εκδοτικές δραστηριότητες
4. Διαχείριση ακίνητης περιουσίας
5. Δραστηριότητες ενοικίασης και εκμίσθωσης

Σημειώνεται δε, ότι οι πρώτοι τρεις από τους ανωτέρω κλάδους εκπροσωπούνται στη ΓΣΕΒΕΕ.

Επί των ανωτέρω οικονομικών κλάδων και λαμβάνοντας υπόψη το μέγεθος και τον δυναμισμό της απασχόλησης των «κατάλληλων» επαγγελματιών για την υποστήριξη της ψηφιοποίησης των σχετικών υπηρεσιών, καθώς επίσης και την ύπαρξη συναφούς επαγγελματικού περιγράμματος ή πρόσφατης μελέτης δεξιοτήτων, στο πλαίσιο του 1ου παραδοτέου είχαν προταθεί τα εξής κατά προτεραιότητα επαγγέλματα ως αντικείμενο περαιτέρω διερεύνησης με στόχο τον προσδιορισμό των κατά προτεραιότητα αναγκαίων θεματικών αντικειμένων κατάρτισης του τομέα:

6. **Διευθυντές πωλήσεων και μάρκετινγκ**, διότι παρουσιάζουν υψηλό δυναμισμό απασχόλησης (σε τριψήφιο επίπεδο) και διαθέτουν επαγγελματικό περίγραμμα
7. **Μηχανικοί και επισκευαστές αυτοκίνητων οχημάτων**, διότι παρουσιάζουν υψηλό μέγεθος απασχόλησης, διαθέτουν συναφές επαγγελματικό περίγραμμα (Μηχανικός αυτοκινήτων / Τεχνίτης ηλεκτρολόγος οχημάτων) και σχετική μελέτη δεξιοτήτων, ενώ επίσης εκπροσωπούνται στη ΓΣΕΒΕΕ.
8. **Μεσίτες ακίνητης περιουσίας**, διότι παρουσιάζουν θετικό δυναμισμό απασχόλησης (σε τριψήφιο επίπεδο), διαθέτουν συναφές επαγγελματικό περίγραμμα και εκπροσωπούνται στην ΓΣΕΒΕΕ
9. **Γραφίστες και σχεδιαστές πολυμέσων**, διότι παρουσιάζουν σχετικά υψηλό μέγεθος απασχόλησης, θετικό δυναμισμό όσον αφορά τη μισθωτή απασχόληση (για τους μισθωτούς ο δυναμισμός αναφέρεται σε τετραψήφιο επίπεδο) και διαθέτουν συναφές επαγγελματικό περίγραμμα.
10. **Επόπτες γραφείου**, διότι παρουσιάζουν σχετικά υψηλό μέγεθος απασχόλησης και υψηλό δυναμισμό όσον αφορά τη μισθωτή απασχόληση (για τους μισθωτούς ο δυναμισμός αναφέρεται σε τετραψήφιο επίπεδο).

- 11. Υπάλληλοι γενικών καθηκόντων**, διότι παρουσιάζουν υψηλό μέγεθος απασχόλησης και υψηλό δυναμισμό (σε τριψήφιο επίπεδο), ενώ επίσης διαθέτουν συναφές επαγγελματικό περίγραμμα.

Από τα άνω επαγγέλματα, σε συνεργασία του αναδόχου και της αναθέτουσας αρχής επιλέχτηκαν τελικώς τα εξής επαγγέλματα:

1. Μηχανικοί και επισκευαστές αυτοκίνητων οχημάτων
2. Μεσίτες ακίνητης περιουσίας
3. Γραφίστες και σχεδιαστές πολυμέσων

Β

Εφαρμογή
μεθοδολογικής
προσέγγισης

Εισαγωγή

Στο πλαίσιο της 2ης φάσης υλοποίησης του έργου οργανώθηκαν και υλοποιήθηκαν:

- Τριάντα (30) ατομικές συνεντεύξεις για δέκα επιλεγμένα επαγγέλματα (τρία στον τομέα της ασημένιας οικονομίας, τέσσερα στον τομέα της πολιτιστικής και καλλιτεχνικής χειροτεχνίας και τρία για τον ψηφιακό μετασχηματισμό στον τομέα των υπηρεσιών με έμφαση στις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις)
- Τρεις (3) ομαδικές συνεντεύξεις για τα επαγγέλματα:
  1. Βοηθοί στον τομέα της υγείας
  2. Αγγειοπλάστες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα και
  3. Γραφίστες και σχεδιαστών πολυμέσων
- Μία (1) επαναληπτική / συγκεντρωτική συνέντευξη για το επάγγελμα του Μηχανικού και επισκευαστή αυτοκίνητων οχημάτων.

Οι συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκαν κυρίως διαδικτυακά και όπου δεν υπήρχε η σχετική δυνατότητα, τηλεφωνικά. Όλες οι συνεντεύξεις, ατομικές και ομαδικές, που ελήφθησαν διαδικτυακά έχουν καταγραφεί. Οι πληροφορητές ανά επάγγελμα επιλέχτηκαν σε συνεργασία με την Αναθέτουσα Αρχή και είναι: α) επαγγελματίες του τομέα / κλάδου και επαγγέλματος με μακροχρόνια σχετική εμπειρία, β) επιστημονικοί σύμβουλοι ή εκπαιδευτές με εξειδίκευση στα αντίστοιχα επαγγέλματα των τομέων / κλάδων

Για την υλοποίηση των συνεντεύξεων, ατομικών και ομαδικών, αξιοποιήθηκαν τρία ερωτηματολόγια, ένα για κάθε τομέα, τα οποία περιλάμβαναν κλειστές και ανοιχτές ερωτήσεις, με κοινή δομή και για τους τρεις τομείς αναφοράς, περιλαμβάνοντας ωστόσο ερωτήματα εξειδικευμένα για κάθε τομέα (βλ. Παράρτημα), καθώς και ένας κοινός οδηγός διεξαγωγής των ομαδικών συνεντεύξεων. Τα ερωτήματα επικεντρώνονται στα εξής θέματα:

- Υφιστάμενο επίπεδο αναγκών δεξιοτήτων
- Ανάγκες κατάρτισης
- Προγράμματα κατάρτισης και επιδιωκόμενοι στόχοι κατάρτισης / Μαθησιακά αποτελέσματα
- Χαρακτηριστικά των δομημένων προγραμμάτων κατάρτισης
- Κίνητρα και εμπόδια συμμετοχής

Στη συνέχεια παρουσιάζονται τα ευρήματα ανά επάγγελμα και προτείνονται επίσης ανά επάγγελμα, συγκεκριμένα θεματικά αντικείμενα κατάρτισης, όπως αυτά

προέκυψαν με βάση την επεξεργασία και την όπου απαιτείτο σύνθεση των προτάσεων των συμμετεχόντων, ώστε να μην υπάρχουν επικαλύψεις.

B.1 Ασημένια οικονομία

Στοιχεία ταυτότητας των συμμετεχόντων

Στον κάτωθι πίνακα αποτυπώνονται τα στοιχεία ταυτότητας των συμμετεχόντων στον τομέα της ασημένιας οικονομίας.

Πίνακας 15: Στοιχεία ταυτότητας των συμμετεχόντων στον τομέα της Ασημένιας οικονομίας

Επάγγελμα	Όνοματεπώνυμο	Ηλικία	Φύλο	Τόπος Διαμονής	Εκπαιδευτικό Επίπεδο	Τρέχουσα Επαγγελματική Ιδιότητα /	Θέση στο επάγγελμα	Χρόνια εργασίας στο επάγγελμα
Τεχνικοί και βοηθοί φυσικοθεραπείας	Ξ****ς Σ****ς	42	Άνδρας	Αθήνα	Πτυχίο Φυσικοθεραπείας, Μεταπτυχιακό στη Φυσικοθεραπεία	Φυσικοθεραπευτής με αντικείμενο κυρίως ορθοπεδική, νευρολογική και γηριατρική φυσικοθεραπεία	Αυτοαπασχολούμενος	16 έτη
	Κ*****υ Ε****η	52	Γυναίκα	Αθήνα	Μεταπτυχιακό στη Φυσικοθεραπεία	Φυσικοθεραπεύτρια, μονάδα εντατικής νεογνών	Μισθωτή	9 έτη
	Γ****α Α*****η	32	Γυναίκα	Κερτσίνι, Αττική	Μεταπτυχιακό στη Φυσικοθεραπεία	Φυσικοθεραπεύτρια, αναπληρώτρια εκπαιδευτικός στο χώρο της ειδικής αγωγής	Μισθωτή	9 έτη (εκπαίδευση)

Επάγγελμα	Όνοματεπώνυμο	Ηλικία	Φύλο	Τόπος Διαμονής	Εκπαιδευτικό Επίπεδο	Τρέχουσα Επαγγελματική Ιδιότητα /	Θέση στο επάγγελμα	Χρόνια εργασίας στο επάγγελμα
Γυμναστές, εκπαιδευτές και επικεφαλής προγραμμάτων ευεξίας και αναψυχής	N*****α M*****υ	40	Γυναίκα	Δήμος Λάρισας	1) Πτυχίο ΤΕ-ΦΑΑ, 2) Πτυχίο Διοίκησης Επιχειρήσεων, 3) Μεταπτυχιακό ΜΒΑ (οικονομικών και διοικητικών επιστημών) 4) Μεταπτυχιακό Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης (σε παρακολούθηση)	Ασκή κυρίες τις διοικητικές λειτουργίες του γυμναστηρίου (οικονομική διαχείριση, εύρυθμη λειτουργία, Management). Ωστόσο, όποτε και αν χρειαστεί λειτουργώ και εργάζομαι στο χώρο βάσει της πρώτης μου ιδιότητας ως γυμνάστρια.	Μισθωτός	17 έτη
	M***α Σ****η	55	Γυναίκα	Κόρινθος	Διδακτορικό, νοσηλευτική & αγωγή υγείας	επίκουρος καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας	Μισθωτός	3 έτη (εκπαίδευση) & 32 νοσηλευτική
Βοηθοί στον τομέα της υγείας	E***η Δ****η	52	Γυναίκα	Πάτρα	Διδακτορικό, Νοσηλευτική	μέλος ΔΕΠ, αναπληρώτρια καθηγήτρια στο Πανεπιστήμιο Πατρών, αντιπρύτανης φυσικής μέριμνας	Μισθωτός	6 έτη (εκπαίδευση) & 21 νοσηλευτική
	E*****α M*****η	40	Γυναίκα	Θεσσαλονίκη	Νοσηλεύτρια	Συντονίστρια Εκπαίδευσης στη Δημόσια Υγεία/ Κοινωνική Νοσηλευτική στην 3η Υγειονομική Περιφέρεια Μακεδονίας	Μισθωτός	16 έτη

1.1 Τεχνικοί και βοηθοί φυσικοθεραπείας & Γυμναστές, εκπαιδευτές και επικεφαλής προγραμμάτων ευεξίας και αναψυχής

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα τεσσάρων ατομικών συνεντεύξεων των επαγγελματιών «Τεχνικοί και βοηθοί φυσικοθεραπείας» (τρεις συμμετοχές) και «Γυμναστές, εκπαιδευτές και επικεφαλής προγραμμάτων ευεξίας και αναψυχής» (μία συμμετοχή). Για τις ανάγκες και τους στόχους της παρούσας μελέτης τα δύο ως άνω επαγγέλματα διερευνώνται από κοινού.

Πίνακας 16: Υφιστάμενο επίπεδο γνώσεων και δεξιοτήτων – Προτεραιότητες κατάρτισης (Τεχνικοί και βοηθοί φυσικοθεραπείας & Γυμναστές, εκπαιδευτές και επικεφαλής προγραμμάτων ευεξίας και αναψυχής)

Περιοχές γνώσεων και δεξιοτήτων του επαγγέλματος	1. Εκτίμηση υφιστάμενου επιπέδου* (μ.ό.)	2. Εκτιμώμενη προτεραιότητα κατάρτισης* (μ.ό.)	3. Διαφορά (2-1) (μ.ό)
1. Κατανόηση των αναγκών, των επιθυμιών και των προτιμήσεων των ηλικιωμένων	3,00	5,00	2,00
2. Σχεδιασμός προϊόντων/υπηρεσιών για ηλικιωμένους	3,00	4,75	1,75
3. Πληροφόρηση για προϊόντα και υπηρεσίες προς ηλικιωμένους	2,25	4,50	2,25
4. Διαχείριση και εφαρμογή υπηρεσιών φιλικών προς τους ηλικιωμένους	3,00	5,00	2,00
5. Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών	2,50	4,25	1,75
6. Διοίκηση μονάδων υγείας / ευεξίας για ηλικιωμένους	3,25	3,75	0,50
7. Στρατηγικές μάρκετινγκ και επικοινωνίας	2,00	3,50	2,00
8. Υπηρεσίες υγείας και ευεξίας για ηλικιωμένους	2,75	4,50	1,75

Περιοχές γνώσεων και δεξιοτήτων του επαγγέλματος	1. Εκτίμηση υφιστάμενου επιπέδου* (μ.ό.)	2. Εκτιμώμενη προτεραιότητα κατάρτισης* (μ.ό.)	3. Διαφορά (2-1) (μ.ό)
9. Άλλο 1: Παροχή υπηρεσιών ψυχαγωγίας και ομαδικής άσκησης	3,00	5,00	2,00
10. Άλλο 2: Εκπαίδευση στην εργονομία για τις ανάγκες των ηλικιωμένων	3,00	5,00	2,00
11. Άλλο 3: Γνώσεις φαρμακευτικής αγωγής σε ηλικιωμένους	3,00	5,00	2,00
12. Άλλο 4: Αξιοποίηση τεχνητής νοημοσύνης για παροχή υπηρεσιών κατ' οίκον	2,00	4,50	2.50

*: 1 = Πολύ χαμηλό, 2 = Χαμηλό, 3 = Μέτριο, 4 = Υψηλό, 5 = Πολύ υψηλό

Από τα δεδομένα του ως άνω πίνακα, προκύπτει ότι οι περιοχές γνώσεων και δεξιοτήτων που παρουσιάζουν τις μεγαλύτερες διαφορές μεταξύ του εκτιμώμενου υφιστάμενου επιπέδου και της εκτιμώμενης προτεραιότητας για κατάρτιση είναι οι εξής:

1. Αξιοποίηση τεχνητής νοημοσύνης για παροχή υπηρεσιών κατ' οίκον
2. Πληροφόρηση για προϊόντα και υπηρεσίες προς ηλικιωμένους
3. Κατανόηση των αναγκών, των επιθυμιών και των προτιμήσεων των ηλικιωμένων
4. Διαχείριση και εφαρμογή υπηρεσιών φιλικών προς τους ηλικιωμένους
5. Στρατηγικές μάρκετινγκ και επικοινωνίας
6. Παροχή υπηρεσιών ψυχαγωγίας και ομαδικής άσκησης
7. Εκπαίδευση στην εργονομία για τις ανάγκες των ηλικιωμένων
8. Γνώσεις φαρμακευτικής αγωγής σε ηλικιωμένους

Οι διαφορές στις ως άνω περιοχές γνώσεων και δεξιοτήτων συνιστούν έμμεση υποδήλωση του εκτιμώμενου ελλείμματος ή υστέρησης του υφιστάμενου βαθμού κατοχής ή και άσκησης τους από τα στελέχη του επαγγέλματος.

Πίνακας 17: Προσδιορισμός στόχων κατάρτισης (Τεχνικοί και βοηθοί φυσικοθεραπείας & Γυμναστές, εκπαιδευτές και επικεφαλής προγραμμάτων ευεξίας και αναψυχής)

Εκτιμώμενη σημασία / βαρύτητα των στόχων κατάρτισης*	Μέσος όρος
1. Βελτίωση της κατανόησης των αναγκών και των προτιμήσεων των ηλικιωμένων	4,75
2. Ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων/υπηρεσιών για τη γήρανση του πληθυσμού	4,00
3. Σχεδιασμός και εφαρμογή υπηρεσιών υγιούς γήρανσης και ευεξίας	4,25
4. Σχεδιασμός και εφαρμογή στρατηγικών marketing και επικοινωνίας για προϊόντα και υπηρεσίες προς ηλικιωμένους	3,75
5. Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών	4,25
6. Διοίκηση μονάδων υγείας / ευεξίας για ηλικιωμένους	3,75
7. Βελτίωση των δεξιοτήτων παροχής υπηρεσιών υγείας και ευεξίας σε ηλικιωμένους	4,25
8. Εκπαίδευση στην εργονομία για τις ανάγκες των ηλικιωμένων	5,00
9. Παροχή υπηρεσιών ψυχαγωγίας και ομαδικής άσκησης	4,50
10. Γνώσεις φαρμακευτικής αγωγής σε ηλικιωμένους	4,50

1 = Πολύ χαμηλή βαρύτητα, 2 = Χαμηλή βαρύτητα, 3 = Μέτρια βαρύτητα, 4 = Υψηλή βαρύτητα, 5 = Πολύ υψηλή βαρύτητα

Από τα δεδομένα του προηγούμενου πίνακα προκύπτουν οι εξής κατά προτεραιότητα στόχοι των προγραμμάτων κατάρτισης:

1. Εκπαίδευση στην εργονομία για τις ανάγκες των ηλικιωμένων
2. Βελτίωση της κατανόησης των αναγκών και των προτιμήσεων των ηλικιωμένων
3. Παροχή υπηρεσιών ψυχαγωγίας και ομαδικής άσκησης
4. Γνώσεις φαρμακευτικής αγωγής σε ηλικιωμένους
5. Σχεδιασμός και εφαρμογή υπηρεσιών υγιούς γήρανσης και ευεξίας
6. Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών
7. Βελτίωση των δεξιοτήτων παροχής υπηρεσιών υγείας και ευεξίας σε ηλικιωμένους

Με βάση την επεξεργασία και την όπου απαιτείτο σύνθεση των απαντήσεων των συμμετεχόντων, ώστε να μην υπάρχουν επικαλύψεις, προτείνονται τα εξής προγράμματα κατάρτισης:

Πρόγραμμα 1: Σχεδιασμός, προώθηση και οργάνωση της παροχής υπηρεσιών υγείας και ευεξίας προς ηλικιωμένους

Στόχοι κατάρτισης: Το πρόγραμμα εξυπηρετεί τους υπ. αριθμ. 1, 3, 4 και 6 στόχους κατάρτισης του Πίνακα 17.

Οι επιμέρους **θεματικές ενότητες** του Προγράμματος, όπως προκύπτουν βάσει των στόχων κατάρτισης που εξυπηρετεί, είναι κυρίως οι εξής:

1. Κατανόηση των αναγκών και των προτιμήσεων των ηλικιωμένων
2. Σχεδιασμός υπηρεσιών υγιούς γήρανσης και ευεξίας
3. Ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων/υπηρεσιών για τη γήρανση του πληθυσμού που θα αξιοποιούν τις νέες τεχνολογίες
4. Σχεδιασμός και εφαρμογή στρατηγικών marketing και επικοινωνίας για προϊόντα και υπηρεσίες προς ηλικιωμένους
5. Διοίκηση μονάδων υγείας / ευεξίας για ηλικιωμένους

Προτεινόμενη μέθοδος υλοποίησης: Μικτή μέθοδος με μεγάλη συμμετοχή της εξ' αποστάσεως κατάρτισης, κυρίως σύγχρονης τηλεκατάρτισης.

Προτεινόμενη διάρκεια και χρόνος υλοποίησης: Η προτεινόμενη διάρκεια του προγράμματος ανέρχεται σε 80 - 100 ώρες. Η διεξαγωγή τους να γίνεται σε απογευματινές ώρες και Σαββατοκύριακα και να μην υπερβαίνει σε χρόνο τις 8 ώρες την εβδομάδα.

Πρόγραμμα 2: Εφαρμογή σύγχρονων υπηρεσιών υγείας και ευεξίας σε ηλικιωμένους

Στόχοι κατάρτισης: Το πρόγραμμα εξυπηρετεί τους υπ. αριθμ. 1, 5, 7, 8, 9 και 10 στόχους κατάρτισης του Πίνακα 17.

Οι επιμέρους **θεματικές ενότητες** του Προγράμματος, όπως προκύπτουν βάσει των μαθησιακών στόχων που εξυπηρετεί, είναι κυρίως οι εξής:

1. Βελτίωση της κατανόησης των αναγκών και των προτιμήσεων των ηλικιωμένων
2. Εκπαίδευση στην εργονομία για τις ανάγκες των ηλικιωμένων
3. Παροχή υπηρεσιών ψυχαγωγίας και ομαδικής άσκησης
4. Βελτίωση των δεξιοτήτων παροχής υπηρεσιών υγείας και ευεξίας σε ηλικιωμένους
5. Αξιοποίηση των σύγχρονων τεχνολογιών για την παροχή υπηρεσιών υγείας και ευεξίας σε ηλικιωμένους
6. Φαρμακευτική αγωγή σε ηλικιωμένους (ενημέρωση, παροχή απαραίτητων γνώσεων), Εφαρμογές διαχείρισης φαρμάκων

Προτεινόμενη μέθοδος υλοποίησης: Μικτή μέθοδος: Δια ζώσης (65%) και εξ'αποστάσεως (35%).

Προτεινόμενη διάρκεια και χρόνος υλοποίησης: Η προτεινόμενη διάρκεια του προγράμματος ανέρχεται σε 40 – 50 ώρες. Η διεξαγωγή τους να γίνεται σε απογευματινές ώρες και Σαββατοκύριακα και να μην υπερβαίνει σε χρόνο τις 8 ώρες την εβδομάδα.

Κίνητρα και πιθανά εμπόδια συμμετοχής (κοινά και στα δύο προγράμματα)

Κίνητρα:

- Το περιεχόμενο και ο συγκεκριμένος / πρακτικός χαρακτήρας των προγραμμάτων
- Η αυθεντία / αναγνωρισιμότητα των εισηγητών
- Οι προοπτικές καριέρας και βελτίωσης των απολαβών
- Το επίδομα συμμετοχής
- Η πιθανή μοριοδότηση των προγραμμάτων από τον ΑΣΕΠ

Πιθανά εμπόδια

- Οι ώρες διεξαγωγής τους
- Οι οικογενειακές υποχρεώσεις
- Το οικονομικό κόστος (εφόσον υπάρχει)

1.2 Βοηθεί στον τομέα της υγείας

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα των συνεντεύξεων (τριών ατομικών και μίας ομαδικής) του επαγγέλματος των βοηθών στον τομέα της υγείας.

Πίνακας 18: Υφιστάμενο επίπεδο γνώσεων και δεξιοτήτων – Προτεραιότητες κατάρτισης (Βοηθεί στον τομέα της υγείας)

Περιοχές γνώσεων και δεξιοτήτων του επαγγέλματος	1. Εκτίμηση υφιστάμενου επιπέδου* (μ.ό.)	2. Εκτιμώμενη προτεραιότητα κατάρτισης* (μ.ό.)	3. Διαφορά (2-1) (μ.ό)
1. Κατανόηση των αναγκών, των επιθυμιών και των προτιμήσεων των ηλικιωμένων	3,00	4,67	1,67
2. Σχεδιασμός προϊόντων/υπηρεσιών για ηλικιωμένους	3,00	5,00	2,00
3. Πληροφόρηση για προϊόντα και υπηρεσίες προς ηλικιωμένους	2,33	4,67	2,33
4. Διαχείριση και εφαρμογή υπηρεσιών φιλικών προς τους ηλικιωμένους	2,67	4,33	1,67
5. Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών	3,00	4,67	1,67
6. Διοίκηση μονάδων υγείας / ευεξίας για ηλικιωμένους	3,00	4,33	1,33
7. Στρατηγικές μάρκετινγκ και επικοινωνίας	3,33	4,00	0,67
8. Υπηρεσίες υγείας και ευεξίας για ηλικιωμένους	3,33	4,33	1,00
9. Αξιοποίηση τεχνητής νοημοσύνης για παροχή υπηρεσιών κατ' οίκον (τηλεμετρία, τηλεφροντίδα κ.ά.)	1,50	4,00	2,50

*: 1 = Πολύ χαμηλό, 2 = Χαμηλό, 3 = Μέτριο, 4 = Υψηλό, 5 = Πολύ υψηλό

Από τα δεδομένα του ως άνω πίνακα, προκύπτει ότι οι περιοχές γνώσεων και δεξιοτήτων που παρουσιάζουν τις μεγαλύτερες διαφορές μεταξύ του εκτιμώμενου υφιστάμενου επιπέδου και της εκτιμώμενης προτεραιότητας για κατάρτιση είναι οι εξής:

1. Αξιοποίηση τεχνητής νοημοσύνης για παροχή υπηρεσιών κατ' οίκον (τηλεμετρία, τηλεφροντίδα κ.ά.)
2. Πληροφόρηση για προϊόντα και υπηρεσίες προς ηλικιωμένους
3. Σχεδιασμός προϊόντων/υπηρεσιών για ηλικιωμένους

Οι διαφορές στις ως άνω περιοχές γνώσεων και δεξιοτήτων συνιστούν έμμεση υποδήλωση του εκτιμώμενου ελλείμματος ή υστέρησης του υφιστάμενου βαθμού κατοχής ή και άσκησης τους από τα στελέχη του επαγγέλματος.

Πίνακας 19: Προσδιορισμός στόχων κατάρτισης (Βοηθοί στον τομέα της υγείας)

Εκτιμώμενη σημασία / βαρύτητα των στόχων κατάρτισης*	Μέσος όρος
1. Βελτίωση της κατανόησης των αναγκών και των προτιμήσεων των ηλικιωμένων	4,33
2. Ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων/υπηρεσιών για τη γήρανση του πληθυσμού	4,67
3. Σχεδιασμός και εφαρμογή υπηρεσιών υγιούς γήρανσης και ευεξίας	4,67
4. Σχεδιασμός και εφαρμογή στρατηγικών marketing και επικοινωνίας για προϊόντα και υπηρεσίες προς ηλικιωμένους	3,67
5. Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών	4,67
6. Διοίκηση μονάδων υγείας / ευεξίας για ηλικιωμένους	4,33
7. Βελτίωση των δεξιοτήτων παροχής υπηρεσιών υγείας και ευεξίας σε ηλικιωμένους	4,33
8. Εκπαίδευση στην εργονομία για τις ανάγκες των ηλικιωμένων	5,00
9. Αξιοποίηση τεχνητής νοημοσύνης για παροχή υπηρεσιών κατ' οίκον (τηλεμετρία, τηλεφροντίδα κ.ά.)	4,00

1 = Πολύ χαμηλή βαρύτητα, 2 = Χαμηλή βαρύτητα, 3 = Μέτρια βαρύτητα, 4 = Υψηλή βαρύτητα, 5 = Πολύ υψηλή βαρύτητα

Από τα δεδομένα του προηγούμενου πίνακα προκύπτουν οι εξής κατά προτεραιότητα στόχοι των προγραμμάτων κατάρτισης:

1. Εκπαίδευση στην εργονομία για τις ανάγκες των ηλικιωμένων
2. Ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων/υπηρεσιών για τη γήρανση του πληθυσμού
3. Σχεδιασμός και εφαρμογή υπηρεσιών υγιούς γήρανσης και ευεξίας
4. Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών

Με βάση την επεξεργασία και τη σύνθεση των απαντήσεων των συμμετεχόντων, οι οποίες δόθηκαν τόσο μέσω των ατομικών συνεντεύξεων, όσο και μέσω της ομαδικής διαδικτυακής συνάντησης όπου συμμετείχαν δύο εξειδικευμένοι πληροφορητές, προτείνονται τα εξής προγράμματα κατάρτισης:

Πρόγραμμα 1: Αναβάθμιση της λειτουργίας και των παρεχόμενων υπηρεσιών λειτουργίας των δομών φροντίδας ηλικιωμένων

Στόχοι κατάρτισης: Το πρόγραμμα εξυπηρετεί τους υπ. αριθμ. 1, 2, 3, 4 και 6 στόχους κατάρτισης του Πίνακα 19.

Οι επιμέρους **θεματικές ενότητες** του Προγράμματος, όπως προκύπτουν βάσει των στόχων κατάρτισης που εξυπηρετεί, είναι κυρίως οι εξής:

1. Θεσμικό πλαίσιο Μονάδων Φροντίδας Ηλικιωμένων. Πλαίσιο σύγχρονης Διοίκησης.
2. Πιστοποίηση διαδικασιών – Φροντίδα εφαρμογής
3. Εξοικονόμηση πόρων στη λειτουργία των Μονάδων Φροντίδας Ηλικιωμένων
4. Ανίχνευση αναγκών ηλικιωμένων
5. Ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων/υπηρεσιών για τη γήρανση του πληθυσμού
6. Απόκτηση γνώσεων σε καινοτόμες υπηρεσίες για την υγιή γήρανση και ευεξία, καλύτερη παροχή υπηρεσιών, εξοικονόμηση πόρων (λιγότερες επισκέψεις σε νοσοκομεία)
  - Προγράμματα δημιουργίας στοχευμένου θεραπευτικού περιβάλλοντος
  - Προσέγγιση της φροντίδας με στόχο τη διατήρηση της ανεξαρτησίας και της αξιοπρέπειας σε δομές φροντίδας ηλικιωμένων
  - Αξιολόγηση περιβάλλοντος διαβίωσης ηλικιωμένων με έξυπνες συσκευές
  - Διαχείριση κινδύνων σε δομές φροντίδας ηλικιωμένων

- Ηθικά διλήμματα στη φροντίδα ηλικιωμένων
- Στόχευση στην αυτοφροντίδα
- Η συνηγορία στους ηλικιωμένους
- Η ανακουφιστική φροντίδα και η προετοιμασία για αξιοπρεπές τέλος
- Συμπληρωματικές και εναλλακτικές θεραπείες
- Αξιολόγηση του συνδρόμου ευπάθειας
- Η εγγραμματοσύνη ως οδηγός στη βελτίωση της πολυφαρμακίας και της συμμόρφωσης στην αγωγή
- Κακοποίηση ηλικιωμένων
- Γεροντική κατάθλιψη και μέθοδοι αξιολόγησης και αντιμετώπισης

Προτεινόμενη μέθοδος υλοποίησης: Συνδυασμός σύγχρονου και ασύγχρονου e-learning

Προτεινόμενη διάρκεια και χρόνος υλοποίησης: Η προτεινόμενη διάρκεια του προγράμματος ανέρχεται σε 100 - 120 ώρες. Η διεξαγωγή τους να γίνεται σε απογευματινές ώρες και Σαββατοκύριακα.

Πρόγραμμα 2: Υποστήριξη υπηρεσιών προς ηλικιωμένους- τεχνολογικές εφαρμογές

Στόχοι κατάρτισης: Το πρόγραμμα εξυπηρετεί τους υπ. αριθμ. 1, 5, 8 και 9 στόχους κατάρτισης του Πίνακα 19.

Οι επιμέρους **θεματικές ενότητες** του Προγράμματος, όπως προκύπτουν βάσει των μαθησιακών στόχων που εξυπηρετεί, είναι κυρίως οι εξής:

1. Βελτίωση της κατανόησης των αναγκών και των προτιμήσεων των ηλικιωμένων
2. Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών – Εφαρμογές διαχείρισης φαρμάκων
3. Εκπαίδευση στην εργονομία για τις ανάγκες των ηλικιωμένων
4. Αξιοποίηση τεχνητής νοημοσύνης για παροχή υπηρεσιών κατ' οίκον (τηλεμετρία, τηλεφροντίδα, τηλεπαρακολούθηση κ.ά.)

Προτεινόμενη μέθοδος υλοποίησης: Μικτή μέθοδος με συνδυασμό δια ζώσης και εξ' αποστάσεως (σύγχρονου και ασύγχρονου e-learning) κατάρτισης.

Προτεινόμενη διάρκεια και χρόνος υλοποίησης: Η προτεινόμενη διάρκεια του προγράμματος ανέρχεται σε 40 ώρες περίπου. Η διεξαγωγή τους να γίνεται σε απογευματινές ώρες και Σαββατοκύριακα.

Πρόγραμμα 3: Ευζωία και καλή γήρανση ηλικιωμένων

Στόχοι κατάρτισης: Το πρόγραμμα εξυπηρετεί τους υπ. αριθμ. 1, 3 και 6 στόχους κατάρτισης του Πίνακα 19.

Οι επιμέρους **θεματικές ενότητες** του Προγράμματος, όπως προκύπτουν βάσει των μαθησιακών στόχων που εξυπηρετεί, είναι κυρίως οι εξής:

1. Κατανόηση των Αναγκών και Προτιμήσεων των Ηλικιωμένων
2. Καινοτόμα Προϊόντα/Υπηρεσίες για τη Γήρανση – Ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών που στοχεύουν την καλή γήρανση
3. Υγιής Γήρανση και Ευεξία
  - Πολιτικές για την προώθηση της υγιούς γήρανσης και ευεξίας
  - Αποτελεσματικές πρακτικές για την υποστήριξη της ηλικιωμένης κοινότητας
4. Στρατηγικές Marketing και Επικοινωνίας για τους Ηλικιωμένους
  - Σχεδιασμός στρατηγικών επικοινωνίας για προϊόντα και υπηρεσίες προς ηλικιωμένους
  - Αξιοποίηση των διαφόρων καναλιών επικοινωνίας και μέσων
5. Νέες Τεχνολογίες στην Υγεία και την Ευεξία
  - Εισαγωγή σε νέες τεχνολογίες που μπορούν να βελτιώσουν την ποιότητα ζωής των ηλικιωμένων
  - Πρακτικές εφαρμογές των νέων τεχνολογιών
6. Διοίκηση Μονάδων Υγείας/Ευεξίας για Ηλικιωμένους
  - Οργάνωση και διαχείριση μονάδων υγείας και ευεξίας για την ηλικιωμένη κοινότητα
  - Ασφάλεια, ποιότητα και αποτελεσματικότητα στην παροχή υπηρεσιών
7. Εξατομίκευση Οικονομικού Προγραμματισμού και Συνταξιοδότησης
  - Σχεδιασμός προσαρμοσμένων στρατηγικών οικονομικού προγραμματισμού και συνταξιοδότησης για τους ηλικιωμένους
  - Συμβουλές για την ασφαλή και βιώσιμη οικονομική προετοιμασία
8. Βελτίωση Δεξιοτήτων Παροχής Υπηρεσιών Υγείας και Ευεξίας
  - Κατάρτιση στις βασικές δεξιότητες παροχής υπηρεσιών υγείας και ευεξίας για τους ηλικιωμένους
  - Πρακτική εξάσκηση και σενάρια ανάλυσης περιπτώσεων

Προτεινόμενη μέθοδος υλοποίησης: Μικτή μέθοδος με συνδυασμό δια ζώσης και εξ' αποστάσεως (σύγχρονου και ασύγχρονου e-learning) κατάρτισης.

Προτεινόμενη διάρκεια και χρόνος υλοποίησης: Η προτεινόμενη διάρκεια του προγράμματος ανέρχεται σε 100 - 120 ώρες. Η διεξαγωγή τους να γίνεται σε απογευματινές ώρες και Σαββατοκύριακα.

Κίνητρα και πιθανά εμπόδια συμμετοχής (κοινά και στα τρία προγράμματα)

Κίνητρα συμμετοχής

- Οικονομικά κίνητρα (επιδότηση)
- Αναγνώριση και πιστοποίηση
- Μοριοδότηση
- Σύνδεση του προγράμματος με την αγορά εργασίας
- Επαγγελματική Ανάπτυξη
- Επίλυση πρακτικών προβλημάτων
- Προσωπικό Ενδιαφέρον
- Ενθάρρυνση από τον εργοδότη

Εμπόδια συμμετοχής

- Burn out (να μην θέλει να ασχοληθεί πλέον με τους ηλικιωμένους)
- Χρονικά περιορισμένος χρόνος (ωράριο εργασίας)
- Οικονομικά εμπόδια
- Έλλειψη ενθάρρυνσης ή υποστήριξης
- Έλλειψη πρόσβασης σε εκπαιδευτικούς πόρους
- Έλλειψη εμπιστοσύνης και αυτοπεποίθησης

B.2 Πολιτιστική και Καλλιτεχνική Χειροτεχνία

Στοιχεία ταυτότητας

Στον κάτωθι πίνακα αποτυπώνονται τα στοιχεία ταυτότητας των συμμετεχόντων στον τομέα της Πολιτιστικής και καλλιτεχνικής χειροτεχνίας.

Πίνακας 20: Στοιχεία ταυτότητας των συμμετεχόντων στον τομέα της Πολιτιστικής και Καλλιτεχνικής Χειροτεχνίας

	Όνοματεπώνυμο	Ηλικία	Φύλο	Τόπος Διαμονής	Εκπαιδευτικό Επίπεδο	Τρέχουσα Επαγγελματική Ιδιότητα	Θέση στο επάγγελμα	Χρόνια εργασίας στο επάγγελμα
Αγγειοπλάστες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	Γ*****η Μ***α	44	Γυναίκα	Βύρωνας	Μεταπτυχιακό στην επιστήμη υλικών και στην ειδική αγωγή	Εκπαιδευτικός, συντηρητής έργων τέχνης	Μισθωτή	14 έτη
	Μ*****ς Σ*****ν	42	Άνδρας	Ηράκλειο	Μεταπτυχιακό, Οικονομολόγος	Οικονομολόγος / Μελετητής στον κλάδο της αγγειοπλαστικής	Αυτοαπασχολούμενος	16 έτη
	Φ***ς Χ*****υ	27	Άνδρας	Βόλος	ΑΕΙ Ιστορίας Αρχαιολογίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας	Ελεύθερος Επαγγελματίας, Βιοτεχνία Αγγειοπλαστικής	Αυτοαπασχολούμενος με προσωπικό	9 έτη
Κοσμηματοποιοί και τεχνίτες πολύτιμων μετάλλων	Κ*****υ Α*****ς	60	Άνδρας	Πειραιάς	Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών Μεταπτυχιακό στο 3D σχεδιασμό κοσμημάτων	Εκπαιδευτικός στο Σχέδιο και 3D σχεδιασμού κοσμημάτων, δημιουργός 3D μοντέλων για αργυροχρυσόχρους	Μισθωτός και αυτοαπασχολούμενος	30 έτη
	Κ***ά Μ*****η	49	Γυναίκα	Αθήνα	ΑΕΙ, Οικονομολόγος & αργυροχρυσόχος	Αργυροχρυσόχος, σχεδιάστρια κοσμημάτων	Αυτοαπασχολούμενος	14 έτη
	Π***ς Σ*****ς	53	Άνδρας	Αθήνα	ΙΕΚ, Σύντηρηση αρχαιοτήτων και έργων τέχνης	Εκπαιδευτής ενηλίκων στον τομέα της αργυροχρυσοχοΐας	Μισθωτός	26 έτη
Κατασκευαστές και χορδιστές μουσικών οργάνων	Τ*****ς Ν*****ς	67	Άνδρας	Αθήνα	Πτυχίο Εθνομουσικολογία Μεταπτυχιακό/Διδακτορικό: Εκπαίδευση Εκπαιδευτών στη Μουσικολογία	Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό Ειδικής Αγωγής / ΕΚΠΑ	Μισθωτός	37 έτη
	Μ*****ς Π***ς	46	Άνδρας	Άλιμος	Διδακτορικό, Τμήμα μουσικών σπουδών	Οργανοποιός	Αυτοαπασχολούμενος	8,5 έτη
	Σ*****ς Χ***ς	62	Άνδρας	Πειραιάς	Λύκειο	Ελεύθερος Επαγγελματίας, Εργαστήριο κατασκευής και επισκευής μουσικών οργάνων	Αυτοαπασχολούμενος με προσωπικό	44 έτη
Τεχνίτες επεξεργασίας ξύλου, επιπλοποιοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	Μ***η Α*****η	40	Γυναίκα	Καρδίτσα	Δασολόγος-Περιβαλλοντολόγος -Τεχνολόγος Ξύλου	Εκπαιδευτικός-Ερευνητής	Μισθωτή και Αυτοαπασχολούμενη	8 έτη
	Χ*****ς Γ***ς	58	Άνδρας	Αγία Βαρβάρα, Αιγάλεω	Λύκειο & Σχολή ΟΑΕΔ στο ξύλο (ΕΠΑΣ)	Επιπλοποιός	Αυτοαπασχολούμενος	40 έτη
	Δ*****ς Ν***ς	45	Άνδρας	Λάρισα	ΑΕΙ, Διοίκηση επιχειρήσεων	Επιπλοποιός	Αυτοαπασχολούμενος με προσωπικό	20 έτη

2.1 Αγγειοπλάστες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα των συνεντεύξεων (τριών ατομικών και μίας ομαδικής) του επαγγέλματος των Αγγειοπλαστών και ασκούντων συναφή επαγγέλματα.

Πίνακας 21: Υφιστάμενο επίπεδο γνώσεων και δεξιοτήτων – Προτεραιότητες κατάρτισης (Αγγειοπλάστες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα)

Περιοχές γνώσεων και δεξιοτήτων του επαγγέλματος	1. Εκτίμηση υφιστάμενου επιπέδου* (μ.ό.)	2. Εκτιμώμενη προτεραιότητα κατάρτισης* (μ.ό.)	3. Διαφορά (2-1) (μ.ό)
1. Παραδοσιακές τεχνικές και πρακτικές χειροτεχνίας	2,67	4,33	1,67
2. Επιλογή υλικών και δεξιότητες	2,67	4,33	1,67
3. Σχεδιασμός και αισθητική των προϊόντων	4,00	2,67	-1,33
4. Κοστολόγηση των προϊόντων	2,67	4,00	1,33
5. Εμπορία και προώθηση βιοτεχνικών προϊόντων	3,33	3,67	0,33
6. Οργάνωση και διοίκηση βιοτεχνικής μονάδας	2,33	3,67	1,33
7. Επικοινωνία και συνεργασία με εργαζόμενους της βιοτεχνικής μονάδας	3,67	2,67	-1,00
8. Συνεργασία και δικτύωση με άλλες βιοτεχνικές μονάδες	1,67	3,33	1,67
9. Χρήση Η/Υ και αξιοποίηση διαδικτύου	3,33	4,67	1,33
10. Λειτουργία e-shop	2,67	4,67	2,00
11. Άλλο 1: Ασφαλής παράδοση και εγκατάσταση του έργου	2,00	3,00	1,00
12. Άλλο 2: Παρακολούθηση της εξέλιξης των υλικών	3,00	4,00	1,00

*: 1 = Πολύ χαμηλό, 2 = Χαμηλό, 3 = Μέτριο, 4 = Υψηλό, 5 = Πολύ υψηλό

Από τα δεδομένα του ως άνω πίνακα, προκύπτει ότι οι περιοχές γνώσεων και δεξιοτήτων που παρουσιάζουν τις μεγαλύτερες διαφορές μεταξύ του εκτιμώμενου υφιστάμενου επιπέδου και της εκτιμώμενης προτεραιότητας για κατάρτιση είναι οι εξής:

1. Λειτουργία e-shop
2. Παραδοσιακές τεχνικές και πρακτικές χειροτεχνίας
3. Επιλογή υλικών και δεξιοτεχνία
4. Συνεργασία και δικτύωση με άλλες βιοτεχνικές μονάδες

Οι διαφορές στις ως άνω περιοχές γνώσεων και δεξιοτήτων συνιστούν έμμεση υποδήλωση του εκτιμώμενου ελλείμματος ή υστέρησης του υφιστάμενου βαθμού κατοχής ή και άσκησης τους από τα στελέχη του επαγγέλματος

Πίνακας 22: Προσδιορισμός στόχων κατάρτισης (Αγγειοπλάστες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα)

Εκτιμώμενη σημασία / βαρύτητα των στόχων κατάρτισης*	Μέσος όρος
1. Αποτελεσματική Εφαρμογή παραδοσιακών τεχνικών και πρακτικών χειροτεχνίας	4,00
2. Γνώση των χαρακτηριστικών των υλικών και αποτελεσματική επιλογή τους - Παρακολούθηση της εξέλιξης των υλικών	4,67
3. Σχεδιασμός και αισθητική των προϊόντων	3,00
4. Κοστολόγηση των προϊόντων	4,00
5. Σχεδιασμός και εφαρμογή στρατηγικών εμπορίας και προώθησης βιοτεχνικών προϊόντων	4,00
6. Οργάνωση και διοίκηση βιοτεχνικής μονάδας	3,67
7. Υγεία και ασφάλεια στη βιοτεχνική μονάδα	4,33
8. Επικοινωνία και συνεργασία με εργαζόμενους της βιοτεχνικής μονάδας	3,00
9. Συνεργασία και δικτύωση με άλλες βιοτεχνικές μονάδες	4,00
10. Χρήση Η/Υ και αξιοποίηση διαδικτύου για τη βελτίωση της λειτουργίας και των στόχων της βιοτεχνικής μονάδας	4,00
11. Λειτουργία e-shop για την προώθηση των πωλήσεων της βιοτεχνικής μονάδας	5,00

1 = Πολύ χαμηλή βαρύτητα, 2 = Χαμηλή βαρύτητα, 3 = Μέτρια βαρύτητα, 4 = Υψηλή βαρύτητα, 5 = Πολύ υψηλή βαρύτητα

Από τα δεδομένα του προηγούμενου πίνακα προκύπτουν οι εξής κατά προτεραιότητα στόχοι των προγραμμάτων κατάρτισης:

1. Λειτουργία e-shop για την προώθηση των πωλήσεων της βιοτεχνικής μονάδας
2. Γνώση των χαρακτηριστικών των υλικών και αποτελεσματική επιλογή τους – Παρακολούθηση της εξέλιξης των υλικών
3. Υγεία και ασφάλεια στη βιοτεχνική μονάδα

Με βάση την επεξεργασία και τη σύνθεση των απαντήσεων των συμμετεχόντων, οι οποίες δόθηκαν τόσο μέσω των ατομικών συνεντεύξεων, όσο και μέσω της ομαδικής διαδικτυακής συνάντησης όπου συμμετείχαν δύο εξειδικευμένοι πληροφορητές, προτείνονται τα εξής προγράμματα κατάρτισης:

Πρόγραμμα 1: Βελτίωση διαδικασιών σχεδιασμού και δημιουργίας προϊόντων αγγειοπλαστικής

Στόχοι κατάρτισης: Το πρόγραμμα εξυπηρετεί τους υπ. αριθμ. 1, 2, 3 και 7 στόχους κατάρτισης του Πίνακα 22.

Οι επιμέρους **θεματικές ενότητες** του Προγράμματος¹⁶, όπως προκύπτουν βάσει των στόχων κατάρτισης που εξυπηρετεί, είναι κυρίως οι εξής:

1. Αποτελεσματική Εφαρμογή παραδοσιακών τεχνικών και πρακτικών χειροτεχνίας
  - Δεξιότητα στη λεπτή χειρωνακτική εργασία
  - Χρήση τεχνικών ψησίματος
  - Χρήση τεχνικών διακόσμησης
  - Χρήση τεχνικών υαλώματος
2. Γνώση των χαρακτηριστικών των υλικών και αποτελεσματική επιλογή τους – Παρακολούθηση της εξέλιξης των υλικών
  - Χρήση τεχνολογίας υλικών
  - Έλεγχος των χαρακτηριστικών των υλικών

¹⁶ Οι επιμέρους γνώσεις και δεξιότητες που αναφέρονται στις θεματικές ενότητες του 1ου προγράμματος είναι ενδεικτικές και αντλούνται από το «Οδικός χάρτης προσαρμογής επαγγέλματος «Επαγγελματίας Χειροτέχνης Κεραμοποιός», ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ, 2021.

- Έλεγχος ποιότητας των πρώτων υλών
- 3. Σχεδιασμός και αισθητική των προϊόντων
  - Δεξιότητα του σχεδιασμού της κατασκευής
- 4. Υγεία και ασφάλεια στο πλαίσιο των εργασιών δημιουργίας προϊόντων αγγειοπλαστικής
  - Περιβαλλοντική μέριμνα και προστασία
  - Ανακύκλωση υλικών
- 5. Διαδικασίες ασφαλούς παράδοσης και τοποθέτησης έργων αγγειοπλαστικής
  - Δεξιότητα της ασφαλούς συσκευασίας
  - Χρήση τεχνικών μεταφοράς

Προτεινόμενη μέθοδος υλοποίησης: Μικτή μέθοδος με σημαντική συμμετοχή της διαζώσης. Η υλοποίηση του διαζώσης μέρους των προγραμμάτων απαιτεί κατάλληλα εξοπλισμένα εργαστήρια.

Προτεινόμενη διάρκεια και χρόνος υλοποίησης: Η προτεινόμενη διάρκεια του προγράμματος ανέρχεται σε 100 – 120 ώρες. Η διεξαγωγή του να γίνεται σε απογευματινές ώρες και να μην υπερβαίνει σε χρόνο τις 6 ώρες (δύο τρίωρα ώστε να ολοκληρώνονται τα ψησίματα) την εβδομάδα. Καταλληλότερη περίοδος διεξαγωγής του προγράμματος είναι ο χειμώνας, οπότε σημειώνεται μείωση των επαγγελματικών υποχρεώσεων

Πρόγραμμα 2: Οργάνωση και διοίκηση βιοτεχνικής μονάδας

Στόχοι κατάρτισης: Το πρόγραμμα εξυπηρετεί τους υπ. αριθμ. 4, 5, 6, 7, 10 και 11 στόχους κατάρτισης του Πίνακα 22.

Οι επιμέρους **θεματικές ενότητες** του Προγράμματος, όπως προκύπτουν βάσει των στόχων κατάρτισης που εξυπηρετεί, είναι κυρίως οι εξής:

1. Αρχές και διαδικασίες οργάνωσης και διοίκησης βιοτεχνικής μονάδας
2. Σχεδιασμός και εφαρμογή στρατηγικών εμπορίας και προώθησης βιοτεχνικών προϊόντων
3. Χρήση Η/Υ και αξιοποίηση διαδικτύου για τη βελτίωση της λειτουργίας και των στόχων της βιοτεχνικής μονάδας

4. Κοστολόγηση των προϊόντων
5. Λειτουργία e-shop για την προώθηση των πωλήσεων της βιοτεχνικής μονάδας
6. Υγεία και ασφάλεια στη βιοτεχνική μονάδα

Προτεινόμενη μέθοδος υλοποίησης: Μικτή μέθοδος με σημαντική συμμετοχή της εξ' αποστάσεως κατάρτισης.

Προτεινόμενη διάρκεια και χρόνος υλοποίησης: Η προτεινόμενη διάρκεια του προγράμματος ανέρχεται σε 80 ώρες. Η διεξαγωγή του να γίνεται σε απογευματινές ώρες και να μην υπερβαίνει σε χρόνο τις 6 ώρες (τρία δώρα) την εβδομάδα. Καταλληλότερη περίοδος διεξαγωγής του προγράμματος είναι ο χειμώνας, οπότε σημειώνεται μείωση των επαγγελματικών υποχρεώσεων.

Κίνητρα και πιθανά εμπόδια συμμετοχής (κοινά και στα δύο προγράμματα)

Κίνητρα:

- Η πιστοποίηση των προγραμμάτων
- Η διασύνδεση με επαγγελματικά δικαιώματα και εν γένει η αναγνώρισή τους στην αγορά
- Η διεξαγωγή τους από γνωστούς και διακεκριμένους εισηγητές
- Η επιδότηση της συμμετοχής

Πιθανά εμπόδια

- Η διεξαγωγή τους κατά τους καλοκαιρινούς μήνες
- Η απόσταση από την τοποθεσία υλοποίησής τους (αφορά στο 1^ο πρόγραμμα που προτείνεται να διεξαχθεί κυρίως δια ζώσης).

2.2 Κοσμηματοποιοί και τεχνίτες πολύτιμων μετάλλων

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα τριών ατομικών συνεντεύξεων στο επάγγελμα των κοσμηματοποιών και τεχνιτών πολύτιμων μετάλλων.

Πίνακας 23: Υφιστάμενο επίπεδο γνώσεων και δεξιοτήτων – Προτεραιότητες κατάρτισης (Κοσμηματοποιοί και τεχνίτες πολύτιμων μετάλλων)

Περιοχές γνώσεων και δεξιοτήτων του επαγγέλματος	1. Εκτίμηση υφιστάμενου επιπέδου* (μ.ό.)	2. Εκτιμώμενη προτεραιότητα κατάρτισης* (μ.ό.)	3. Διαφορά (2-1) (μ.ό)
1. Παραδοσιακές τεχνικές και πρακτικές χειροτεχνίας	4,33	4,67	0,33
2. Επιλογή υλικών και δεξιότητες	4,33	4,67	0,33
3. Σχεδιασμός και αισθητική των προϊόντων	3,00	5,00	2,00
4. Κοστολόγηση των προϊόντων	3,67	4,33	0,67
5. Εμπορία και προώθηση βιοτεχνικών προϊόντων	3,33	4,33	1,00
6. Οργάνωση και διοίκηση βιοτεχνικής μονάδας	3,67	4,67	1,00
7. Επικοινωνία και συνεργασία με εργαζόμενους της βιοτεχνικής μονάδας	3,67	4,33	0,67
8. Συνεργασία και δικτύωση με άλλες βιοτεχνικές μονάδες	4,00	4,67	0,67
9. Χρήση Η/Υ και αξιοποίηση διαδικτύου	3,33	4,67	1,33
10. Λειτουργία e-shop	2,67	5,00	2,33
11. Άλλο 1: Ανακύκλωση Υλικών -Διαχείριση Αποβλήτων -Υγεία & Ασφάλεια	4,00	5,00	1,00
12. Άλλο 2: Customization και καινοτόμες τεχνικές σχεδιασμού και παραγωγής: Χρήση ΗΥ στο σχεδιασμό (2D και 3D) και την παρασκευή των κοσμημάτων - Τρισδιάστατη εκτύπωση κέρινων αντικειμένων	1,67	5,00	3,33

*: 1 = Πολύ χαμηλό, 2 = Χαμηλό, 3 = Μέτριο, 4 = Υψηλό, 5 = Πολύ υψηλό

Από τα δεδομένα του ως άνω πίνακα, προκύπτει ότι οι περιοχές γνώσεων και δεξιοτήτων που παρουσιάζουν τις μεγαλύτερες διαφορές μεταξύ του εκτιμώμενου υφιστάμενου επιπέδου και της εκτιμώμενης προτεραιότητας για κατάρτιση είναι οι εξής:

1. Customization και καινοτόμες τεχνικές σχεδιασμού και παραγωγής: Χρήση ΗΥ στο σχεδιασμό (2D και 3D) και την παρασκευή των κοσμημάτων – Τρισδιάστατη εκτύπωση κέρινων αντικειμένων
2. Λειτουργία e-shop
3. Σχεδιασμός και αισθητική των προϊόντων

Οι διαφορές στις ως άνω περιοχές γνώσεων και δεξιοτήτων συνιστούν έμμεση υποδήλωση του εκτιμώμενου ελλείμματος ή υστέρησης του υφιστάμενου βαθμού κατοχής ή και άσκησης τους από τα στελέχη του επαγγέλματος.

Πίνακας 24: Προσδιορισμός στόχων κατάρτισης (Κοσμηματοποιοί και τεχνίτες πολύτιμων μετάλλων)

Εκτιμώμενη σημασία / βαρύτητα των στόχων κατάρτισης*	Μέσος όρος
1. Αποτελεσματική Εφαρμογή παραδοσιακών τεχνικών και πρακτικών χειροτεχνίας	4,67
2. Γνώση των χαρακτηριστικών των υλικών και αποτελεσματική επιλογή τους	4,67
3. Σχεδιασμός και αισθητική των προϊόντων	5,00
4. Κοστολόγηση των προϊόντων	4,67
5. Σχεδιασμός και εφαρμογή στρατηγικών εμπορίας και προώθησης βιοτεχνικών προϊόντων	4,33
6. Οργάνωση και διοίκηση βιοτεχνικής μονάδας	4,33
7. Υγεία και ασφάλεια στη βιοτεχνική μονάδα	4,67
8. Επικοινωνία και συνεργασία με εργαζόμενους της βιοτεχνικής μονάδας	4,00
9. Συνεργασία και δικτύωση με άλλες βιοτεχνικές μονάδες	4,33
10. Χρήση Η/Υ και αξιοποίηση διαδικτύου για τη βελτίωση της λειτουργίας και των στόχων της βιοτεχνικής μονάδας	5,00
11. Λειτουργία e-shop για την προώθηση των πωλήσεων της βιοτεχνικής μονάδας	5,00
12. Ανακύκλωση Υλικών -Διαχείριση Αποβλήτων -Υγεία & Ασφάλεια	5,00
13. Customization και καινοτόμες τεχνικές σχεδιασμού και παραγωγής: Χρήση ΗΥ στο σχεδιασμό (2D και 3D) και την παρασκευή των κοσμημάτων – Τρισδιάστατη εκτύπωση κέρινων αντικειμένων	5,00

1 = Πολύ χαμηλή βαρύτητα, 2 = Χαμηλή βαρύτητα, 3 = Μέτρια βαρύτητα, 4 = Υψηλή βαρύτητα, 5 = Πολύ υψηλή βαρύτητα

Από τα δεδομένα του προηγούμενου πίνακα προκύπτουν οι εξής κατά προτεραιότητα στόχοι των προγραμμάτων κατάρτισης:

1. Σχεδιασμός και αισθητική των προϊόντων
2. Χρήση Η/Υ και αξιοποίηση διαδικτύου για τη βελτίωση της λειτουργίας και των στόχων της βιοτεχνικής μονάδας
3. Ανακύκλωση Υλικών - Διαχείριση Αποβλήτων -Υγεία & Ασφάλεια
4. Καινοτόμες τεχνικές σχεδιασμού και παραγωγής: Χρήση ΗΥ στο σχεδιασμό (2D και 3D) και την παρασκευή των κοσμημάτων - Τρισδιάστατη εκτύπωση κέρινων αντικειμένων
5. Λειτουργία e-shop για την προώθηση των πωλήσεων της βιοτεχνικής μονάδας

Με βάση την επεξεργασία και την όπου απαιτείτο σύνθεση των απαντήσεων των συμμετεχόντων, ώστε να μην υπάρχουν επικαλύψεις, προτείνονται τα εξής προγράμματα κατάρτισης:

Πρόγραμμα 1: Ανάπτυξη της δημιουργικότητας στον σχεδιασμό και την παραγωγή προϊόντων αργυροχρυσοχοΐας

Στόχοι κατάρτισης: Το πρόγραμμα εξυπηρετεί τους υπ. αριθμ. 1, 2 και 3 στόχους κατάρτισης του Πίνακα 24.

Οι επιμέρους **θεματικές ενότητες**¹⁷ του Προγράμματος, όπως προκύπτουν βάσει των στόχων κατάρτισης που εξυπηρετεί, είναι κυρίως οι εξής:

1. Αποτελεσματική εφαρμογή παραδοσιακών τεχνικών και πρακτικών αργυροχρυσοχοΐας
  - Γνώσεις εφαρμογής βασικών τεχνικών αργυροχρυσοχοΐας
  - Γνώσεις εφαρμογής Ειδικών Τεχνικών & Τεχνοτροπιών
  - Γνώσεις Κατασκευής ολοκληρωμένων κοσμημάτων
  - Γνώσεις τεχνικών για την κοπή και στίλβωση πολύτιμων λίθων και τοποθέτησή τους σε μέρη κοσμημάτων
  - Γνώσεις τεχνικών για την εγχάραξη γραμμάτων, σχεδίων ή διακοσμητικών γραμμών χαρακτηριστικής ή ανάγλυφων σε κοσμήματα και πολύτιμα μεταλλικά είδη
  - Γνώσεις τροποποίησης των υφιστάμενων τοποθετήσεων κοσμημάτων για την επανατοποθέτηση κοσμημάτων ή για τη ρύθμιση των στηριγμάτων
  - Γνώσεις επισκευών, αναδιαμόρφωσης παλαιών κοσμημάτων ή ειδών από πολύτιμα μέταλλα σύμφωνα με σχέδια ή οδηγίες

¹⁷ Οι επιμέρους γνώσεις και δεξιότητες που αναφέρονται στις θεματικές ενότητες του 1ου προγράμματος είναι ενδεικτικές και αντλούνται από το «Οδικός χάρτης προσαρμογής επαγγέλματος "Αργυροχρυσοχόος", ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ, 2021.

- Γνώση, επεξεργασία και τοποθέτηση αλλότριων υλικών (πέτρα, ξύλο, πλαστικό, μάρμαρο κ.λπ.)
- 2. Γνώση των χαρακτηριστικών των υλικών και αποτελεσματική επιλογή τους
  - Λειτουργία και έλεγχος εξοπλισμού και υλικών
  - Γνώσεις συστημάτων ποιοτικού ελέγχου (συστήματα πιστοποίησης και ιχνηλάτησης)
- 3. Σχεδιασμός και αισθητική των προϊόντων
  - Γνώση Γραμμικού και Ελεύθερου Σχεδίου
  - Γνώση σχεδίου με ηλεκτρονικά μέσα και λογισμικά
  - Δεξιότητες για τη δημιουργία σχεδίων κοπής σε καλούπια ή άλλα υλικά που χρησιμοποιούνται ως μοντέλα για την κατασκευή μεταλλικών προϊόντων και κοσμημάτων
  - Γνώσεις σχεδιασμού και τρισδιάστατης εκτύπωσης μοντέλων κοσμήματος

Προτεινόμενη μέθοδος υλοποίησης: Μικτή μέθοδος με μεγάλη συμμετοχή της διαζώσης κατάρτισης. Η υλοποίηση του διαζώσης μέρους των προγραμμάτων απαιτεί κατάλληλα εξοπλισμένα εργαστήρια.

Προτεινόμενη διάρκεια και χρόνος υλοποίησης: Η προτεινόμενη διάρκεια του προγράμματος ανέρχεται περίπου σε 50-60 ώρες. Η διεξαγωγή τους να γίνεται σε απογευματινές ώρες.

Πρόγραμμα 2: Οργάνωση και διοίκηση βιοτεχνικής μονάδας

Στόχοι κατάρτισης: Το πρόγραμμα εξυπηρετεί τους υπ. αριθμ. 6, 4, 5, 7, 8, 9, 10 και 11 στόχους κατάρτισης του Πίνακα 24.

Οι επιμέρους **θεματικές ενότητες** του Προγράμματος, όπως προκύπτουν βάσει των στόχων κατάρτισης που εξυπηρετεί, είναι κυρίως οι εξής:

1. Οργάνωση και διοίκηση βιοτεχνικής μονάδας
2. Χρήση Η/Υ και αξιοποίηση διαδικτύου για τη βελτίωση της λειτουργίας και των στόχων της βιοτεχνικής μονάδας
3. Σχεδιασμός και εφαρμογή στρατηγικών εμπορίας και προώθησης βιοτεχνικών προϊόντων
4. Λειτουργία e-shop για την προώθηση των πωλήσεων της βιοτεχνικής μονάδας
5. Κοστολόγηση των προϊόντων
6. Ανακύκλωση Υλικών -Διαχείριση Αποβλήτων -Υγεία & Ασφάλεια
7. Επικοινωνία και συνεργασία με εργαζόμενους της βιοτεχνικής μονάδας
8. Συνεργασία και δικτύωση με άλλες βιοτεχνικές μονάδες

Προτεινόμενη μέθοδος υλοποίησης: Μικτή μέθοδος κατάρτισης.

Προτεινόμενη διάρκεια και χρόνος υλοποίησης: Η προτεινόμενη διάρκεια του προγράμματος ανέρχεται περίπου σε 50-60 ώρες. Η διεξαγωγή τους να γίνεται σε απογευματινές ώρες.

Πρόγραμμα 3: Κατάρτιση στις νέες τεχνολογίες για τη δημιουργία και την προώθηση των προϊόντων

Στόχοι κατάρτισης: Το πρόγραμμα εξυπηρετεί τους υπ. αριθμ. 3, 10, 11 και 13 στόχους κατάρτισης του Πίνακα 24.

Οι επιμέρους θεματικές ενότητες του Προγράμματος, όπως προκύπτουν βάσει των στόχων κατάρτισης που εξυπηρετεί, είναι κυρίως οι εξής:

1. Σχεδιασμός και αισθητική των προϊόντων
2. Χρήση Η/Υ και αξιοποίηση διαδικτύου για τη βελτίωση της λειτουργίας και των στόχων της βιοτεχνικής μονάδας
3. Λειτουργία e-shop για την προώθηση των πωλήσεων της βιοτεχνικής μονάδας
4. Customization και καινοτόμες τεχνικές σχεδιασμού και παραγωγής: Χρήση ΗΥ στο σχεδιασμό (2D και 3D) και την παρασκευή των κοσμημάτων – Τρισδιάστατη εκτύπωση κέρνινων αντικειμένων

Προτεινόμενη μέθοδος υλοποίησης: Μικτή μέθοδος κατάρτισης.

Προτεινόμενη διάρκεια και χρόνος υλοποίησης: Η προτεινόμενη διάρκεια του προγράμματος ανέρχεται περίπου σε 50-60 ώρες. Η διεξαγωγή τους να γίνεται σε απογευματινές ώρες.

Κίνητρα και πιθανά εμπόδια συμμετοχής (κοινά και στα τρία προγράμματα)

Κίνητρα

- Η πίστη ότι θα αποκτήσουν σύγχρονες γνώσεις και δεξιότητες απαραίτητες για την εργασία τους
- Η καλή οργάνωση των προγραμμάτων και οι γνώσεις/η εμπειρία των εκπαιδευτών
- Η διάρκεια τους /η μέθοδος υλοποίησης (με σύγχρονη και ασύγχρονη κατάρτιση)

Πιθανά εμπόδια

- Έλλειψη χρόνου,
- Ενδιασμοί λόγω ηλικίας ή έλλειψης εξοικείωσης με νέες τεχνολογίες
- Η απόσταση από την τοποθεσία υλοποίησης της δια ζώσης κατάρτισης

2.3 Κατασκευαστές και χορδιστές μουσικών οργάνων

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα τριών ατομικών συνεντεύξεων στο επάγγελμα των κατασκευαστών και χορδιστών μουσικών οργάνων.

Πίνακας 25: Υφιστάμενο επίπεδο γνώσεων και δεξιοτήτων – Προτεραιότητες κατάρτισης (Κατασκευαστές και χορδιστές μουσικών οργάνων)

Περιοχές γνώσεων και δεξιοτήτων του επαγγέλματος	1. Εκτίμηση υφιστάμενου επιπέδου* (μ.ό.)	2. Εκτιμώμενη προτεραιότητα κατάρτισης* (μ.ό.)	3. Διαφορά (2-1) (μ.ό.)
1. Παραδοσιακές τεχνικές και πρακτικές χειροτεχνίας	4,33	5,00	0,67
2. Επιλογή υλικών και δεξιότητες	4,00	5,00	1,00
3. Σχεδιασμός και αισθητική των προϊόντων	3,33	4,67	1,33
4. Κοστολόγηση των προϊόντων	3,00	4,67	1,67
5. Εμπορία και προώθηση βιοτεχνικών προϊόντων	3,00	4,33	1,33
6. Οργάνωση και διοίκηση βιοτεχνικής μονάδας	3,00	4,00	1,00
7. Επικοινωνία και συνεργασία με εργαζόμενους της βιοτεχνικής μονάδας	3,00	4,00	0,67
8. Συνεργασία και δικτύωση με άλλες βιοτεχνικές μονάδες	3,67	4,67	1,00
9. Χρήση Η/Υ και αξιοποίηση διαδικτύου	3,00	4,67	1,67
10. Λειτουργία e-shop	2,00	4,33	2,33
11. Άλλο 1: Γνώση ιδιοτήτων και αξιοποίηση νέων υλικών (π.χ. συνθετικών υλικών, ανθρακονημάτων κ.ά.)	1,67	5,00	3,33
12. Άλλο 2: Αξιοποίηση σύγχρονων εργαλειομηχανών (CNC)	2,00	4,00	2,00
13. Άλλο 3: Γνώση και εφαρμογή μέτρων προστασίας της υγείας	2,00	5,00	3,00

*: 1 = Πολύ χαμηλό, 2 = Χαμηλό, 3 = Μέτριο, 4 = Υψηλό, 5 = Πολύ υψηλό

Από τα δεδομένα του ως άνω πίνακα, προκύπτει ότι οι περιοχές γνώσεων και δεξιοτήτων που παρουσιάζουν τις μεγαλύτερες διαφορές μεταξύ του εκτιμώμενου υφιστάμενου επιπέδου και της εκτιμώμενης προτεραιότητας για κατάρτιση είναι οι εξής:

1. Γνώση ιδιοτήτων και αξιοποίηση νέων υλικών (π.χ. συνθετικών υλικών, ανθρακονημάτων κ.ά.)
2. Γνώση και εφαρμογή μέτρων προστασίας της υγείας
3. Αξιοποίηση σύγχρονων εργαλειομηχανών (CNC)
4. Λειτουργία e-shop

Οι διαφορές στις ως άνω περιοχές γνώσεων και δεξιοτήτων συνιστούν έμμεση υποδήλωση του εκτιμώμενου ελλείμματος ή υστέρησης του υφιστάμενου βαθμού κατοχής ή και άσκησης τους από τα στελέχη του επαγγέλματος

Πίνακας 26: Προσδιορισμός στόχων κατάρτισης (Κατασκευαστές και χορδιστές μουσικών οργάνων)

Εκτιμώμενη σημασία / βαρύτητα των στόχων κατάρτισης*	Μέσος όρος
1. Αποτελεσματική Εφαρμογή παραδοσιακών τεχνικών και πρακτικών οργανοποιίας	4,67
2. Γνώση των χαρακτηριστικών των υλικών και αποτελεσματική επιλογή τους	5,00
3. Σχεδιασμός και αισθητική των προϊόντων	4,67
4. Κοστολόγηση των προϊόντων	4,33
5. Σχεδιασμός και εφαρμογή στρατηγικών εμπορίας και προώθησης βιοτεχνικών προϊόντων	4,33
6. Οργάνωση και διοίκηση βιοτεχνικής μονάδας	4,00
7. Υγεία και ασφάλεια στη βιοτεχνική μονάδα	5,00
8. Επικοινωνία και συνεργασία με εργαζόμενους της βιοτεχνικής μονάδας	4,00
9. Συνεργασία και δικτύωση με άλλες βιοτεχνικές μονάδες	4,00
10. Χρήση Η/Υ και αξιοποίηση διαδικτύου για τη βελτίωση της λειτουργίας και των στόχων της βιοτεχνικής μονάδας	4,33
11. Λειτουργία e-shop για την προώθηση των πωλήσεων της βιοτεχνικής μονάδας	4,67
12. Γνώση ιδιοτήτων και αξιοποίηση νέων υλικών (π.χ. συνθετικών υλικών, ανθρακονημάτων κ.ά.)	4,67

1 = Πολύ χαμηλή βαρύτητα, 2 = Χαμηλή βαρύτητα, 3 = Μέτρια βαρύτητα, 4 = Υψηλή βαρύτητα, 5 = Πολύ υψηλή βαρύτητα

Από τα δεδομένα του προηγούμενου πίνακα προκύπτουν οι εξής κατά προτεραιότητα στόχοι των προγραμμάτων κατάρτισης:

1. Γνώση των χαρακτηριστικών των υλικών και αποτελεσματική επιλογή τους
2. Γνώση ιδιοτήτων και αξιοποίηση νέων υλικών (π.χ. συνθετικών υλικών, ανθρακονημάτων κ.ά.)
3. Υγεία και ασφάλεια στη βιοτεχνική μονάδα
4. Αποτελεσματική Εφαρμογή παραδοσιακών τεχνικών και πρακτικών χειροτεχνίας
5. Σχεδιασμός και αισθητική των προϊόντων
6. Λειτουργία e-shop για την προώθηση των πωλήσεων της βιοτεχνικής μονάδας.

Με βάση την επεξεργασία και την όπου απαιτείτο σύνθεση των απαντήσεων των συμμετεχόντων, ώστε να μην υπάρχουν επικαλύψεις, προτείνονται τα εξής προγράμματα κατάρτισης:

Πρόγραμμα 1: Τεχνικές σχεδιασμού, επιλογής υλικών και εφαρμογής ασφαλών τεχνικών δημιουργίας προϊόντων

Στόχοι κατάρτισης: Το πρόγραμμα εξυπηρετεί τους υπ. αριθμ. 1, 2, 3, 12 και 7 στόχους κατάρτισης του Πίνακα 26.

Οι επιμέρους **θεματικές ενότητες** του Προγράμματος, όπως προκύπτουν βάσει των στόχων κατάρτισης που εξυπηρετεί, είναι κυρίως οι εξής:

1. Αποτελεσματική Εφαρμογή παραδοσιακών τεχνικών και πρακτικών οργανοποιίας
2. Γνώση των χαρακτηριστικών των υλικών και αποτελεσματική επιλογή τους
3. Γνώση ιδιοτήτων και αξιοποίηση νέων υλικών (π.χ. συνθετικών υλικών, ανθρακονημάτων κ.ά.)
4. Σχεδιασμός και αισθητική των προϊόντων
5. Υγεία και ασφάλεια στη βιοτεχνική μονάδα

Προτεινόμενη μέθοδος υλοποίησης: Μικτή μέθοδος με σημαντική συμμετοχή της διαζώσης.

Προτεινόμενη διάρκεια και χρόνος υλοποίησης: Η προτεινόμενη διάρκεια του προγράμματος ανέρχεται σε 120 – 140 ώρες. Η διεξαγωγή του να γίνεται σε απογευματινές ώρες και Σαββατοκύριακα. Το διαζώσης μέρος των προγραμμάτων να υλοποιείται σε μεγάλα αστικά κέντρα (Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Ηράκλειο) και σε χώρους με εξειδικευμένο εργαστηριακό εξοπλισμό.

Πρόγραμμα 2: Οργάνωση και Διοίκηση βιοτεχνικής μονάδας

Στόχοι κατάρτισης: Το πρόγραμμα εξυπηρετεί τους υπ. αριθμ. 4, 5, 6, 7, 10 και 11 στόχους κατάρτισης του Πίνακα 26.

Οι επιμέρους **θεματικές ενότητες** του Προγράμματος, όπως προκύπτουν βάσει των στόχων κατάρτισης που εξυπηρετεί, είναι κυρίως οι εξής:

1. Αρχές και διαδικασίες οργάνωσης και διοίκησης βιοτεχνικής μονάδας
2. Σχεδιασμός και εφαρμογή στρατηγικών εμπορίας και προώθησης βιοτεχνικών προϊόντων
3. Χρήση Η/Υ και αξιοποίηση διαδικτύου για τη βελτίωση της λειτουργίας και των στόχων της βιοτεχνικής μονάδας
4. Κοστολόγηση των προϊόντων
5. Λειτουργία e-shop για την προώθηση των πωλήσεων της βιοτεχνικής μονάδας
6. Υγεία και ασφάλεια στη βιοτεχνική μονάδα

Προτεινόμενη μέθοδος υλοποίησης: Μικτή μέθοδος με σημαντική συμμετοχή της εξ' αποστάσεως κατάρτισης.

Προτεινόμενη διάρκεια και χρόνος υλοποίησης: Η προτεινόμενη διάρκεια του προγράμματος ανέρχεται περίπου σε 60 - 70 ώρες. Η διεξαγωγή του να γίνεται σε απογευματινές ώρες και Σαββατοκύριακα. Το δια ζώσης μέρος των προγραμμάτων να υλοποιείται σε μεγάλα αστικά κέντρα (Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Ηράκλειο).

Κίνητρα και πιθανά εμπόδια συμμετοχής (κοινά και στα δύο προγράμματα)

Κίνητρα:

- Η επιδότηση της συμμετοχής

Πιθανά εμπόδια

- Η απόσταση από την τοποθεσία υλοποίησής τους (αφορά κυρίως στο 1^ο πρόγραμμα που προτείνεται να διεξαχθεί κυρίως δια ζώσης)
- Το οικονομικό κόστος συμμετοχής (εάν απαιτηθεί)
- Η υλοποίηση των προγραμμάτων από εκπαιδευτές που δεν τυγχάνουν ευρύτερης αναγνώρισης

2.4 Τεχνίτες επεξεργασίας ξύλου, επιπλοποιοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα των τριών ατομικών συνεντεύξεων του επαγγέλματος των τεχνιτών επεξεργασίας ξύλου, επιπλοποιών και ασκούντων συναφή επαγγέλματα.

Πίνακας 27: Υφιστάμενο επίπεδο γνώσεων και δεξιοτήτων – Προτεραιότητες κατάρτισης (Τεχνίτες επεξεργασίας ξύλου, επιπλοποιοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα)

Περιοχές γνώσεων και δεξιοτήτων του επαγγέλματος	1. Εκτίμηση υφιστάμενου επιπέδου* (μ.ό.)	2. Εκτιμώμενη προτεραιότητα κατάρτισης* (μ.ό.)	3. Διαφορά* (2-1) (μ.ό.)
1. Παραδοσιακές τεχνικές και πρακτικές επιπλοποιίας	2,67	3,33	0,67
2. Επιλογή υλικών και δεξιοτεχνία	3,00	3,67	0,67
3. Σχεδιασμός και αισθητική των προϊόντων	2,67	4,00	1,33
4. Κοστολόγηση των προϊόντων	2,33	4,33	2,00
5. Εμπορία και προώθηση βιοτεχνικών προϊόντων	2,33	4,00	1,67
6. Οργάνωση και διοίκηση βιοτεχνικής μονάδας	2,67	4,00	1,33
7. Επικοινωνία και συνεργασία με εργαζόμενους της βιοτεχνικής μονάδας	3,67	4,00	0,33
8. Συνεργασία και δικτύωση με άλλες βιοτεχνικές μονάδες	3,33	4,00	0,67
9. Χρήση Η/Υ και αξιοποίηση διαδικτύου	2,67	3,67	1,00
10. Λειτουργία e-shop	1,67	3,33	1,67
11. Άλλο 1: Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών στην επεξεργασία του ξύλου (εργαλειομηχανές CNC)	1,00	4,00	3,00

* (1 = Πολύ χαμηλή, 2 = Χαμηλή, 3 = Μέτρια, 4 = Υψηλή, 5 = Πολύ υψηλή)

Από τα δεδομένα του ως άνω πίνακα, προκύπτει ότι οι περιοχές γνώσεων και δεξιοτήτων που παρουσιάζουν τις μεγαλύτερες διαφορές μεταξύ του εκτιμώμενου υφιστάμενου επιπέδου και της εκτιμώμενης προτεραιότητας για κατάρτιση είναι οι εξής:

1. Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών στην επεξεργασία του ξύλου (εργαλειομηχανές CNC)
2. Κοστολόγηση των προϊόντων
3. Εμπορία και προώθηση βιοτεχνικών προϊόντων
4. Λειτουργία e-shop

Οι διαφορές στις ως άνω περιοχές γνώσεων και δεξιοτήτων συνιστούν έμμεση υποδήλωση του εκτιμώμενου ελλείμματος ή υστέρησης του υφιστάμενου βαθμού κατοχής ή και άσκησης τους από τα στελέχη του επαγγέλματος

Πίνακας 28: Προσδιορισμός στόχων κατάρτισης (Τεχνίτες επεξεργασίας ξύλου, επιπλοποιοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα)

Εκτιμώμενη σημασία / βαρύτητα των στόχων κατάρτισης*	Μέσος όρος
1. Αποτελεσματική Εφαρμογή παραδοσιακών τεχνικών και πρακτικών επιπλοποίας	3,50
2. Γνώση των χαρακτηριστικών των υλικών και αποτελεσματική επιλογή τους	4,00
3. Σχεδιασμός και αισθητική των προϊόντων	3,50
4. Κοστολόγηση των προϊόντων	4,50
5. Σχεδιασμός και εφαρμογή στρατηγικών εμπορίας και προώθησης βιοτεχνικών προϊόντων	5,00
6. Οργάνωση και διοίκηση βιοτεχνικής μονάδας	4,50
7. Υγιεινή και ασφάλεια στη βιοτεχνική μονάδα	4,50
8. Επικοινωνία και συνεργασία με εργαζόμενους της βιοτεχνικής μονάδας	4,00
9. Συνεργασία και δικτύωση με άλλες βιοτεχνικές μονάδες	4,50
10. Χρήση Η/Υ και αξιοποίηση διαδικτύου για τη βελτίωση της λειτουργίας και των στόχων της βιοτεχνικής μονάδας	3,00
11. Λειτουργία e-shop για την προώθηση των πωλήσεων της βιοτεχνικής μονάδας	3,50
12. Άλλο 1 Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών στην επεξεργασία του ξύλου (εργαλειομηχανές CNC)	4,00

* (1 = Πολύ χαμηλή, 2 = Χαμηλή, 3 = Μέτρια, 4 = Υψηλή, 5 = Πολύ υψηλή)

Από τα δεδομένα του προηγούμενου πίνακα προκύπτουν οι εξής κατά προτεραιότητα στόχοι των προγραμμάτων κατάρτισης:

1. Σχεδιασμός και εφαρμογή στρατηγικών εμπορίας και προώθησης βιοτεχνικών προϊόντων
2. Κοστολόγηση των προϊόντων
3. Οργάνωση και διοίκηση βιοτεχνικής μονάδας
4. Υγιεινή και ασφάλεια στη βιοτεχνική μονάδα
5. Συνεργασία και δικτύωση με άλλες βιοτεχνικές μονάδες
6. Επικοινωνία και συνεργασία με εργαζόμενους της βιοτεχνικής μονάδας
7. Γνώση των χαρακτηριστικών των υλικών και αποτελεσματική επιλογή τους
8. Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών στην επεξεργασία του ξύλου (εργαλειομηχανές CNC)

Με βάση την επεξεργασία και τη σύνθεση των απαντήσεων των συμμετεχόντων, οι οποίες δόθηκαν τόσο μέσω των ατομικών συνεντεύξεων, όσο και μέσω της ομαδικής διαδικτυακής συνάντησης όπου συμμετείχαν δύο εξειδικευμένοι πληροφορητές, προτείνονται τα εξής προγράμματα κατάρτισης:

Πρόγραμμα 1: Ανάπτυξη νέων τεχνικών και αξιοποίηση υφιστάμενων και νέων υλικών

Στόχοι κατάρτισης: Το πρόγραμμα εξυπηρετεί τους υπ. αριθμ. 1, 2, 3 και 12 στόχους κατάρτισης του Πίνακα 28.

Οι επιμέρους **Θεματικές ενότητες** του Προγράμματος¹⁸, όπως προκύπτουν βάσει των στόχων κατάρτισης που εξυπηρετεί, είναι κυρίως οι εξής:

1. Γνώση και αποτελεσματική εφαρμογή παραδοσιακών τεχνικών και πρακτικών επιπλοποιίας
  - Γνώσεις μηχανολογίας (βασικά μέρη και αρχές λειτουργίας απλών μηχανών κλπ.)
  - Εφαρμογές τεχνολογιών προϊόντων ξύλου και συναφών υλικών

¹⁸ Οι επιμέρους γνώσεις και δεξιότητες που αναφέρονται στις θεματικές ενότητες του 1ου προγράμματος είναι ενδεικτικές και αντλούνται από το «Οδικός χάρτης προσαρμογής επαγγέλματος "Επιπλοξυλουργός"», ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ, 2021.

-
- Εφαρμογές μηχανικής κατεργασίας ξύλου και προϊόντων του
  - Εξοικείωση με μετρήσεις- επιμετρήσεις (μήκη-πλάτη, εμβαδά, όγκοι)- Σημάδεμα και τεμαχισμός
  - Επιδεξιότητα στην χρήση εργαλείων επεξεργασίας ξύλου
  - Τεχνική ικανότητα στο φινιρίσμα επίπλων
  - Γνώσεις και πρακτικές των τρόπων συνδεσμολογίας επίπλων και τοποθέτηση διαφόρων εξαρτημάτων
  - Πρακτικές τεχνικών αναπαλαίωσης παλιών επίπλων
2. Γνώση των χαρακτηριστικών των υλικών και αποτελεσματική επιλογή τους
- Γνώσεις και εφαρμογές σχετικά με την ποιότητα ξύλου- Ξυλογνωσία
  - Εφαρμογές βαφών, βερνικιών και λούστρων στο ξύλο (φυσικές και χημικές ιδιότητες)
3. Σχεδιασμός και αισθητική των προϊόντων
- Ικανότητα ελεύθερης σχεδίασης
  - Ικανότητα σχεδιασμού επίπλου-Σχέδιο επίπλου (τεχνικό, ελεύθερο, κατασκευαστικό)
4. Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών στην επεξεργασία του ξύλου (εργαλειομηχανές CNC)
- Εφαρμογές τεχνολογιών κατασκευής επίπλου – Προσαρμογή στις σύγχρονες τάσεις
  - Γνώσεις βιομηχανικού σχεδιασμού – Σχεδιαστικά προγράμματα H/Y-CAD
  - Εφαρμογές σε σύγχρονα συστήματα κατεργασίας προϊόντων ξύλου (σύνθετα μηχανήματα, μηχανήματα αριθμητικού ελέγχου- CNC, DNC, CAD/CAM κ.λπ.)

Προτεινόμενη μέθοδος υλοποίησης: Δια ζώσης.

Προτεινόμενη διάρκεια και χρόνος υλοποίησης: Η προτεινόμενη διάρκεια του προγράμματος ανέρχεται σε 70 – 80 ώρες. Η διεξαγωγή του να γίνεται κυρίως σε απογευματινές ώρες, καθώς και Σαββατοκύριακα. Τα προγράμματα πρέπει να διεξαχθούν σε κατάλληλα εξοπλισμένα εργαστήρια ή και σε κατάλληλα εξοπλισμένες επιχειρήσεις του κλάδου.

Πρόγραμμα 2: Βελτίωση της οργάνωσης, της δικτύωσης και της βιωσιμότητας της επιχείρησης

Στόχοι κατάρτισης: Το πρόγραμμα εξυπηρετεί τους υπ. αριθμ. 4, 5, 6, 7, 8, 9 και 10 στόχους κατάρτισης του Πίνακα 28.

Οι επιμέρους **θεματικές ενότητες** του Προγράμματος, όπως προκύπτουν βάσει των στόχων κατάρτισης που εξυπηρετεί, είναι κυρίως οι εξής:

1. Οργάνωση και διοίκηση βιοτεχνικής μονάδας
2. Σχεδιασμός και εφαρμογή στρατηγικών εμπορίας και προώθησης βιοτεχνικών προϊόντων
3. Κοστολόγηση των προϊόντων
4. Υγιεινή και ασφάλεια στη βιοτεχνική μονάδα
5. Επικοινωνία και συνεργασία με εργαζόμενους της βιοτεχνικής μονάδας
6. Συνεργασία και δικτύωση με άλλες βιοτεχνικές μονάδες
7. Χρήση Η/Υ και αξιοποίηση διαδικτύου για τη βελτίωση της λειτουργίας και των στόχων της βιοτεχνικής μονάδας

Προτεινόμενη μέθοδος υλοποίησης: Μικτή μέθοδος (δια ζώσης και συνδυασμός σύγχρονης και ασύγχρονης τηλεκατάρτισης).

Προτεινόμενη διάρκεια και χρόνος υλοποίησης: Η προτεινόμενη διάρκεια του προγράμματος ανέρχεται σε 60 – 80 ώρες. Η διεξαγωγή του να γίνεται κυρίως σε απογευματινές ώρες, καθώς και Σαββατοκύριακα.

Πρόγραμμα 3: Προώθηση πωλήσεων και λειτουργία e-shop

Στόχοι κατάρτισης: Το πρόγραμμα εξυπηρετεί τους υπ. αριθμ. 4 και 11 στόχους κατάρτισης του Πίνακα 28.

Οι επιμέρους **θεματικές ενότητες** του Προγράμματος, όπως προκύπτουν βάσει των στόχων κατάρτισης που εξυπηρετεί, είναι κυρίως οι εξής:

1. Σχεδιασμός και εφαρμογή στρατηγικών εμπορίας και προώθησης βιοτεχνικών προϊόντων
2. Λειτουργία e-shop για την προώθηση των πωλήσεων της βιοτεχνικής μονάδας

Προτεινόμενη μέθοδος υλοποίησης: Μικτή μέθοδος (δια ζώσης και συνδυασμός σύγχρονης και ασύγχρονης τηλεκατάρτισης).

Προτεινόμενη διάρκεια και χρόνος υλοποίησης: Η προτεινόμενη διάρκεια του προγράμματος ανέρχεται σε 30 - 40 ώρες. Η διεξαγωγή του να γίνεται κυρίως σε απογευματινές ώρες, καθώς και Σαββατοκύριακα.

Κίνητρα και πιθανά εμπόδια συμμετοχής (κοινά και στα τρία προγράμματα)

Κίνητρα:

- Η απόκτηση εξειδικευμένων και σύγχρονων γνώσεων
- Η Η Η δυνατότητα καλύτερης επαγγελματικής διαδρομής

Πιθανά εμπόδια

- Τα ανελαστικά προγράμματα
- Η δυσκολία διαθέσιμου χρόνου

B.3 Ψηφιακός μετασχηματισμός στον τομέα των υπηρεσιών με έμφαση στις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις

Στοιχεία ταυτότητας

Στον κάτωθι πίνακα αποτυπώνονται τα στοιχεία ταυτότητας των συμμετεχόντων για τις επιχειρήσεις στον κλάδο του Ψηφιακού μετασχηματισμού στον τομέα των υπηρεσιών με έμφαση στις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις.

Πίνακας 29: Στοιχεία ταυτότητας των συμμετεχόντων για τις επιχειρήσεις στον κλάδο του Ψηφιακού μετασχηματισμού στον τομέα των υπηρεσιών με έμφαση στις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις

Επάγγελμα	Όνοματεπώνυμο	Ηλικία	Φύλο	Τόπος Διαμονής	Εκπαιδευτικό Επίπεδο	Τρέχουσα Επαγγελματική Ιδιότητα	Θέση στο επάγγελμα μισθωτός,	Χρόνια εργασίας στο επάγγελμα
Μηχανικοί και επισκευαστές αυτοκινήτων οχημάτων	Κ*****ς Λ*****ς	43	Άνδρας	Μαρούσι	Διδακτορικό Μηχανολόγος	Μηχανολόγος	Αυτοαποσολούμενος	12 έτη
	Κ*****ς Β*****ς	62	Άνδρας	Νέο Ηράκλειο Αττικής	Μεταπτυχιακό	Στέλεχος διοίκησης στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση (Μηχανικός οχημάτων, διευθυντής σε εργαστηριακό κέντρο στην Ν. Φιλαδέλφεια)	Μισθωτός	36 έτη
	Α*****ς Β*****ς	58	Άνδρας	Νέα Ιωνία Αττικής	ΤΕΙ, τεχνολόγος μηχανικός οχημάτων	Εκπαιδευτικός στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Μισθωτός	34 έτη
	Κ*****ς Π*****ς	54	Άνδρας	Πόρτο Ράφτη	Διδακτορικό ηλεκτρολόγος μηχανικός	Καθηγητής στο ΠΑΝ/ΜΙΟ Δ. Αττικής	Μισθωτός	15 έτη
Γραφίστες και σχεδιαστές πολυμέσων	Μ*****ς Τ*****ς	45	Άνδρας	Ωροπός	Διδακτορικό	Τεχνολόγος, γραφική τέχνη	Μισθωτός	25 έτη
	Ε*****ς Σ*****ς	63	Άνδρας	Υμηττός	ΤΕΙ & μεταπτυχιακό	Γραφίστας	Μισθωτός	30 έτη
	Α*****ς Ε. Π*****ς	68	Άνδρας	Ωρωπός	ΑΓΟΚ	Συνταξιούχος, καθηγητής		45 έτη

Επάγγελμα	Όνοματεπώνυμο	Ηλικία	Φύλο	Τόπος Διαμονής	Εκπαιδευτικό Επίπεδο	Τρέχουσα Επαγγελματική Ιδιότητα	Θέση στο επάγγελμα μισθωτός,	Χρόνια εργασίας στο επάγγελμα
Μεσίτες ακίνητης περιουσίας	M*****η Α*****ς	62	Γυναίκα	Ηράκλειο Κρήτης	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση – Κτηματομεσιτικά	Κτηματομεσιτικά – Εκτιμητρια - Πραγματογνώμων	Αυτοαπασχολούμενη	32 έτη
	T*****ς Κ*****ς	44	Άνδρας	Θεσσαλονίκη	ΑΕΙ, μεταπτυχιακό, πολιτικός μηχανικός	Μεσίτης	Αυτοαπασχολούμενος	16 έτη
	M*****ς N*****ς	56	Άνδρας	Θεσσαλονίκη	ΑΕΙ, γεωπόνος	Κτηματομεσίτης, εκτιμητής ακινήτων	Αυτοαπασχολούμενος	24 έτη
	Π*****ς Κ*****ς	71	Άνδρας	Αττική, Ηλιούπολη	Απόφοιτος τεχνικής σχολής	Συνταξιούχος, μεσίτης		30 έτη

3.1 Μηχανικοί και επισκευαστές αυτοκίνητων οχημάτων

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των συνεντεύξεων για το επάγγελμα «Μηχανικοί και επισκευαστές αυτοκίνητων οχημάτων» του (υπο)κλάδου «Χονδρικό και λιανικό εμπόριο και επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών».

Πίνακας 30: Υφιστάμενο επίπεδο γνώσεων και δεξιοτήτων – Προτεραιότητες κατάρτισης (Μηχανικοί και επισκευαστές αυτοκίνητων οχημάτων)

Περιοχές γνώσεων και δεξιοτήτων του επαγγέλματος	1. Εκτίμηση υφιστάμενου επιπέδου* (μ.ό.)	2. Εκτιμώμενη προτεραιότητα κατάρτισης* (μ.ό.)	3. Διαφορά* (2-1) (μ.ό.)
1. Σχεδιασμός και εφαρμογή στρατηγικών ψηφιακού μάρκετινγκ και διαφήμισης	2,00	4,25	2,25
2. Διεξαγωγή ηλεκτρονικού εμπορίου και προώθηση πωλήσεων μέσα από ηλεκτρονικές πλατφόρμες πωλήσεων	2,50	3,25	0,75
3. Ανάπτυξη και βελτιστοποίηση ιστοσελίδων	1,75	4,25	2,50
4. Διαχείριση μέσων κοινωνικής δικτύωσης	3,00	3,75	0,75
5. Αναλύσεις δεδομένων και πληροφοριών	2,00	3,75	1,75
6. Κυβερνοασφάλεια και απόρρητο δεδομένων	1,75	5,00	3,25
7. Ενσωμάτωση ψηφιακών τεχνολογιών στις επιχειρηματικές διαδικασίες	1,75	4,75	3,00
8. Ψηφιακή διαχείριση των παραγγελιών, των πωλήσεων και των αποθεμάτων	3,00	4,00	1,00
9. Άλλο 1: Νέες τεχνολογίες / Ηλεκτροκίνηση - Διαχείριση ηλεκτροκινητήρα	1,00	5,00	4,00

*1 = Πολύ χαμηλή βαρύτητα, 2 = Χαμηλή βαρύτητα, 3 = Μέτρια βαρύτητα, 4 = Υψηλή βαρύτητα, 5 = Πολύ υψηλή βαρύτητα

Από τα δεδομένα του ως άνω πίνακα, προκύπτει ότι οι περιοχές γνώσεων και δεξιοτήτων που παρουσιάζουν τις μεγαλύτερες διαφορές μεταξύ του εκτιμώμενου υφιστάμενου επιπέδου και της εκτιμώμενης προτεραιότητας για κατάρτιση είναι οι εξής:

1. Νέες τεχνολογίες / Ηλεκτροκίνηση - Διαχείριση ηλεκτροκινητήρα
2. Κυβερνοασφάλεια και απόρρητο δεδομένων
3. Ενσωμάτωση ψηφιακών τεχνολογιών στις επιχειρηματικές διαδικασίες

Οι διαφορές στις ως άνω περιοχές γνώσεων και δεξιοτήτων συνιστούν έμμεση υποδήλωση του εκτιμώμενου ελλείμματος ή υστέρησης του υφιστάμενου βαθμού κατοχής ή και άσκησης τους από τα στελέχη του επαγγέλματος.

Πίνακας 31: Προσδιορισμός στόχων κατάρτισης (Μηχανικοί και επισκευαστές αυτοκίνητων οχημάτων)

Εκτιμώμενη σημασία / βαρύτητα των στόχων κατάρτισης	Μέσος όρος *
1. Σχεδιασμός και εφαρμογή στρατηγικών ψηφιακού μάρκετινγκ και διαφήμισης	3,33
2. Διεξαγωγή ηλεκτρονικού εμπορίου και προώθηση πωλήσεων μέσα από ηλεκτρονικές πλατφόρμες πωλήσεων	3,50
3. Ανάπτυξη και βελτιστοποίηση ιστοσελίδων	3,67
4. Διαχείριση μέσων κοινωνικής δικτύωσης	3,33
5. Επεξεργασία και ανάλυση δεδομένων και πληροφοριών	3,67
6. Μέσα κυβερνοασφάλειας και διασφάλισης του απορρήτου των δεδομένων	4,33
7. Ενσωμάτωση ψηφιακών τεχνολογιών στις επιχειρηματικές διαδικασίες	5,00
8. Ψηφιακή διαχείριση των παραγγελιών, των πωλήσεων και των αποθεμάτων	4,00
9. Νέες τεχνολογίες / Ηλεκτροκίνηση - Διαχείριση ηλεκτροκινητήρα	5,00

*1 = Πολύ χαμηλή βαρύτητα, 2 = Χαμηλή βαρύτητα, 3 = Μέτρια βαρύτητα, 4 = Υψηλή βαρύτητα, 5 = Πολύ υψηλή βαρύτητα

Από τα δεδομένα του προηγούμενου πίνακα προκύπτουν οι εξής κατά προτεραιότητα στόχοι των προγραμμάτων κατάρτισης:

1. Νέες τεχνολογίες / Ηλεκτροκίνηση - Διαχείριση ηλεκτροκινητήρα
2. Ενσωμάτωση ψηφιακών τεχνολογιών στις επιχειρηματικές διαδικασίες
3. Μέσα κυβερνοασφάλειας και διασφάλισης του απορρήτου των δεδομένων
4. Ψηφιακή διαχείριση των παραγγελιών, των πωλήσεων και των αποθεμάτων
5. Ανάπτυξη και βελτιστοποίηση ιστοσελίδων
6. Επεξεργασία και ανάλυση δεδομένων και πληροφοριών

Με βάση την επεξεργασία και τη σύνθεση των απαντήσεων των συμμετεχόντων, οι οποίες δόθηκαν τόσο μέσω των ατομικών συνεντεύξεων, όσο και μέσω της ομαδικής διαδικτυακής συνάντησης όπου συμμετείχαν δύο εξειδικευμένοι πληροφορητές, προτείνονται τα εξής προγράμματα κατάρτισης:

Πρόγραμμα 1: Ψηφιακή οργάνωση της επιχείρησης και προώθηση του ψηφιακού marketing και του ηλεκτρονικού εμπορίου

Στόχοι κατάρτισης: Το πρόγραμμα εξυπηρετεί τους υπ. αριθμ. 1, 2, 7 και 8 στόχους κατάρτισης του Πίνακα 31.

Οι επιμέρους **θεματικές ενότητες** του Προγράμματος¹⁹, όπως προκύπτουν βάσει των στόχων κατάρτισης που εξυπηρετεί, είναι κυρίως οι εξής:

1. Ενσωμάτωση ψηφιακών τεχνολογιών στις επιχειρηματικές διαδικασίες
  - Γνώση τεχνολογίας υπολογιστών
  - Χρήση τεχνολογικών εφαρμογών
  - Ψηφιοποίηση εγγράφων συντήρησης/επισκευών
  - Υποστήριξη διαγνωστικών λογισμικών για την πλειονότητα των οχημάτων
  - Εξ' αποστάσεως διάγνωση οχημάτων
2. Σχεδιασμός και εφαρμογή στρατηγικών ψηφιακού μάρκετινγκ και διαφήμισης
  - Ψηφιακό Μάρκετινγκ (Προώθηση τεχνικών υπηρεσιών για οχήματα)
3. Διεξαγωγή ηλεκτρονικού εμπορίου και προώθηση πωλήσεων μέσα από ηλεκτρονικές πλατφόρμες πωλήσεων
4. Ψηφιακή διαχείριση των παραγγελιών, των πωλήσεων και των αποθεμάτων

Προτεινόμενη μέθοδος υλοποίησης: Μικτή μέθοδος με κύρια συμμετοχή της δια ζώσης κατάρτισης.

Προτεινόμενη διάρκεια και χρόνος υλοποίησης: Η προτεινόμενη διάρκεια του προγράμματος ανέρχεται σε 80 – 100 ώρες. Η διεξαγωγή του να γίνεται σε απογευματινές ώρες και Σαββατοκύριακα.

¹⁹ Οι επιμέρους γνώσεις και δεξιότητες που αναφέρονται στις θεματικές ενότητες του 1ου και του 2ου προγράμματος είναι ενδεικτικές και αντλούνται από το «Οδικός χάρτης προσαρμογής επαγγέλματος "Μηχανικός/ηλεκτρολόγος αυτοκινήτων"», ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ, 2021.

Πρόγραμμα 2: Προβολή της επιχείρησης και διασφάλιση της κυβερνοασφάλειας

Στόχοι κατάρτισης: Το πρόγραμμα εξυπηρετεί τους υπ. αριθμ. 3, 4, 5 και 6 στόχους κατάρτισης του Πίνακα 31.

Οι επιμέρους **θεματικές ενότητες** του Προγράμματος, όπως προκύπτουν βάσει των στόχων κατάρτισης που εξυπηρετεί, είναι κυρίως οι εξής:

1. Ανάπτυξη και βελτιστοποίηση ιστοσελίδων
2. Διαχείριση μέσων κοινωνικής δικτύωσης
3. Επεξεργασία και ανάλυση δεδομένων και πληροφοριών
  - Υποστήριξη βάσης δεδομένων πελατών - οχήματος - ιστορικού επισκευής
  - Αξιολόγηση, ανάλυση και σύνθεση πληροφοριών και δεδομένων
4. Μέσα κυβερνοασφάλειας και διασφάλισης του απορρήτου των δεδομένων

Προτεινόμενη μέθοδος υλοποίησης: Μικτή μέθοδος με κύρια συμμετοχή της δια ζώσης κατάρτισης.

Προτεινόμενη διάρκεια και χρόνος υλοποίησης: Η προτεινόμενη διάρκεια του προγράμματος ανέρχεται σε 80 – 100 ώρες. Η διεξαγωγή του να γίνεται σε απογευματινές ώρες και Σαββατοκύριακα.

Πρόγραμμα 3: Νέες τεχνολογίες στην επισκευή και συντήρηση των ηλεκτροκίνητων αυτοκινήτων

Στόχοι κατάρτισης: Το πρόγραμμα εξυπηρετεί τον υπ. αριθμ. 9 στόχο κατάρτισης του Πίνακα 31.

Οι επιμέρους **θεματικές ενότητες** του Προγράμματος, όπως προκύπτουν βάσει του κύριου στόχου κατάρτισης που εξυπηρετεί, είναι κυρίως οι εξής:

1. Στοιχεία και συστήματα των ηλεκτρικών αυτοκινήτων
2. Συντήρηση και έλεγχος των ηλεκτρικών αυτοκινήτων
3. Σύγχρονα (ψηφιακά) διαγνωστικά εργαλεία
4. Η μπαταρία των ηλεκτρικών αυτοκινήτων
5. Υποδομές φόρτισης των ηλεκτρικών αυτοκινήτων
6. Ασφάλεια των ηλεκτρικών αυτοκινήτων
7. Σύγχρονες τεχνολογίες των ηλεκτρικών αυτοκινήτων

Προτεινόμενη μέθοδος υλοποίησης: Δια ζώσης κατάρτιση.

Προτεινόμενη διάρκεια και χρόνος υλοποίησης: Η προτεινόμενη διάρκεια του προγράμματος ανέρχεται σε 25 – 50 ώρες, αναλόγως του επιπέδου των συμμετεχόντων. Η διεξαγωγή του να γίνεται αποκλειστικά τα Σαββατοκύριακα. Τα προγράμματα να υλοποιηθούν σε κατάλληλα εξοπλισμένα εργαστήρια και σε μεγάλα αστικά κέντρα.

Κίνητρα και πιθανά εμπόδια συμμετοχής (κοινά και στα τρία προγράμματα)

Κίνητρα:

- Οι εξειδικευμένες γνώσεις και η δυνατότητα πρακτικής εφαρμογής τους
- Καλά εξοπλισμένες αίθουσες
- Καλοί εκπαιδευτές
- Τα προγράμματα να είναι δωρεάν και να οδηγούν σε πιστοποίηση χωρίς εξετάσεις
- Ενημερωτικό φυλλάδιο από την Ομοσπονδία

Πιθανά εμπόδια

- Η διάρκεια και οι ώρες διεξαγωγής των προγραμμάτων
- Η (μεγάλη) ηλικία των ενδιαφερομένων

3.2 Γραφίστες και σχεδιαστές πολυμέσων

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα των συνεντεύξεων (τριών ατομικών και μίας ομαδικής) για το επάγγελμα των γραφιστών και σχεδιαστών πολυμέσων.

Πίνακας 32: Υφιστάμενο επίπεδο γνώσεων και δεξιοτήτων – Προτεραιότητες κατάρτισης (Γραφίστες και σχεδιαστές πολυμέσων)

Περιοχές γνώσεων και δεξιοτήτων του επαγγέλματος	1. Εκτίμηση υφιστάμενου επιπέδου* (μ.ό.)	2. Εκτιμώμενη προτεραιότητα κατάρτισης* (μ.ό.)	3. Διαφορά* (2-1) (μ.ό.)
1. Σχεδιασμός και εφαρμογή στρατηγικών ψηφιακού μάρκετινγκ και διαφήμισης	2,67	3,67	1,00

Περιοχές γνώσεων και δεξιοτήτων του επαγγέλματος	1. Εκτίμηση υφιστάμενου επιπέδου* (μ.ό.)	2. Εκτιμώμενη προτεραιότητα κατάρτισης* (μ.ό.)	3. Διαφορά* (2-1) (μ.ό.)
2. Διεξαγωγή ηλεκτρονικού εμπορίου και προώθηση πωλήσεων μέσα από ηλεκτρονικές πλατφόρμες πωλήσεων	2,67	4,67	2,00
3. Ανάπτυξη και βελτιστοποίηση ιστοσελίδων	3,00	4,33	1,33
4. Διαχείριση μέσων κοινωνικής δικτύωσης	3,00	3,00	0,00
5. Αναλύσεις δεδομένων και πληροφοριών	2,33	3,00	0,67
6. Κυβερνοασφάλεια και απόρρητο δεδομένων	2,00	3,33	2,00
7. Ενσωμάτωση ψηφιακών τεχνολογιών στις επιχειρηματικές διαδικασίες	3,33	4,00	0,67
8. Ψηφιακή διαχείριση των παραγγελιών, των πωλήσεων και των αποθεμάτων	3,00	4,33	1,33
9. Άλλο 1: Υπηρεσίες Web to print	2,00	5,00	3,00
10. Άλλο 2: Συστήματα διαχείρισης παραγωγής	1,50	4,00	2,50
11. Άλλο 3: Σύγχρονες τεχνικές εκδόσεων, εντύπων & ηλεκτρονικών εντύπων	3,00	5,00	2,00
12. Άλλο 4: Σύγχρονες τεχνικές εικονογραφίας/σκηνογραφίας	1,00	4,00	3,00
13. Άλλο 5: Διαχείριση και μετατροπή ψηφιακών αρχείων στις εκδόσεις	2,00	5,00	3,00
14. Άλλο 6: Κυκλική οικονομία & ψηφιοποίηση	1,00	4,00	3,00

*1 = Πολύ χαμηλή βαρύτητα, 2 = Χαμηλή βαρύτητα, 3 = Μέτρια βαρύτητα, 4 = Υψηλή βαρύτητα, 5 = Πολύ υψηλή βαρύτητα

Από τα δεδομένα του ως άνω πίνακα, προκύπτει ότι οι περιοχές γνώσεων και δεξιοτήτων που παρουσιάζουν τις μεγαλύτερες διαφορές μεταξύ του εκτιμώμενου υφιστάμενου επιπέδου και της εκτιμώμενης προτεραιότητας για κατάρτιση είναι οι εξής:

1. Υπηρεσίες Web to print
2. Σύγχρονες τεχνικές εικονογραφίας/σκηνογραφίας
3. Διαχείριση και μετατροπή ψηφιακών αρχείων στις εκδόσεις
4. Κυκλική οικονομία & ψηφιοποίηση
5. Σύστημα διαχείρισης παραγωγής

Οι διαφορές στις ως άνω περιοχές γνώσεων και δεξιοτήτων συνιστούν έμμεση υποδήλωση του εκτιμώμενου ελλείμματος ή υστέρησης του υφιστάμενου βαθμού κατοχής ή και άσκησης τους από τα στελέχη του επαγγέλματος.

Πίνακας 33: Προσδιορισμός στόχων κατάρτισης (Γραφίστες και σχεδιαστές πολυμέσων)

Εκτιμώμενη σημασία / βαρύτητα των στόχων κατάρτισης	Μέσος όρος*
1. Σχεδιασμός και εφαρμογή στρατηγικών ψηφιακού μάρκετινγκ και διαφήμισης	3,00
2. Διεξαγωγή ηλεκτρονικού εμπορίου και προώθηση πωλήσεων μέσα από ηλεκτρονικές πλατφόρμες πωλήσεων	4,33
3. Ανάπτυξη και βελτιστοποίηση ιστοσελίδων	3,67
4. Διαχείριση μέσων κοινωνικής δικτύωσης	3,00
5. Επεξεργασία και ανάλυση δεδομένων και πληροφοριών	3,00
6.. Μέσα κυβερνοασφάλειας και διασφάλισης του απορρήτου των δεδομένων	3,00
7. Ενσωμάτωση ψηφιακών τεχνολογιών στις επιχειρηματικές διαδικασίες	4,33
8. Ψηφιακή διαχείριση των παραγγελιών, των πωλήσεων και των αποθεμάτων	4,33
9. Άλλο 1: Υπηρεσίες Web to print	5,00
10. Άλλο 2: Συστήματα διαχείρισης παραγωγής	5,00
11. Άλλο 3: Σύγχρονες τεχνικές εκδόσεων, εντύπων & ηλεκτρονικών εντύπων	5,00
12. Άλλο 4: Σύγχρονες τεχνικές εικονογραφίας/σκηνογραφίας	3,00
13. Άλλο 5: Διαχείριση και μετατροπή ψηφιακών αρχείων στις εκδόσεις	3,00
14. Άλλο 6: Κυκλική οικονομία & ψηφιοποίηση	4,00

*1 = Πολύ χαμηλή βαρύτητα, 2 = Χαμηλή βαρύτητα, 3 = Μέτρια βαρύτητα, 4 = Υψηλή βαρύτητα, 5 = Πολύ υψηλή βαρύτητα

Από τα δεδομένα του προηγούμενου πίνακα προκύπτουν οι εξής κατά προτεραιότητα στόχοι των προγραμμάτων κατάρτισης:

1. Υπηρεσίες Web to print
2. Συστήματα διαχείρισης παραγωγής
3. Σύγχρονες τεχνικές εκδόσεων, εντύπων & ηλεκτρονικών εντύπων
4. Διεξαγωγή ηλεκτρονικού εμπορίου και προώθηση πωλήσεων μέσα από ηλεκτρονικές πλατφόρμες πωλήσεων
5. Ενσωμάτωση ψηφιακών τεχνολογιών στις επιχειρηματικές διαδικασίες
6. Ψηφιακή διαχείριση των παραγγελιών, των πωλήσεων και των αποθεμάτων

Με βάση την επεξεργασία και τη σύνθεση των απαντήσεων των συμμετεχόντων, οι οποίες δόθηκαν τόσο μέσω των ατομικών συνεντεύξεων, όσο και μέσω της ομαδικής διαδικτυακής συνάντησης όπου συμμετείχαν τέσσερις²⁰ εξειδικευμένοι πληροφορητές, προτείνονται τα εξής προγράμματα κατάρτισης:

Πρόγραμμα 1: Ψηφιακός Μετασχηματισμός στον Κλάδο των Εκδόσεων

Στόχοι κατάρτισης: Το πρόγραμμα εξυπηρετεί τους υπ. αριθμ. 7, 10, 11 και 14 στόχους κατάρτισης του Πίνακα 33.

Οι επιμέρους **θεματικές ενότητες** του Προγράμματος, όπως προκύπτουν βάσει των στόχων κατάρτισης που εξυπηρετεί, είναι κυρίως οι εξής:

1. Αρχές και εφαρμογές ψηφιοποίησης, ψηφιακού μετασχηματισμού και της 4ης βιομηχανικής επανάστασης (Industry 4.0).
  - Εισαγωγή στην ψηφιοποίηση και στον ψηφιακό μετασχηματισμό
  - Αρχές και εφαρμογές της 4ης βιομηχανικής επανάστασης (Industry 4.0)
  - Επιπτώσεις στον εκδοτικό κλάδο.
2. Κυκλική οικονομία και ψηφιοποίηση
3. Ενσωμάτωση ψηφιακών τεχνολογιών στις επιχειρηματικές διαδικασίες

²⁰ Εκτός των τριών εξειδικευμένων πληροφορητών με τους οποίους πραγματοποιήθηκαν ατομικές συνεντεύξεις, στην ομαδική διαδικτυακή συνάντηση συμμετείχε επίσης η κ. Τζένη Παγανή.

4. Οι σύγχρονες τεχνολογίες των γραφικών τεχνών και η διασύνδεσή τους με τον σχεδιασμό και την παραγωγή των εκδόσεων: Ηλεκτρονική προεκτύπωση, Ψηφιακές εκτυπώσεις, Βιβλιοδεσία, Περαιώσεις και Φινίρισμα

Προτεινόμενη μέθοδος υλοποίησης: Μικτή μέθοδος με σημαντική συμμετοχή της διαζώσης κατάρτισης (40% έως 50% της συνολικής διάρκειας).

Προτεινόμενη διάρκεια και χρόνος υλοποίησης: Η προτεινόμενη διάρκεια του προγράμματος ανέρχεται σε min 100 ώρες. Η διεξαγωγή του να γίνεται σε απογευματινές ώρες και Σαββατοκύριακα.

Πρόγραμμα 2: Σύγχρονες Τεχνικές Σχεδιασμού Εκδόσεων (εντύπων και ηλεκτρονικών)

Στόχοι κατάρτισης: Το πρόγραμμα εξυπηρετεί τους υπ. αριθμ. 4, 11, 12 και 13 στόχους κατάρτισης του Πίνακα 33. Πιο συγκεκριμένα, ο κεντρικός στόχος του προγράμματος είναι η ανάπτυξη και βελτίωση των δεξιοτήτων προετοιμασίας υλικού εκδοτικού περιεχομένου, διαχείρισης οπτικού υλικού (εικόνων, διαγραμμάτων, ψηφιακής εικονογραφίας) και σύγχρονης σελιδοποίησης σε ψηφιακό περιβάλλον cross-media publishing.

Οι επιμέρους **Θεματικές ενότητες** του Προγράμματος, όπως προκύπτουν βάσει των στόχων κατάρτισης που εξυπηρετεί, είναι κυρίως οι εξής:

1. Σχεδιασμός UX/UI
2. Διαχείριση μέσων κοινωνικής δικτύωσης
3. Περιβάλλον Cross-Media Publishing
4. Τεχνολογίες Premedia
5. Διαχείριση και επεξεργασία ψηφιακών αρχείων κειμένου και εικόνας
6. Περιβάλλον εργασίας εκδοτικού περιεχομένου XML
7. Document Type Format & Metadata

Προτεινόμενη μέθοδος υλοποίησης: Μικτή μέθοδος με σημαντική συμμετοχή της διαζώσης κατάρτισης (40% έως 50% της συνολικής διάρκειας).

Προτεινόμενη διάρκεια και χρόνος υλοποίησης: Η προτεινόμενη διάρκεια του προγράμματος ανέρχεται σε min 100 ώρες. Η διεξαγωγή του να γίνεται σε απογευματινές ώρες και Σαββατοκύριακα.

Πρόγραμμα 3: Εξελίξεις στον Κλάδο των Εκδόσεων και Εμπορική Διαχείριση με ψηφιακά εργαλεία

Στόχοι κατάρτισης: Το πρόγραμμα εξυπηρετεί τους υπ. αριθμ. 1, 2, 3, 5, 6, 8, 9 και 10 στόχους κατάρτισης του Πίνακα 33.

Οι επιμέρους **θεματικές ενότητες** του Προγράμματος, όπως προκύπτουν βάσει του κύριου στόχου κατάρτισης που εξυπηρετεί, είναι κυρίως οι εξής:

1. Εισαγωγή στα συστήματα MIS, οργάνωση εργασιών και πελατών, εμπορική διαχείριση, ψηφιακά συστήματα διαχείρισης εργασιών, σχεδιασμού και παραγωγής.
  - Ο σύγχρονος εκδοτικός κλάδος και τα είδη των εκδόσεων
  - Σχεδιασμός και εφαρμογή στρατηγικών ψηφιακού μάρκετινγκ και διαφήμισης
  - Ροή εργασιών σχεδιασμού και παραγωγής
  - Σχεδιασμός ιστοσελίδων
2. Διαχείριση εκδοτικών δεδομένων σε σχέση με τα πνευματικά δικαιώματα και εφαρμογές ασφάλειας δεδομένων στο ψηφιακό περιβάλλον
  - Συστήματα διαχείρισης πληροφοριών (MIS)
  - Διαχείριση Πνευματικών δικαιωμάτων και Copyright
  - Μέσα κυβερνοασφάλειας και διασφάλισης του απορρήτου των δεδομένων
3. Σχεδιασμός ψηφιακής διαχείρισης εκδοτικών διαδικασιών μέσω του διαδικτύου και εφαρμογών ηλεκτρονικού εμπορίου
  - Ηλεκτρονικό Εμπόριο – Συστήματα Web-to-Print
  - Συστήματα διαχείρισης παραγωγής

Προτεινόμενη μέθοδος υλοποίησης: Μικτή μέθοδος με σημαντική συμμετοχή της διαζώσης κατάρτισης (40% έως 50% της συνολικής διάρκειας).

Προτεινόμενη διάρκεια και χρόνος υλοποίησης: Η προτεινόμενη διάρκεια του προγράμματος ανέρχεται περίπου σε 80 ώρες. Η διεξαγωγή του να γίνεται σε απογευματινές ώρες και Σαββατοκύριακα.

Κίνητρα και πιθανά εμπόδια συμμετοχής (κοινά και στα τρία προγράμματα)

Κίνητρα:

- Εκπαιδευτικό επίδομα, ιδίως για τις περιπτώσεις των μισθωτών
- Καλοί εκπαιδευτές
- Καλό εκπαιδευτικό υλικό, ιδίως για τα μέρη της εξ' αποστάσεως κατάρτισης
- Η συμμετοχή των φορέων του εκδοτικού κλάδου
- Η απαλλαγή από την εργασία (για τις ώρες συμμετοχής στα προγράμματα)

Πιθανά εμπόδια

- Η μη απαλλαγή από την εργασία (για τις ώρες συμμετοχής στα προγράμματα)
- Το πιθανό οικονομικό κόστος συμμετοχής
- Η έλλειψη χρόνου

3.3 Μεσίτες ακίνητης περιουσίας

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα των τεσσάρων ατομικών συνεντεύξεων του επαγγέλματος των μεσιτών ακίνητης περιουσίας

Πίνακας 34: Υφιστάμενο επίπεδο γνώσεων και δεξιοτήτων – Προτεραιότητες κατάρτισης (Μεσίτες ακίνητης περιουσίας)

Περιοχές γνώσεων και δεξιοτήτων του επαγγέλματος	1. Εκτίμηση υφιστάμενου επιπέδου* (μ.ό.)	2. Εκτιμώμενη προτεραιότητα κατάρτισης* (μ.ό.)	3. Διαφορά* (2-1) (μ.ό.)
1. Σχεδιασμός και εφαρμογή στρατηγικών ψηφιακού μάρκετινγκ και διαφήμισης	1,75	3,25	1,50
2. Διεξαγωγή ηλεκτρονικού εμπορίου και προώθηση πωλήσεων μέσα από ηλεκτρονικές πλατφόρμες πωλήσεων	3,50	4,00	0,67
3. Ανάπτυξη και βελτιστοποίηση ιστοσελίδων	2,75	3,50	1,67
4. Διαχείριση μέσων κοινωνικής δικτύωσης	3,00	5,00	2,00
5. Αναλύσεις δεδομένων και πληροφοριών	1,75	4,50	3,00
6. Κυβερνοασφάλεια και απόρρητο δεδομένων	1,50	4,00	3,33
7. Ενσωμάτωση ψηφιακών τεχνολογιών στις επιχειρηματικές διαδικασίες	2,25	3,50	1,33
8. Ψηφιακή διαχείριση των παραγγελιών, των πωλήσεων και των αποθεμάτων	2,50	3,75	1,33
9. Άλλο 1: Αξιοποίηση σύγχρονων ψηφιακών εργαλείων, όπως π.χ. ψηφιακή επιμέτρηση	1,00	3,00	2,00
10. Άλλο 2: Αξιοποίηση τεχνητής νοημοσύνης	1,00	5,00	4,00

*1 = Πολύ χαμηλή βαρύτητα, 2 = Χαμηλή βαρύτητα, 3 = Μέτρια βαρύτητα, 4 = Υψηλή βαρύτητα, 5 = Πολύ υψηλή βαρύτητα

Από τα δεδομένα του ως άνω πίνακα, προκύπτει ότι οι περιοχές γνώσεων και δεξιοτήτων που παρουσιάζουν τις μεγαλύτερες διαφορές μεταξύ του εκτιμώμενου υφιστάμενου επιπέδου και της εκτιμώμενης προτεραιότητας για κατάρτιση είναι οι εξής:

1. Αξιοποίηση τεχνητής νοημοσύνης
2. Κυβερνοασφάλεια και απόρρητο δεδομένων
3. Αναλύσεις δεδομένων και πληροφοριών
4. Αξιοποίηση σύγχρονων ψηφιακών εργαλείων, όπως π.χ. ψηφιακή επιμέτρηση
5. Διαχείριση μέσων κοινωνικής δικτύωσης

Οι διαφορές στις ως άνω περιοχές γνώσεων και δεξιοτήτων συνιστούν έμμεση υποδήλωση του εκτιμώμενου ελλείμματος ή υστέρησης του υφιστάμενου βαθμού κατοχής ή και άσκησής τους από τα στελέχη του επαγγέλματος.

Στον επόμενο πίνακα αποτυπώνονται με κόκκινο χρώμα οι μέσοι όροι των στόχοι κατάρτισης που έχει εκτιμηθεί πως έχουν μεγαλύτερη βαρύτητα σύμφωνα με τις απαντήσεις

Πίνακας 35: Προσδιορισμός στόχων κατάρτισης (Μεσίτες ακίνητης περιουσίας)

Εκτιμώμενη σημασία / βαρύτητα των στόχων κατάρτισης*	Μέσος όρος*
1. Σχεδιασμός και εφαρμογή στρατηγικών ψηφιακού μάρκετινγκ και διαφήμισης	3,75
2. Διεξαγωγή ηλεκτρονικού εμπορίου και προώθηση πωλήσεων μέσα από ηλεκτρονικές πλατφόρμες πωλήσεων	3,75
3. Ανάπτυξη και βελτιστοποίηση ιστοσελίδων	4,00
4. Διαχείριση μέσων κοινωνικής δικτύωσης	5,00
5. Επεξεργασία και ανάλυση δεδομένων και πληροφοριών	4,50
6. Μέσα κυβερνοασφάλειας και διασφάλισης του απορρήτου των δεδομένων	4,25
7. Ενσωμάτωση ψηφιακών τεχνολογιών στις επιχειρηματικές διαδικασίες	3,25
8. Ψηφιακή διαχείριση των παραγγελιών, των πωλήσεων και των αποθεμάτων	2,50
9. Άλλο 1: Αξιοποίηση σύγχρονων ψηφιακών εργαλείων, όπως π.χ. ψηφιακή επιμέτρηση	2,00
10. Άλλο 2: Αξιοποίηση τεχνητής νοημοσύνης	2,00

*1 = Πολύ χαμηλή βαρύτητα, 2 = Χαμηλή βαρύτητα, 3 = Μέτρια βαρύτητα, 4 = Υψηλή βαρύτητα, 5 = Πολύ υψηλή βαρύτητα

Από τα δεδομένα του προηγούμενου πίνακα προκύπτουν οι εξής κατά προτεραιότητα στόχοι των προγραμμάτων κατάρτισης:

1. Διαχείριση μέσων κοινωνικής δικτύωσης
2. Επεξεργασία και ανάλυση δεδομένων και πληροφοριών
3. Μέσα κυβερνοασφάλειας και διασφάλισης του απορρήτου των δεδομένων
4. Ανάπτυξη και βελτιστοποίηση ιστοσελίδων

Με βάση την επεξεργασία και την όπου απαιτείτο σύνθεση των απαντήσεων των συμμετεχόντων, ώστε να μην υπάρχουν επικαλύψεις, προτείνονται τα εξής προγράμματα κατάρτισης:

Πρόγραμμα 1: Ψηφιακό μάρκετινγκ με τη χρήση μέσων κοινωνικής δικτύωσης

Στόχοι κατάρτισης: Το πρόγραμμα εξυπηρετεί τους υπ. αριθμ. 1, 3 και 4 στόχους κατάρτισης του Πίνακα 35.

Οι επιμέρους **Θεματικές ενότητες** του Προγράμματος, όπως προκύπτουν βάσει των στόχων κατάρτισης που εξυπηρετεί, είναι κυρίως οι εξής:

1. Σχεδιασμός και εφαρμογή στρατηγικών ψηφιακού μάρκετινγκ και διαφήμισης
2. Ανάπτυξη και βελτιστοποίηση ιστοσελίδων
3. Διαχείριση μέσων κοινωνικής δικτύωσης

Προτεινόμενη μέθοδος υλοποίησης: e-learning, ασύγχρονο και σύγχρονο.

Προτεινόμενη διάρκεια και χρόνος υλοποίησης: Η προτεινόμενη διάρκεια του προγράμματος ανέρχεται σε 20 ώρες. Η διεξαγωγή τους να γίνεται μόνο καθημερινές και σε απογευματινές ώρες. Σε περίπτωση που μέρος του προγράμματος διεξαχθεί διαζώσης να επιλεγεί ένας κατάλληλος ξενοδοχειακός χώρος.

Πρόγραμμα 2: Ψηφιακή οργάνωση της επιχείρησης με προσανατολισμό στην εξυπηρέτηση των πελατών και την ασφάλεια των επικοινωνιών

Στόχοι κατάρτισης: Το πρόγραμμα εξυπηρετεί τους υπ. αριθμ. 5, 6, 7 και 8 στόχους κατάρτισης του Πίνακα 35.

Οι επιμέρους **Θεματικές ενότητες** του Προγράμματος, όπως προκύπτουν βάσει των στόχων κατάρτισης που εξυπηρετεί, είναι κυρίως οι εξής:

1. Ενσωμάτωση ψηφιακών τεχνολογιών στις επιχειρηματικές διαδικασίες
2. Επεξεργασία και ανάλυση δεδομένων και πληροφοριών
3. Μέσα κυβερνοασφάλειας και διασφάλισης του απορρήτου των δεδομένων
4. Ψηφιακή διαχείριση των παραγγελιών, των πωλήσεων και των αποθεμάτων

Προτεινόμενη μέθοδος υλοποίησης: e-learning, ασύγχρονο και σύγχρονο.

Προτεινόμενη διάρκεια και χρόνος υλοποίησης: Η προτεινόμενη διάρκεια του προγράμματος ανέρχεται σε 20 ώρες. Η διεξαγωγή τους να γίνεται μόνο καθημερινές και σε απογευματινές ώρες. Σε περίπτωση που μέρος του προγράμματος διεξαχθεί δια ζώσης να επιλεγεί ένας κατάλληλος ξενοδοχειακός χώρος.

Κίνητρα και πιθανά εμπόδια συμμετοχής (κοινά και στα δύο προγράμματα)

Κίνητρα:

- Η απόκτηση χρήσιμων γνώσεων που αφορούν στην ψηφιοποίηση των υπηρεσιών
- Η διάθεση πιστοποιητικών / βεβαιώσεων παρακολούθησης.

Πιθανά εμπόδια

- Έλλειψη διαθέσιμου χρόνου
- Η τυχόν διεξαγωγή των προγραμμάτων δια ζώσης σε απομακρυσμένες εγκαταστάσεις
- Το πιθανό οικονομικό κόστος συμμετοχής.

Σύνοψη

Βάσει της ανάλυσης των ατομικών, των ομαδικών και των επαναληπτικών συνεντεύξεων που υλοποιήθηκαν στα επιλεγμένα επαγγέλματα των τομέων της ασημένιας οικονομίας, της πολιτιστικής και καλλιτεχνικής χειροτεχνίας και του ψηφιακού μετασχηματισμού στον τομέα των υπηρεσιών με έμφαση στις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις, στον κάτωθι συγκεντρωτικό πίνακα παρουσιάζονται ανά επάγγελμα τα προτεινόμενα αντικείμενα κατάρτισης και τα επιμέρους βασικά τους χαρακτηριστικά (μέθοδος υλοποίησης, διάρκεια και χρονικές περίοδοι υλοποίησης, κίνητρα και εμπόδια συμμετοχής).

Πίνακας 36: Σύνοψη Προγραμμάτων Κατάρτισης ανά Επάγγελμα

Επάγγελμα	Προγράμματα κατάρτισης (τίτλοι)	Μέθοδος υλοποίησης	Διάρκεια/ Χρόνος υλοποίησης	Κίνητρα / Εμπόδια συμμετοχής
Τεχνικοί και βοηθοί φυσιοθεραπείας & Γυμναστές, εκπαιδευτές και επικεφαλής προγραμμάτων ευεξίας και αναψυχής	Σχεδιασμός, προώθηση και οργάνωση της παροχής υπηρεσιών υγείας και ευεξίας προς ηλικιωμένους	Μικτή μέθοδος με μεγάλη συμμετοχή της εξ' αποστάσεως κατάρτισης, κυρίως σύγχρονης τηλεκατάρτισης.	80 - 100 ώρες/ απογευματινές ώρες και Σαββατοκύριακα και να μην υπερβαίνει σε χρόνο τις 8 ώρες την εβδομάδα	(κοινά και στα δύο προγράμματα) Κίνητρα: - Το περιεχόμενο και ο συγκεκριμένος / πρακτικός χαρακτήρας των προγραμμάτων - Η αυθεντία / αναγνωρισιμότητα των εισηγητών - Οι προοπτικές καριέρας και βελτίωσης των απολαβών - Το επίδομα συμμετοχής - Η πιθανή μοριοδότηση των προγραμμάτων από τον ΑΣΕΠ Πιθανά εμπόδια - Οι ώρες διεξαγωγής τους - Οι οικογενειακές υποχρεώσεις - Το οικονομικό κόστος (εφόσον υπάρχει)
	Εφαρμογή σύγχρονων υπηρεσιών υγείας και ευεξίας σε ηλικιωμένους	Μικτή μέθοδος: Διαζώσης (65%) και εξ' αποστάσεως (35%)	40 - 50 ώρες/ απογευματινές ώρες και Σαββατοκύριακα και να μην υπερβαίνει σε χρόνο τις 8 ώρες την εβδομάδα	

Επάγγελμα	Προγράμματα κατάρτισης (τίτλος)	Μέθοδος υλοποίησης	Διάρκεια/ Χρόνος υλοποίησης	Κίνητρα / Εμπόδια συμμετοχής
Βοηθοί στον τομέα της υγείας	Αναβάθμιση της λειτουργίας και των παρεχόμενων υπηρεσιών λειτουργίας των δομών φροντίδας ηλικιωμένων	Συνδυασμός σύγχρονου και ασύγχρονου e-learning	100 - 120 ώρες/ απογευματινές ώρες και Σαββατοκύριακα	(κοινά και στα τρία προγράμματα) Κίνητρα συμμετοχής - Οικονομικά κίνητρα (επιδότηση) - Αναγνώριση και πιστοποίηση - Μοριοδότηση - Σύνδεση του προγράμματος με την αγορά εργασίας - Επαγγελματική Ανάπτυξη - Επίλυση πρακτικών προβλημάτων - Προσωπικό Ενδιαφέρον - Ενθάρρυνση από τον εργοδότη
	Υποστήριξη υπηρεσιών προς ηλικιωμένους- τεχνολογικές εφαρμογές	Μικτή μέθοδος με συνδυασμό διαζώσης και εξ' αποστάσεως (σύγχρονου και ασύγχρονου e-learning) κατάρτισης	40 ώρες περίπου/ απογευματινές ώρες και Σαββατοκύριακα	Εμπόδια συμμετοχής - Burn out (να μην θέλει να ασχοληθεί πλέον με τους ηλικιωμένους) - Χρονικά περιορισμένος χρόνος (ωράριο εργασίας) - Οικονομικά εμπόδια - Έλλειψη ενθάρρυνσης ή υποστήριξης - Έλλειψη πρόσβασης σε εκπαιδευτικούς πόρους - Έλλειψη εμπιστοσύνης και αυτοπεποίθησης
	Ευζωία και καλή γήρανση ηλικιωμένων	Μικτή μέθοδος με συνδυασμό διαζώσης και εξ' αποστάσεως (σύγχρονου και ασύγχρονου e-learning) κατάρτισης	100 - 120 ώρες/ απογευματινές ώρες και Σαββατοκύριακα	
Αγγειοπλάστες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	Βελτίωση διαδικασιών σχεδιασμού και δημιουργίας προϊόντων αγγειοπλαστικής	Μικτή μέθοδος με συμμετοχή της διαζώσης. Η υλοποίηση του διαζώσης μέρους των προγραμμάτων απαιτεί κατάλληλα εξοπλισμένα εργαστήρια.	100 - 120 ώρες/ απογευματινές ώρες και να μην υπερβαίνει σε χρόνο τις 6 ώρες (δύο τρίωρα ώστε να ολοκληρώνονται τα ψήσιματα) την εβδομάδα. Καταλληλότερη περίοδος διεξαγωγής του προγράμματος είναι ο χειμώνας, οπότε σημειώνεται μείωση των επαγγελματικών υποχρεώσεων.	(κοινά και στα δύο προγράμματα) Κίνητρα: - Η πιστοποίηση των προγραμμάτων - Η διασύνδεση με επαγγελματικά δικαιώματα και εν γένει η αναγνώρισή τους στην αγορά - Η διεξαγωγή τους από γνωστούς και διακεκριμένους εισηγητές - Η επιδότηση της συμμετοχής
	Οργάνωση και διοίκηση βιοτεχνικής μονάδας	Μικτή μέθοδος με σημαντική συμμετοχή της εξ' αποστάσεως κατάρτισης	80 ώρες/ απογευματινές ώρες και να μην υπερβαίνει σε χρόνο τις 6 ώρες (τρία δίωρα) την εβδομάδα. Καταλληλότερη περίοδος διεξαγωγής του προγράμματος είναι ο χειμώνας, οπότε σημειώνεται μείωση των επαγγελματικών υποχρεώσεων	Πιθανά εμπόδια - Η διεξαγωγή τους κατά τους καλοκαιρινούς μήνες - Η απόσταση από την τοποθεσία υλοποίησής τους (αφορά στο 1ο πρόγραμμα που προτείνεται να διεξαχθεί κυρίως δια ζώσης).

Επάγγελμα	Προγράμματα κατάρτισης (τίτλοι)	Μέθοδος υλοποίησης	Διάρκεια/ Χρόνος υλοποίησης	Κίνητρα / Εμπόδια συμμετοχής
Κοσμηματοποιοί και τεχνίτες πολύτιμων μετάλλων	Ανάπτυξη της δημιουργικότητας στον σχεδιασμό και την παραγωγή προϊόντων αργυροχρυσοχοϊας	Μικτή μέθοδος με μεγάλη συμμετοχή της δια ζώσης κατάρτισης. Η υλοποίηση του δια ζώσης μέρους των προγραμμάτων απαιτεί κατάλληλα εξοπλισμένα εργαστήρια	50-60 ώρες/ απογευματινές ώρες	(κοινά και στα τρία προγράμματα) Κίνητρα: -Η πίστη ότι θα αποκτήσουν σύγχρονες γνώσεις και δεξιότητες απαραίτητες για την εργασία τους -Η καλή οργάνωση των προγραμμάτων και οι γνώσεις/ η εμπειρία των εκπαιδευτών -Η διάρκεια τους /η μέθοδος υλοποίησης (με σύγχρονη και ασύγχρονη κατάρτιση) Πιθανά εμπόδια -Έλλειψη χρόνου, -Ενδιασμοί λόγω ηλικίας ή έλλειψης εξοικείωσης με νέες τεχνολογίες -Η απόσταση από την τοποθεσία υλοποίησης της δια ζώσης κατάρτισης
	Οργάνωση και διοίκηση βιοτεχνικής μονάδας	Μικτή μέθοδος κατάρτισης	50-60 ώρες/ απογευματινές ώρες	
	Κατάρτιση στις νέες τεχνολογίες για τη δημιουργία και την προώθηση των προϊόντων	Μικτή μέθοδος κατάρτισης	50-60 ώρες/ απογευματινές ώρες	
Κατασκευαστές και χορδιστές μουσικών οργάνων	Τεχνικές σχεδιασμού, επιλογής υλικών και εφαρμογής ασφαλών τεχνικών δημιουργίας προϊόντων	Μικτή μέθοδος με σημαντική συμμετοχή της δια ζώσης	120 - 140 ώρες/ απογευματινές ώρες και Σαββατοκύριακα. Το δια ζώσης μέρος των προγραμμάτων να υλοποιείται σε μεγάλα αστικά κέντρα (Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Ηράκλειο) και σε χώρους με εξειδικευμένο εργαστηριακό εξοπλισμό.	(κοινά και στα δύο προγράμματα) Κίνητρα: - Η επιδότηση της συμμετοχής Πιθανά εμπόδια - Η απόσταση από την τοποθεσία υλοποίησής τους (αφορά κυρίως στο 1ο πρόγραμμα που προτείνεται να διεξαχθεί κυρίως δια ζώσης) - Το οικονομικό κόστος συμμετοχής (εάν απαιτηθεί) - Η υλοποίηση των προγραμμάτων από εκπαιδευτές που δεν τυγχάνουν ευρύτερης αναγνώρισης
	Οργάνωση και διοίκηση βιοτεχνικής μονάδας	Μικτή μέθοδος με σημαντική συμμετοχή της εξ' αποστάσεως κατάρτισης.	60 - 70 ώρες/ απογευματινές ώρες και Σαββατοκύριακα. Το δια ζώσης μέρος των προγραμμάτων να υλοποιείται σε μεγάλα αστικά κέντρα (Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Ηράκλειο).	

Επάγγελμα	Προγράμματα κατάρτισης (τίτλοι)	Μέθοδος υλοποίησης	Διάρκεια/ Χρόνος υλοποίησης	Κίνητρα / Εμπόδια συμμετοχής
Τεχνίτες επεξεργασίας ξύλου, επιπλοιοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	Ανάπτυξη νέων τεχνικών και αξιοποίηση υφιστάμενων και νέων υλικών	Δια ζώσης	70 – 80 ώρες/ απογευματινές ώρες, καθώς και Σαββατοκύριακα. Τα προγράμματα πρέπει να διεξαχθούν σε κατάλληλα εξοπλισμένα εργαστήρια ή και σε κατάλληλα εξοπλισμένες επιχειρήσεις του κλάδου.	(κοινά και στα τρία προγράμματα) Κίνητρα: - Η απόκτηση εξειδικευμένων και σύγχρονων γνώσεων - Η δυνατότητα καλύτερης επαγγελματικής διαδρομής Πιθανά εμπόδια - Τα ανελαστικά προγράμματα - Η δυσκολία διαθέσιμου χρόνου
	Βελτίωση της οργάνωσης, της δικτύωσης και της βιωσιμότητας της επιχείρησης	Μικτή μέθοδος (δια ζώσης και συνδυασμός σύγχρονης και τηλεκατάρτισης).	60 – 80 ώρες/ απογευματινές ώρες, καθώς και Σαββατοκύριακα	
	Προώθηση πωλήσεων και λειτουργία e-shop	Μικτή μέθοδος (δια ζώσης και συνδυασμός σύγχρονης και τηλεκατάρτισης).	30 – 40 ώρες/ απογευματινές ώρες, καθώς και Σαββατοκύριακα	
Μηχανικοί και επισκευαστές αυτοκινήτων οχημάτων	Ψηφιακή οργάνωση της επιχείρησης και προώθηση του ψηφιακού marketing και του ηλεκτρονικού εμπορίου	Μικτή μέθοδος με κύρια συμμετοχή της δια ζώσης κατάρτισης.	80 – 100 ώρες/ απογευματινές ώρες και Σαββατοκύριακα	(κοινά και στα τρία προγράμματα) Κίνητρα: - Οι εξειδικευμένες γνώσεις και η δυνατότητα πρακτικής εφαρμογής τους - Καλά εξοπλισμένες αίθουσες - Καλοί εκπαιδευτές - Τα προγράμματα να είναι δωρεάν και να οδηγούν σε πιστοποίηση χωρίς εξετάσεις - Ενημερωτικό φυλλάδιο από την Ομοσπονδία Πιθανά εμπόδια - Η διάρκεια και οι ώρες δι-εξαγωγής των προγραμμάτων - Η (μεγάλη) ηλικία των ενδιαφερομένων
	Προβολή της επιχείρησης και διασφάλιση της κυβερνοασφάλειας	Μικτή μέθοδος με κύρια συμμετοχή της δια ζώσης κατάρτισης	80 – 100 ώρες/ απογευματινές ώρες και Σαββατοκύριακα	
	Νέες τεχνολογίες στην επισκευή και συντήρηση των ηλεκτροκίνητων αυτοκινήτων	Δια ζώσης κατάρτιση	25 – 50 ώρες, αναλόγως του επιπέδου των συμμετεχόντων/ Σαββατοκύριακα. Τα προγράμματα να υλοποιηθούν σε κατάλληλα εξοπλισμένα εργαστήρια και σε μεγάλα αστικά κέντρα.	

Επάγγελμα	Προγράμματα κατάρτισης (τίτλοι)	Μέθοδος υλοποίησης	Διάρκεια/ Χρόνος υλοποίησης	Κίνητρα / Εμπόδια συμμετοχής
Γραφίστες και σχεδιαστές πολυμέσων	Ψηφιακός Μετασχηματισμός στον Κλάδο των Εκδόσεων	Μικτή μέθοδος με σημαντική συμμετοχή της διαζώσης κατάρτισης (40% έως 50% της συνολικής διάρκειας).	min 100 ώρες/ απογευματινές ώρες και Σαββατοκύριακα	(κοινά και στα τρία προγράμματα) Κίνητρα: - Εκπαιδευτικό επίδομα, ιδίως για τις περιπτώσεις των μισθωτών - Καλοί εκπαιδευτές - Καλό εκπαιδευτικό υλικό, ιδίως για τα μέρη της εξ' αποστάσεως κατάρτισης - Η συμμετοχή των φορέων του εκδοτικού κλάδου - Η απαλλαγή από την εργασία (για τις ώρες συμμετοχής στα προγράμματα) Πιθανά εμπόδια - Η μη απαλλαγή από την εργασία (για τις ώρες συμμετοχής στα προγράμματα) - Το πιθανό οικονομικό κόστος συμμετοχής - Η έλλειψη χρόνου
	Σύγχρονες Τεχνικές Σχεδιασμού Εκδόσεων (εντύπων και ηλεκτρονικών)	Μικτή μέθοδος με σημαντική συμμετοχή της διαζώσης κατάρτισης (40% έως 50% της συνολικής διάρκειας).	min 100 ώρες/ απογευματινές ώρες και Σαββατοκύριακα	
	Εξελίξεις στον Κλάδο των Εκδόσεων και Εμπορική Διαχείριση με ψηφιακά εργαλεία	Μικτή μέθοδος με σημαντική συμμετοχή της διαζώσης κατάρτισης (40% έως 50% της συνολικής διάρκειας).	80 ώρες/ απογευματινές ώρες και Σαββατοκύριακα	
Μεσίτες ακίνητης περιουσίας	Ψηφιακό μάρκετινγκ με τη χρήση μέσων κοινωνικής δικτύωσης	e-learning, ασύγχρονο και σύγχρονο	σε 20 ώρες/ καθημερινές και σε απογευματινές ώρες. Σε περίπτωση που μέρος του προγράμματος διεξαχθεί δια ζώσης να επιλεγεί ένας κατάλληλος ξενοδοχειακός χώρος.	(κοινά και στα δύο προγράμματα) Κίνητρα: - Η απόκτηση χρήσιμων γνώσεων που αφορούν στην ψηφιοποίηση των υπηρεσιών - Η διάθεση πιστοποιητικών / βεβαιώσεων παρακολούθησης. Πιθανά εμπόδια - Έλλειψη διαθέσιμου χρόνου - Η τυχόν διεξαγωγή των προγραμμάτων δια ζώσης σε απομακρυσμένες εγκαταστάσεις - Το πιθανό οικονομικό κόστος συμμετοχής.
	Ψηφιακή οργάνωση της επιχείρησης με προσανατολισμό στην εξυπηρέτηση των πελατών και την ασφάλεια των επικοινωνιών	e-learning, ασύγχρονο και σύγχρονο	σε 20 ώρες/ καθημερινές και σε απογευματινές ώρες. Σε περίπτωση που μέρος του προγράμματος διεξαχθεί δια ζώσης να επιλεγεί ένας κατάλληλος ξενοδοχειακός χώρος.	

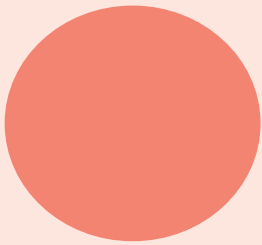
Βιβλιογραφία

Ηλεκτρονικές Πηγές

- Cedefop. (2023). *Skills intelligence*. Ανάκτηση από <https://www.cedefop.europa.eu/en/tools/skills-intelligence>
- ESCO (European Skills, Competences, Qualifications and Occupations) . (2023). Ανάκτηση από <https://esco.ec.europa.eu/el>
- European Commission, Directorate-General for Communications Networks, C., Worthington, H., Simmonds, P., Farla, K., & Varnai, P. (2018). *The silver economy – Final report*. Publications Office. doi:doi/10.2759/685036
- Eurostat. (2023). Ανάκτηση από <https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/data/database>
- Premium Consulting. (2022). *Μελέτη για τη χαρτογράφηση του τομέα της Χειροτεχνίας Καλλιτεχνικής – ΦΑΣΗ Β ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ*. Αθήνα.
- διαΝΕΟσις. (2019). *Η Ανάπτυξη Του Τουρισμού Τρίτης Ηλικίας στην Ελλάδα*. Αθήνα. Ανάκτηση από https://www.dianeosis.org/wp-content/uploads/2019/07/medical_tourism.pdf
- Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων & Επαγγελματικού Προσανατολισμού. (2023). Ανάκτηση από <https://www.eoppep.gr/index.php/el/structure-and-program-certification/workings>
- Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου, Enterprise Greece. (2023). Ανάκτηση από <https://www.enterprisegreece.gov.gr/linkedin-arthra/silver-economy-%E2%80%93-a-growing-sector-in-greece>
- ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ. (2023). *Εργαστήριο παρακολούθησης επαγγελματών ΓΣΕΒΕΕ*. Ανάκτηση από <https://imegsevee.gr/tag/%ce%b5%cf%81%ce%b3%ce%b1%cf%83%cf%84%ce%b7%cf%81%ce%b9%ce%bf-%cf%80%ce%b1%cf%81%ce%b1%ce%ba%ce%bf%ce%bb%ce%bf%cf%85%ce%b8%ce%b7%cf%83%ce%b7%cf%82/>
- ΙΝΕ ΓΣΕΕ . (2023). *ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΕΣ ΣΥΣΤΗΜΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ, ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΤΩΝ ΕΞΕΛΙΞΕΩΝ ΣΕ ΚΛΑΔΟΥΣ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ, ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ*. Ανάκτηση από <https://www.inegsee.gr/deksiotites-ergatiko-dynamiko/>
- ΙΝΣΕΤΕ. (2016). *Προφίλ εισερχόμενου τουρισμού 3ης ηλικίας για διακοπές στην Ευρώπη*.
- Μηχανισμός Διάγνωσης Αναγκών Αγοράς Εργασίας. (2023). Ανάκτηση από <https://mdaae.gr/>
- Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών. (2023). Ανάκτηση από <https://www.minfin.gr/web/guest/-/delose-tou-yp-oikonomikon-k-chrestou-staikoura-ischyro-endiapheron-apo-ependytes-allodapous-syntaxiouchous-kai-ergazomenous-gia-ta-phorologika-kinetra>

Παράρτημα

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΑΤΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΜΑΔΙΚΩΝ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΩΝ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΤΟΜΕΑ ΑΣΗΜΕΝΙΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

1. Δημογραφικά χαρακτηριστικά:
  - 1.1. Ποια είναι η ηλικία σας;
  - 1.2. Ποιο είναι το φύλο σας;
  - 1.3. Πού ζείτε αυτήν τη στιγμή (περιφέρεια, περιφερειακή ενότητα, πόλη / δήμος);
  - 1.4. Ποιο είναι το εκπαιδευτικό σας επίπεδο; (Να καταγραφεί περιγραφικά και αναλυτικά αναγράφοντας και το εκπαιδευτικό του προσόν, π.χ. οικονομολόγος, φυσικοθεραπευτής κ.λπ.)

2. Επαγγελματική εμπειρία και θέση:
  - 2.1. Ποια είναι η τρέχουσα επαγγελματική σας ειδικότητα; (Να καταγραφεί περιγραφικά και αναλυτικά)
  - 2.2. Ποια είναι η θέση σας στο επάγγελμα (επιλογές: μισθωτός, αυτοαπασχολούμενος με ή χωρίς απασχολούμενους, βοηθός οικ. επιχειρ.);
  - 2.3. Πόσα χρόνια εργάζεστε σε αυτό το επάγγελμα;
  - 2.4. Είχατε ασκήσει άλλα επαγγέλματα πριν; (Αν ναι, να αναφερθούν τα βασικότερα και να διευκρινιστεί η τυχόν σχέση τους με τον τομέα αναφοράς)

5. Σε ποιο βαθμό εκτιμάτε τη σημασία / βαρύτητα των κάτωθι στόχων κατάρτισης;

1 = Πολύ χαμηλή βαρύτητα, 2 = Χαμηλή βαρύτητα, 3 = Μέτρια βαρύτητα, 4 = Υψηλή βαρύτητα, 5 = Πολύ υψηλή βαρύτητα	1	2	3	4	5	ΔΓ/ΔΑ
1. Βελτίωση της κατανόησης των αναγκών και των προτιμήσεων των ηλικιωμένων						
2. Ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων/ υπηρεσιών για τη γήρανση του πληθυσμού						
3. Σχεδιασμός και εφαρμογή πολιτικών υγιούς γήρανσης και ευεξίας						
4. Σχεδιασμός και εφαρμογή στρατηγικών marketing και επικοινωνίας για προϊόντα και υπηρεσίες προς ηλικιωμένους						
5. Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών						
6.. Διοίκηση μονάδων υγείας / ευεξίας για ηλικιωμένους						
7. Βελτίωση των δεξιοτήτων παροχής υπηρεσιών υγείας και ευεξίας σε ηλικιωμένους						
8. Άλλο (συμπληρώνεται αναλόγως και εφόσον στην προηγούμενη ερώτηση είχε συμπληρωθεί κάποια πρόσθετη ή νέα ανάγκη κατάρτισης με υψηλή και πολύ υψηλή προτεραιότητα από τους ερωτώμενους)						

Με βάση τα ανωτέρω, ποια προγράμματα κατάρτισης προσδιορίζονται κατά προτεραιότητα (τα προγράμματα μπορούν να προκύπτουν ενοποιώντας τουλάχιστον δύο από τους προηγούμενους στόχους);

6. Ποιοι είναι οι επιδιωκόμενοι στόχοι της κατάρτισης ανά προτεινόμενο πρόγραμμα;

Πρόγραμμα 1:

Πρόγραμμα 2:

Πρόγραμμα 3:

7. Χαρακτηριστικά των προγραμμάτων κατάρτισης
  - 7.1. Ποια η καταλληλότερη μέθοδος υλοποίησης των προγραμμάτων κατάρτισης (δια ζώσης, e-learning σύγχρονο, ασύγχρονο κ.λπ.);
  - 7.2. Ποια η καταλληλότερη διάρκεια των προγραμμάτων κατάρτισης
  - 7.3. Ποια η καταλληλότερη ωριαία κατανομή των προγραμμάτων κατάρτισης (πρωινές ή απογευματινές ώρες, Σαββατοκύριακα κ.λπ.);
  - 7.4. Ποια η καταλληλότερη τοποθεσία για τη διεξαγωγή των προγραμμάτων κατάρτισης;
8. Εμπόδια συμμετοχής
  - 8.1. Ποια θεωρείτε τα καταλληλότερα κίνητρα συμμετοχής;
  - 8.2. Ποια θεωρείτε τα κύρια εμπόδια συμμετοχής; Πως θα μπορούσαν να καμφθούν;

Ευχαριστούμε θερμά για τη συνεργασία σας!

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΤΟΜΕΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗΣ ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΑΣ

1. Δημογραφικά χαρακτηριστικά:
  - 1.1. Ποια είναι η ηλικία σας;
  - 1.2. Ποιο είναι το φύλο σας;
  - 1.3. Πού ζείτε αυτήν τη στιγμή (περιφέρεια, περιφερειακή ενότητα, πόλη / δήμος);
  - 1.4. Ποιο είναι το εκπαιδευτικό σας επίπεδο; (Να καταγραφεί περιγραφικά και αναλυτικά αναγράφοντας και το εκπαιδευτικό του προσόν, π.χ. οικονομολόγος, φυσικοθεραπευτής κ.λπ.)
2. Επαγγελματική εμπειρία και θέση:
  - 2.1. Ποια είναι η τρέχουσα επαγγελματική σας ειδικότητα; (Να καταγραφεί περιγραφικά και αναλυτικά)
  - 2.2. Ποια είναι η θέση σας στο επάγγελμα (επιλογές: μισθωτός, αυτοαπασχολούμενος με ή χωρίς απασχολούμενους, βοηθός οικ. επιχειρ.);
  - 2.3. Πόσα χρόνια εργάζεστε σε αυτό το επάγγελμα;
  - 2.4. Είχατε ασκήσει άλλα επαγγέλματα πριν; (Αν ναι, να αναφερθούν τα βασικότερα και να διευκρινιστεί η τυχόν σχέση τους με τον τομέα αναφοράς)

5. Σε ποιο βαθμό εκτιμάτε τη σημασία / βαρύτητα των κάτωθι στόχων κατάρτισης;

1 = Πολύ χαμηλή βαρύτητα, 2 = Χαμηλή βαρύτητα, 3 = Μέτρια βαρύτητα, 4 = Υψηλή βαρύτητα, 5 = Πολύ υψηλή βαρύτητα	1	2	3	4	5	ΔΓ/ΔΑ
1. Αποτελεσματική Εφαρμογή παραδοσιακών τεχνικών και πρακτικών χειροτεχνίας						
2. Γνώση των χαρακτηριστικών των υλικών και αποτελεσματική επιλογή τους						
3. Σχεδιασμός και αισθητική των προϊόντων						
4. Κοστολόγηση των προϊόντων						
5.. Σχεδιασμός και εφαρμογή στρατηγικών εμπορίας και προώθησης βιοτεχνικών προϊόντων						
6. Οργάνωση και διοίκηση βιοτεχνικής μονάδας						
7. Υγεία και ασφάλεια στη βιοτεχνική μονάδα						
8. Επικοινωνία και συνεργασία με εργαζόμενους της βιοτεχνικής μονάδας						
9. Συνεργασία και δικτύωση με άλλες βιοτεχνικές μονάδες						
10.. Χρήση Η/Υ και αξιοποίηση διαδικτύου για τη βελτίωση της λειτουργίας και των στόχων της βιοτεχνικής μονάδας						
11. Λειτουργία e-shop για την προώθηση των πωλήσεων της βιοτεχνικής μονάδας						
12. Άλλο (συμπληρώνεται αναλόγως και εφόσον στην προηγούμενη ερώτηση είχε συμπληρωθεί κάποια πρόσθετη ή νέα ανάγκη κατάρτισης με υψηλή και πολύ υψηλή προτεραιότητα από τους ερωτώμενους)						

-
6. Με βάση τα ανωτέρω, ποια προγράμματα κατάρτισης προσδιορίζονται κατά προτεραιότητα (τα προγράμματα μπορούν να προκύπτουν ενοποιώντας τουλάχιστον δύο από τους προηγούμενους στόχους);

Πρόγραμμα 1:

Πρόγραμμα 2:

Πρόγραμμα 3:

7. Ποιοι είναι οι επιδιωκόμενοι στόχοι της κατάρτισης ανά προτεινόμενο πρόγραμμα;

Πρόγραμμα 1:

Πρόγραμμα 2:

Πρόγραμμα 3:

8. Χαρακτηριστικά των προγραμμάτων κατάρτισης

8.1. Ποια η καταλληλότερη μέθοδος υλοποίησης των προγραμμάτων κατάρτισης (δια ζώσης, e-learning σύγχρονο, ασύγχρονο κ.λπ.);

8.2. Ποια η καταλληλότερη διάρκεια των προγραμμάτων κατάρτισης;

8.3. Ποια η καταλληλότερη ωριαία κατανομή των προγραμμάτων κατάρτισης (πρωινές ή απογευματινές ώρες, Σαββατοκύριακα κ.λπ.);

8.4. Ποια η καταλληλότερη τοποθεσία για τη διεξαγωγή των προγραμμάτων κατάρτισης;

9. Εμπόδια συμμετοχής

9.1. Ποια θεωρείτε τα καταλληλότερα κίνητρα συμμετοχής;

9.2. Ποια θεωρείτε τα κύρια εμπόδια συμμετοχής; Πως θα μπορούσαν να καμφθούν;

Ευχαριστούμε θερμά για τη συνεργασία σας!

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΤΟΜΕΑ ΨΗΦΙΑΚΟΥ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΙΣ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΕΣ ΚΑΙ ΜΙΚΡΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

1. Δημογραφικά χαρακτηριστικά:
  - 1.1. Ποια είναι η ηλικία σας;
  - 1.2. Ποιο είναι το φύλο σας;
  - 1.3. Πού ζείτε αυτήν τη στιγμή (περιφέρεια, περιφερειακή ενότητα, πόλη / δήμος);
  - 1.4. Ποιο είναι το εκπαιδευτικό σας επίπεδο; (Να καταγραφεί περιγραφικά και αναλυτικά αναγράφοντας και το εκπαιδευτικό του προσόν, π.χ. οικονομολόγος, φυσικοθεραπευτής κ.λπ.)

2. Επαγγελματική εμπειρία και θέση:
  - 2.1. Ποια είναι η τρέχουσα επαγγελματική σας ειδικότητα; (Να καταγραφεί περιγραφικά και αναλυτικά)
  - 2.2. Ποια είναι η θέση σας στο επάγγελμα (επιλογές: μισθωτός, αυτοαπασχολούμενος με ή χωρίς απασχολούμενους, βοηθός οικ. επιχειρ.);
  - 2.3. Πόσα χρόνια εργάζεστε σε αυτό το επάγγελμα;
  - 2.4. Είχατε ασκήσει άλλα επαγγέλματα πριν; (Αν ναι, να αναφερθούν τα βασικότερα και να διευκρινιστεί η τυχόν σχέση τους με τον τομέα αναφοράς)

5. Σε ποιο βαθμό εκτιμάτε τη σημασία / βαρύτητα των κάτωθι στόχων κατάρτισης;

1 = Πολύ χαμηλή βαρύτητα, 2 = Χαμηλή βαρύτητα, 3 = Μέτρια βαρύτητα, 4 = Υψηλή βαρύτητα, 5 = Πολύ υψηλή βαρύτητα	1	2	3	4	5	ΔΓ/ΔΑ
1. Σχεδιασμός και εφαρμογή στρατηγικών ψηφιακού μάρκετινγκ και διαφήμισης						
2. Διεξαγωγή ηλεκτρονικού εμπορίου και προώθηση πωλήσεων μέσα από ηλεκτρονικές πλατφόρμες πωλήσεων						
3. Ανάπτυξη και βελτιστοποίηση ιστοσελίδων						
4. Διαχείριση μέσων κοινωνικής δικτύωσης						
5. Επεξεργασία και ανάλυση δεδομένων και πληροφοριών						
6. Μέσα κυβερνοασφάλειας και διασφάλισης του απορρήτου των δεδομένων						
7. Ενσωμάτωση ψηφιακών τεχνολογιών στις επιχειρηματικές διαδικασίες						
8. Ψηφιακή διαχείριση των παραγγελιών, των πωλήσεων και των αποθεμάτων						
9. Άλλο (συμπληρώνεται αναλόγως και εφόσον στην προηγούμενη ερώτηση είχε συμπληρωθεί κάποια πρόσθετη ή νέα ανάγκη κατάρτισης με υψηλή και πολύ υψηλή προτεραιότητα από τους ερωτώμενους)						

-
6. Με βάση τα ανωτέρω, ποια προγράμματα κατάρτισης προσδιορίζονται κατά προτεραιότητα (τα προγράμματα μπορούν να προκύπτουν ενοποιώντας τουλάχιστον δύο από τους προηγούμενους στόχους);

Πρόγραμμα 1:

Πρόγραμμα 2:

Πρόγραμμα 3:

7. Ποιοι είναι οι επιδιωκόμενοι στόχοι της κατάρτισης ανά προτεινόμενο πρόγραμμα;

Πρόγραμμα 1:

Πρόγραμμα 2:

Πρόγραμμα 3:

8. Χαρακτηριστικά των προγραμμάτων κατάρτισης

8.1. Ποια η καταλληλότερη μέθοδος υλοποίησης των προγραμμάτων κατάρτισης (δια ζώσης, e-learning σύγχρονο, ασύγχρονο κ.λπ.);

8.2. Ποια η καταλληλότερη διάρκεια των προγραμμάτων κατάρτισης;

8.3. Ποια η καταλληλότερη ωριαία κατανομή των προγραμμάτων κατάρτισης (πρωινές ή απογευματινές ώρες, Σαββατοκύριακα κ.λπ.);

8.4. Ποια η καταλληλότερη τοποθεσία για τη διεξαγωγή των προγραμμάτων κατάρτισης;

9. Κίνητρα και εμπόδια συμμετοχής

9.1. Ποια θεωρείτε τα καταλληλότερα κίνητρα συμμετοχής;

9.2. Ποια θεωρείτε τα κύρια εμπόδια συμμετοχής; Πως θα μπορούσαν να καμφθούν;

Ευχαριστούμε θερμά για τη συνεργασία σας!

ΟΔΗΓΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΟΜΑΔΙΚΩΝ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΩΝ (ΑΝΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ)

1. Από τις ατομικές συνεντεύξεις για το επάγγελμα ..... του τομέα / (κλάδου στην περίπτωση του 3ου τομέα) προέκυψε ότι οι δεξιότητες των επαγγελματιών του τομέα / (κλάδου στην περίπτωση του 3ου τομέα) είναι πολύ υψηλές στις εξής περιοχές ... (αναφέρονται κατά σειρά οι πρώτες τρεις περιοχές δεξιοτήτων), αλλά υστερούν κυρίως στις εξής περιοχές ... (αναφέρονται τουλάχιστον οι τελευταίες τρεις περιοχές δεξιοτήτων). Συμφωνείτε με τις διαπιστώσεις αυτές; Ποιοι βασικοί λόγοι εξηγούν τόσο τις περιοχές υψηλών δεξιοτήτων και κυρίως τις περιοχές χαμηλών δεξιοτήτων;
2. Από τις ατομικές συνεντεύξεις για το επάγγελμα ..... του τομέα / (κλάδου στην περίπτωση του 3ου τομέα) προτάθηκαν τα εξής κατά προτεραιότητα θεματικά αντικείμενα κατάρτισης για τη βελτίωση των δεξιοτήτων των επαγγελματιών του τομέα / (κλάδου στην περίπτωση του 3ου τομέα), προκειμένου να βελτιώσουν την αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα των εργασιών / υπηρεσιών τους; Συμφωνείτε με τις προτάσεις αυτές. Ποια η δική σας πρόταση σχετικά; Ποιοι στόχοι θα πρέπει να τεθούν ανά πρόγραμμα κατάρτισης;
3. Ποια είναι τα προτιμητέα χαρακτηριστικά των προγραμμάτων κατάρτισης (μέθοδος υλοποίησης, διάρκεια συνολική, ημέρες, ώρες και τόπος διεξαγωγής κ.λπ.);
4. Σε ποιους κατά προτεραιότητα επαγγελματίες του τομέα / (κλάδου στην περίπτωση του 3ου τομέα) θα πρέπει να απευθύνονται τα προγράμματα κατάρτισης;
5. Ποια τα καταλληλότερα κίνητρα για τη μεγιστοποίηση της συμμετοχής των ωφελούμενων; Ποια τα πιθανά εμπόδια που αποτρέπουν τη συμμετοχή τους; Πως μπορούν να καμφθούν τα εμπόδια αυτά;

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΩΝ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ / ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

1. ΑΣΗΜΕΝΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

1.1 ΤΕΧΝΙΚΟΙ ΚΑΙ ΒΟΗΘΟΙ ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ & ΓΥΜΝΑΣΤΕΣ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΥΕΞΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΨΥΧΗΣ

Συνεντεύξεις

1. Ξ****ς Σ****ς: Συνέντευξη 9/10/23, αποστολή ερωτηματολογίου με email 10/10/23
2. Κ*****υ Ε****η: Συνέντευξη/ συμπλήρωση ερωτηματολογίου διαδικτυακά 16/10/23
3. Γ****α Α*****η: Συνέντευξη/συμπλήρωση ερωτηματολογίου διαδικτυακά 13/10/23
4. Ν*****α Μ*****υ: Συνέντευξη/συμπλήρωση ερωτηματολογίου διαδικτυακά 20/10/23

1.2 ΒΟΗΘΟΙ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

Συνεντεύξεις

1. Μ***α Σ****η: Συνέντευξη/συμπλήρωση ερωτηματολογίου διαδικτυακά 17/10/23
2. Ε***η Α****η: Συνέντευξη/συμπλήρωση ερωτηματολογίου διαδικτυακά 18/10/23
3. Ε*****α Μ****η: Συνέντευξη 12/10/23, αποστολή ερωτηματολογίου με email 14/10/23

Ομαδική συνεδρίαση

- Διαδικτυακή ομαδική συνεδρίαση 20/10/2023. Συμμετέχοντες: Μ***α Σ****η, Ε*****α Μ****η

2. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΑ

2.1 ΑΓΓΕΙΟΠΛΑΣΤΕΣ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

1. Γ*****η Μ***α: Συνέντευξη/συμπλήρωση ερωτηματολογίου διαδικτυακά 11/10/23

2. Μ*****ς Σ*****ν: Συνέντευξη/συμπλήρωση ερωτηματολογίου διαδικτυακά 10/10/23
3. Γ*****ς Γ*****ς: Συνέντευξη/ αποστολή ερωτηματολογίου με email 24/10/23

Ομαδική συνεδρίαση

- Διαδικτυακή ομαδική συνεδρίαση 24/10/2023. Συμμετέχοντες: Γ*****η Μαρία, Μ*****ς Σ*****ν

2.2 ΚΟΣΜΗΜΑΤΟΠΟΙΟΙ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΤΕΣ ΠΟΛΥΤΙΜΩΝ ΜΕΤΑΛΛΩΝ

1. Κ*****ς Α*****ς: Συνέντευξη, αποστολή ερωτηματολογίου με email 10/10/23
2. Κ***ά Μ*****η: Συνέντευξη/συμπλήρωση ερωτηματολογίου διαδικτυακά 17/10/23
3. Π*****ς Σ*****ς: Συνέντευξη/συμπλήρωση ερωτηματολογίου διαδικτυακά 10/10/23

2.3 ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΕΣ ΚΑΙ ΧΟΡΔΙΣΤΕΣ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ

1. Τ*****ς Ν*****ς: Συνέντευξη/συμπλήρωση ερωτηματολογίου διαδικτυακά 9/10/23
2. Μ*****ς Π*****ς: Συνέντευξη/συμπλήρωση ερωτηματολογίου διαδικτυακά 13/10/23
3. Σ*****ς Χ*****ς: Συνέντευξη/ τηλεφωνική συμπλήρωση ερωτηματολογίου 11/10/23

2.4 ΤΕΧΝΙΤΕΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΞΥΛΟΥ, ΕΠΙΠΛΟΠΟΙΟΙ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

1. Μ***η Α*****η: Συνέντευξη/συμπλήρωση ερωτηματολογίου διαδικτυακά 13/10/23
2. Χ*****ς Γ*****ς: Συνέντευξη/τηλεφωνική συμπλήρωση ερωτηματολογίου 13/10/23
3. Δ*****ς Ν*****ς: Συνέντευξη/συμπλήρωση ερωτηματολογίου διαδικτυακά 24/10/23

3. ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΙΣ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΕΣ ΚΑΙ ΜΙΚΡΕΣ

3.1 ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΕΥΑΣΤΕΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ

1. Κ*****ς Λ*****ς: Συνέντευξη/συμπλήρωση ερωτηματολογίου διαδικτυακά 13/10/23
2. Κ*****ς Β*****ς: Συνέντευξη/συμπλήρωση ερωτηματολογίου διαδικτυακά 10/10/23
3. Α*****ς Β*****ς: Συνέντευξη/συμπλήρωση ερωτηματολογίου διαδικτυακά 9/10/23
4. Κ*****ς Π*****ς: Συνέντευξη/συμπλήρωση ερωτηματολογίου διαδικτυακά 11/10/23 & επαναληπτική / συγκεντρωτική συνέντευξη 24/10/23

3.2 ΓΡΑΦΙΣΤΕΣ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΣΤΕΣ ΠΟΛΥΜΕΣΩΝ

1. Μ****ς Τ*****ς: Συνέντευξη/συμπλήρωση ερωτηματολογίου διαδικτυακά 12/10/23
2. Ε*****ς Σ*****ς: Συνέντευξη 11/10/23, αποστολή ερωτηματολογίου με email 19/10/23
3. Α*****ς Ε. Π*****ς: Συνέντευξη/συμπλήρωση ερωτηματολογίου διαδικτυακά 12/10/23

Ομαδική συνεδρίαση

- Διαδικτυακή ομαδική συνεδρίαση 19/10/2023. Συμμετέχοντες: Μ****ς Τ*****ς, Ε*****ς Σ*****ς, Α*****ς Ε. Π*****η

3.3 ΜΕΣΙΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ

1. Μ*****η Α*****ς: Συνέντευξη 13/10/23, αποστολή ερωτηματολογίου με email 13/10/23
2. Τ****ς: Συνέντευξη/συμπλήρωση ερωτηματολογίου διαδικτυακά 16/10/23
3. Μ*****η: Συνέντευξη/συμπλήρωση ερωτηματολογίου διαδικτυακά 16/10/23
4. Π*****ς Κ*****ς: Συνέντευξη 24/10/23, αποστολή ερωτηματολογίου με email 24/10/23

Έτος Ίδρυσης 2006

ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων
ΓΣΕΒΕΕ

imegsevee.gr

Η παρούσα μελέτη εκπονήθηκε στο πλαίσιο του έργου «Θεσμική, ερευνητική και επιχειρησιακή ενδυνάμωση της ΓΣΕΒΕΕ» με κωδικό ΟΠΣ 5001290. Το έργο συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση 2014–2020».

Αθήνα

Αριστοτέλους 46, 104 33
210-8846852
info@imegsevee.gr

Θεσσαλονίκη

Κωλέττη 24, 54627
2310-545967, 2310-517843
thessaloniki@imegsevee.gr

Πάτρα

Πανεπιστημίου 170, 264 43
2610-438557
patra@imegsevee.gr

Ηράκλειο

Βασιλείου Πατρικίου 11, 71409
2810-361040, 2810-361080
iraklio@imegsevee.gr

Λάρισα

Καστοριάς 2α, 41335
2410-579876-7
larisa@imegsevee.gr

Ιωάννινα

Σταύρου Νιάρχου 94, 45500
26510-44727
ioannina@imegsevee.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2014-2020
ανάπτυξη • εργασία • αλληλεγγύη